

ЛЕЗГИ Газет

**Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!**

Квез алуькнавай 2017-йис мубаракрай!
Квез и чар кхъизвайди Хив райондин ЗахитIрин почтадин начальник Саидагъмедова Надинат Умаровна я! И чарче заз ЗахитIрин юкван школадин коллективдиз риклин сидкъидай чухсагъул лугъуз кланзава. Чи гъвечи отделиниди 100-дав агакна “Лезги газет” подписка авуна.

Къарабегов Руслан Мегъамедовичан регъбервилек квай мектебдин коллективди неинки са “Лезги газет”, гъакни лезги чIалал чапзавай вири журналарни подписка авуна. Абурун арада лезги чIалан тарсарин муаллим Къарабегов Мегъамедзмин Серкеревич ва гъвечи классрин муаллимар - Сефербегова Нурият Мирземегъамедовна, Исаева Сижарат Къазимегъамедовна, Алиева Зумрият Набиевна тафаватлу жезва.

Гъурметлу муаллимар ва амай жемятар, квез алуькнавай 2017-йис мубаракрай! Къуй Квехъ сагъвал, риклера шадвал, квалера гъурмет, берекат, девлетар хъурай!

Салам гузвай мугъман хъиз, Гъич садрани квалармир
Къвезва квализ “Лезги газет”. Газет кхъир Лезги адет!

1920 – йисалай акъатзава

N 1 (10750) хемис 5 – январь, 2017 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Бюджетар пайгардик кутан

29-декабрдиз РФ-дин Гъукуматдин Председатель Дмитрий Медведеван регъбервилек кваз 2017-2019-йисара регионрин ва чкадин бюджетар пайгардик кутан таъминарунин месэлайрай совещание кыле фена. Адан кIвалахда Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатиповани иштиракна, хабар гузва РД-дин Къилин ва Гъукуматдин Администрациядин пресс-къллуьгъди.

Премьер-министрди къейд авурвал, бюджетрин алакъяар авай гъалдилай Россиядин регионар яшайишдин ва экономикадин жигъетдай пайгардаказ вилик фин хейлин дережада аслу я. Дмитрий Медведеван гафаралди, вичин вахтунда регионрин финансриз талукъ яз гъалар хъсанардай, регионрин бюджетар пайгардик хъунин ва тайин тир дережада абуру чпи-чеп таъминарунин дережа хкаждай, территорияри чпин налогрин хсуси база мадни активдаказ артухарун патал шартIар яратмишдай мумкинвал гудай са жерге къарарар къабулнай. И кар патал, кылди къачуртIа, Налогрин ва Бюджетрин кодексрик дегишвилер кутунай.

“И муькъвара чна бюджет тукълуьру-

нин кIвалах акъалтIарна. Къведай йисуз регионриз куьмек гун, гъиле авай йисав геькигайла, тахминан 9 процентдин артух жеда. Бюджет тукълуьрун регъят акъваз тавур шартIара ихътин кам къачун са акъван къулай хъайиди туш. Дотацияр 13 процентдин, субсидияр саки пудай са паюнин артухарзава. Нетижанда регионрин бюджетрин гъал санлай къачурла, хъсан хъун ва абурун дефицит, гъиле авай йисав геькигайла, 2019-йисалди саки кве сеферда тIимил хъун лазим я”, - къейдна министрдин кабинетдин кыли.

Ада мадни малумарайвал, 2017-йисалай Минфиндихъ галаз кутIуннавай икърардал асаслу яз федеральный дотацияр къачузвай вирибуру регионрин экономикадин мумкинвилер артухарунин, бюджетрай менфятсуз харжияр тIимиларунин, гъа и саягъда дотацийрин дережа агъузрунин барадай чпин хивез мажбурнамаяр къачун лазим я. И мажбурнамаяр кылди акъуд тавуртIа, регионрин бюджетрин хиве финансрин барадай жавабдарвал, са бязи дуьшуьшра лагъайтIа, РФ-дин субъектрин хиве жавабдарвал гъатда.

Дмитрий Медведева рикелел хкайвал, 2017-йисалай экономика вилик тухунин

гъисабдай налогрин база артухарунин рекъелди иллаки виниз тир нетижаяр къазанмишай регионриз чара ийидай грантар 5 миллиард манатдилай 20 миллиард манатдив агакъдайвал артухарзава. Идалайни гъейри, къазанжийрал веъезвай налогдин артух жезвай федеральный пай регионрин ихтиярда тунин къарар къабулнава. Ихътин серенжемри регионрин “командаяр” менфятлудаказ кIвалахунал желб авунин дережа хкажун лазим я.

Совещанидин сергъятра аваз федеральный бюджетдай регионриз субсидияр чара авуниз ва паюниз талукъ месэлайрални акъвазна. “Чна къведай йисан 1-февралдалди субсидияр регионрин арада паюнин кIвалах тестикъарун герек я. Икърар кутIунин кампания 1-мартдалди акъалтIарун лазим я. Вири крар вахтунда кылди акъудун герек я. Федеральный бюджетдин такъатар датIана паюнин, цийи кылелай пай хъувунин, гъакъикъатда дуьздаказ пландик кутун тавунвай такъатар ишлемишуниз килиг хъувунин гъалдал эхир эцигун герек я. И кар гъам федеральный министерствойриз, хилерин министерствойриз, гъамни регионриз талукъ я”, - къейдна РФ-дин Гъукуматдин Председателди.

Къуллугъдал хкъя хъувуна

Хазран КЪАСУМОВ

Сулейман-Стальский райондин муниципалитетдин кыл хкъягъуниз талукъ райондин депутатрин Собранидин заседание 27-декабрдиз кыле фена ва ам адан председатель Штибег Мегъамедханова тухвана.

Заседанида Къиблепатан Дагъустандин территориальный округа РД-дин Къилин патай тамам ихтиярар авай векил Али Хазбулатова, къенепатан политикадин ва территорияр вилик тухунин рекъяй АГП-дин Управленидин начальник - “Сулейман-Стальский район” муниципальный райондин кыл хкъягъунин конкурсдин комиссиядин председатель Мавлидин Маликова, РД-дин Къилин ва Гъукуматдин Администрациядин къенепатан политикадин рекъяй Управленидин отделдин начальникдин заместителар Амир Мегъамедова, Физули Гъасанова, РД-дин Халкъдин Собранидин депутат Гъамидулагъ Мегъамедова, райондин администрациядин, прокуратурадин, къайдаяр хуьдай органрин, райондин патав гъай общественный тешкилатрин руководителрини жавабдар работникри, депутаты, хуьрерин поселенирин кылери, массовый информациядин такъатрин векилри иштиракна.

Муниципальный райондин кылин къуллугъдал хкъягъун патал, Н.Абдулмуталибовай гъейри, мад кве кандидатура эцигнавай: райондин администрациядин кылин заместитель Саид Темирханова ва “сельсовет Цмурский” хуьрун поселенидин кыл Раида Алибеговади. Документар ахтармишайдалай гъуьгъуниз конкурсдин комиссияди райондин кылин къуллугъдал хкъягъун патал кве кандидатдин - Нариман Абдулмуталибован ва Саид Темирханован кандидатураяр хкъяна.

Заседанидал рахайбуру райондин кылин къуллугъдал Нариман Абдулмуталибов хкъя хъувунин тереф хвена, адан лайихлувилер къейдна.

Заседанидал райондин Собранидин депутаты 2017-йис ва 2018-2019-йисарин пландин девирда муниципальный райондин бюджет, вирида сад хъиз сес гуналди, къабулна.

УьМУЬР

Хайи хуьруьвай яргъа - чи уьлкведин жуьреба-жуьре регионра яшамаш жезвай къепирвийри, къуватар садна, гъвечи Ватан мублагъ авунин ниятралди мергъяматлувилин “Абад Къепир” тIвар алай фонд тешкилнава...

▶ 7

ЯШАЙИШ

Заводда чи бубайрин девирда гъасилиз хъайи, гъуьгъунлай халкъдин рикелелай ала-тай, менфятлу нямет тир нехуьн чIахар гъазурзава, абуру къапара твазва, муьштерийрал агакъарзава.

▶ 10

Шийи йис экологиядиз талукъарна

27-декабрдиз Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатипова Россиядин Президент Владимир Путинан регъбервилек кваз кьиле фейи РФ-дин Государстводин Советдин заседанида иштиракна.

ферда тимилярна кланда. Важиблу мад са везифа производства ва ишлемишдайла арадал къвезвай амукъаяр хатасуз авуникай ибарат я. Алай вахтунда, санлай къачурла, абурун къадар 30 миллиард тоннди-

Анал гележегдин несилдин итижар фикирда аваз уьлкве экологиядин жигъетдай вилик тухунин месэляяр веревирдна.

Россия экологиядин жигъетдай дурумлудаказ вилик финин къайдадал галай-галайвал элячлунин важиблувал къейд авуналди, Президентди баян гана: "Чун уьлкведин экономика вилик тухуникай, экологиядин месэляяр гьалуниз къетлен фикир гуналди вилик тухуникай рахазва. Месэла сифте нубатда милли вири экономикадин менфятлувал хкажун патал, гьа са вахтунда чи инсанрин яшайишдин ери хъсанарун патал, чи регионрин мумкинвилер ачухун патални акьалтлай важиблулди я".

Рикел хкин, алуькзавай 2017-йис уьлкведа Экологиядин йис яз малумарнава, экологиядиз талукъ тереф лагъайтла, Россия илимдинни технологический жигъетдай вилик тухунин Стратегияда кар алай тереф яз гьисабнава.

Владимир Путина къейд авурвал, гьар йисуз дуьньяда гьава чиркинарунин нетижата саки 7-8 миллион кас рекъизва. Идалайни гьейри, РФ-дин Президент экологиядин жигъетдай виридалайни хци, сифте нубатда гьалун герек тир месэлайрал акъвазна: "Кар алай месэла гьавадиз зиянлу шейэр ахъаюн, абур цин чешмейрик ва накъвадик акатунин къадарар лап тлимил хьун къазанмишуникай и карни сифте нубатда промышленность цийи технологийралди таъминарунин, лап хъсан, тлем акакъдай технологийрин гьисабдай кьилиз акъудуникай ибарат я. Чехи са жерге компанияри чун элкьуьрна кьунвай тлебиат хуьнин барадай чпин программаяр гьеле кьилиз акъудзава, амма, чаз чизвайвал, вири карханайри и месэлайриз лазим тир фикир гузвач.

Тлебиат зиянлу шейэралди чиркинарунин жигъетдай гьалар лап къулайсузбур яз ама. Цин хейлин чешмейрай алай вахтунда "чиркинарнавай-бур" ва "лап хаталудаказ чиркинарнавайбур" яз гьисабзава. Ирид процент агъалияр ерилу хъвадай целди таъминарнава. Гьакъикъатда, вири регионра накъвар авай гьал къвердавай пис хьун давам жезва. Гьавилай чиркинарнавар ва гьавадиз чиркин шейэр ахъаюнар агъа клан къве се-

лай алатнава. Зирзибил акатай гьар гьинал хъайитлани гадарзава. Ахьтин хуртари саки 48 агъзур гектардин майданар кьунва".

Государстводин кьили яшайишдин метлеб авай, гьа гьисабдай экологиядихъ галаз алакьалу проектар кьилиз акъудунал граждана, общественный организацияр активдаказ желб авунин важиблувал къейдна: "Инсанриз са шакни алачиз, экологиядин, гьавурдик кутунин серенжемра, яшайишдин ери хъсанрунин, квалерин патарив гвай чкаяр, паркар, скверар аваданламишунин рекъяй тайин тир краа иштиракдай ихтияр ава. Зун инанмиш тирвал, граждани гузвай теклифриз ихтибар авун, общественный гьерекарихъ галаз амадагвилдин алакьаяр хуьн уьлкведа экологиядин жигъетдай вини дережадин культура арадал гьунин лап важиблу шартл я".

Месэла веревирд авунив эгечлуналди, Владимир Путина кватл хъанвайбурувай экологиядин жигъетдай гьалар лап мукьвал тир вахтунда хъсанаруниз талукъ тайин серенжерал фикир желб авун тлалабна.

Журналистрихъ галаз авур суьгьбетда Госсоветдин заседанидин нетижайриз баян гуналди, Рамазан Абдулатипова лагъана: "Регионда эхиримжи йисара экологиядин жигъетдай гьалар пайгардик акатиз башламишнава. Дагъустан патал виридалайни кар алайди экологиядин жигъетдай тербия гунин ва савадлу авунин месэла я. Ик, чина 2017-йис Каспийдин йис яз малумарнава. Им чун Каспий гьуьлуьн къер, цин маса чешмейрик экологиядин жигъетдай авай гьал хъсанарунал лап кьелелай машгьул жеда лагъай члал я. Чалай къетлендаказ хуьзвай зонайрин, Каспий гьуьлуьн къерехдин ва адан ятарин экологиядиз талукъ месэлайрал республикадин агъалийрин фикир тайин дережада желб ийиз алакьнава. Къумадин карьерра законсуздаказ кьвалах тухунихъ галаз женг члугунин барадай гьалар хъсанвилехъ дегиш жезва, Акгель вир, Кьибепатан Аграхан экологиядин жигъетдай пайгардик кухтунин серенжемар къабулзава, чун Самурдин там, Сарыкъумдин клунтл саламатдиз хуьнин месэлайрални мукьвай машгьул жезва".

Кеферпатан Кавказдин месэляяр веревирдна

27-декабрдиз РФ-дин Премьер-министр Дмитрий Медведеван регъбервилек кваз Кеферпатан Кавказ яшайишдин экономикадин жигъетдай вилик тухунин месэлайрай Гьукуматдин комиссиядин заседание хъана. Адан кьвалахда Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатиповани иштиракна, хабар гузва РФ-дин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугъдин управлениди.

Заседанидал СКФО-дин кудай шейэринни энергетикадин комплекс вилик тухунин мумкинвилер веревирдна. Ина сифте нубатда буржар кватл хьун себеб яз муракаб гьалар арадал атанва.

Д.Медведева буржар артух хуьнин асул себеб гьихьтинди ятла раижна: "Сифте нубатда ишлемишай энергиядин гьакь гунин низам агъузди я. Гьалар регионрин властрихъ ва муниципалитетрихъ галаз санал энергетический компанияри къайдадиз хкун герек я. Ишлемишдай къайдаяр гьихьтинбур ятла малум я. Абурукай уьлкведа активдаказ менфят къачузва. Гьахъ-гьисабар ийидай сад тир центраяр тешкилизни жеда".

Россиядин Гьукуматдин Председателди къейд авурвал, 2016-йисуз регионрин ва чкадин бюджетрал алай организацияри электроэнергиядиз ва газдиз талукъ буржарин къадар артух хуьниз рехъ ганач.

"Округдин чимивилелди таъминардай организациярини газдиз талукъ буржар артухарнач. Ик, ятлани, гьализ тахъанвай месэляяр амазма. Агакъарнавай энергоресурсрин учет тухунин кьвалах тарифдай чкадал алач. Кавказда сетар куьгьне хъанва. Кудай шей мензилдиз агакъардай члавуз пучвилер хуьнин дережа винизди я. Сетар, гьелбетда, цийи хуьвуна кланда. Вири

уьлкведа ийизвайвал, компанияри счетчикар эцигун герек я. Энергетикадин компанияри ихьтин кьвалах тухузва, амма и кьвалах йигинарун герек я. Жезвай пучвилерик сетрик садални алуьк тавуна экечлунин нетижата чуьнуьхнавай энергияни кутазвай дуьшуьшарни тлимил туш. Гьа са вахтунда и саягьда чуьнуьхнавал машгьул жезвайбур административный жигъетдай жерме авуналди сергьятламиш жезва", - малумарна Дмитрий Медведева.

Идахъ галаз алакьалу яз къайдаяр члугунин дуьшуьшар дуьздадал акъудунин, энергетический компанияри агакъарзавай "сигналриз" талукъ яз гьиле-гьил аваз серенжемар къабулунин барадай къанун-къайда хуьдай органрин кьвалах гужлу авун лазим тирди къейдна.

"Виридалайни кар алайди вуч я лагъайтла, ахьтин делояр суддив агакъдайвал авуна кланда. Идалай гьейри, хиле буржар вахкуникай кьил къакъудунин жуьреба-жуьре схемаяр кардик ква. Кьилди къачуртла, и кьвалах ЖКХ-дин организацияр сетрин ва энергия агакъардай кампанияр къасухдай кватнавайбур яз малумаруналдини ийизва. Кампанийри, регионрин властри и барадай лазим тирвал, кьвалах тийизвайдан гьавурдани чун авазва. И кардай кьелелай кьил акъудун лазим я", - къейдна премьер-министрди.

Лугьун лазим я хьи, 2016-йисан ноябрдиз-декабрдиз Дагъустанда серфнавай электро-энергиядин барадай хъанвай буржар тимилярун патал бес къадар нетижалу серенжемар къабулна. РФ-дин Минфинди республикадин ва чкадин бюджетрай финансламишзавай карханайриз лазим тир такьатар гьатта вахтундилай вилик чара ийизвайди я. Алай вахтунин делилралди, агакъарнавай энергоресурсрин гьакь тамамвилелди ганва.

Госдумадин депутатди агъалияр къабулна

27-декабрдиз "Сад тир Россия" партиядин председатель Дмитрий Медведеван Махачкъалада авай Региональный общественный приемныйда РФ-дин Федеральный Собранидин Государстводин Думадин депутат Абдулгамид Эмиргамзаева чпин дердияр аваз атанвай агъалияр къабулна.

ментарийдивай вичел электроэнергия ишлемишунай хъанвай буржар кьвачихъай галудунин карда куьмек гун тлалабна. Абдулгамид Эмиргамзаева "Энергосбыт-1" компаниядин директордиз зенг авуна ва адавай Н.Гьасанова къабулун ва жезмай къван адан дерди туькьурдай мумкинвал жагьурун теклифна.

Махачкъалада яшамаш жезвай пенсионер, II группадин инвалид Мегьамед Нуьгькадиева депутатдивай вичиз герек тир дарманар чара авунин карда куьмек гун тлалабна. М.Нуьгькадиевахъ яб акалайдалай гуьгьуьниз депутатди РФ-дин Минздравдин патав гвай дарманралди таъминардай отделдиз зенг авуна ва дарманралди таъминарунин жигъетдай авай гьалдай кьил акъудун тлалабна. Министерстводай хабар гайивал, чара ийидай тайин тир дарманар 2017-йисан махсус сиягьдик кутада.

Ахпа депутатди республикадин меркезда яшамаш жезвай I группадин инвалид Надежда Алиевадин арзадихъ яб акална. Ада вичиз инвалидин коляска чара авунин карда куьмек гун тлалабна. Депутатди РФ-дин социальный страхованидин Фондудин руководителдиз зенг авуна ва арзадидин дерди туькьурун теклифна. Пенсияда авай Надия Гьасановади парла-

"Сад тир Россия" партиядин Региональный общественный приемныйдиз атай Рамиля Аксаровади вич кьвалахдалди таъминарунин талукъ месэла кудна. Адахъ яб акалайдалай гуьгьуьниз Госдумадин депутатди кьвалахдалди таъминарунин месэлайрал машгьул жезвай "Успех" центрадиз зенг авуна ва арзадидин дердидихъ яб акалун теклифна. Нетижата адан месэла гьална: Р.Аксаровадиз "Цийи справка" газетдин редактордин азад тир кьуллугъ теклифна.

Агъалияр къабулдай члавуз депутат Абдулгамид Эмиргамзаев квота чара авуниз, кучеяр аваданламишуниз, яшайишдин квалер къачун патал пулдин такьатар чара авуниз, гуьжет алай чилин месэладиз талукъ арзайриз килигна. И юкьуз парламентарийди 10 касдилай виниз агъалияр къабулна. Абуру кьаргагарай вири месэляяр Госдумадин депутатди вичин гуьзчивилик кутунва.

Президентдин Чар веревирдзава Чешмейрал хъфин...

Мердали ЖАЛИЛОВ

Несилар халисан ватандашар яз тербияламышунин месэладикай рахунар кватайвалди, гзафбуру, гъатта гьукумдин кьилин регьберрини чун

чи бинейрин чешмейрал (ихтилат тербиядин къадим чешмейрикай физва) хъфин лазим я лугъузва. И карди суаларни арадал гъизва.

Гьихтинбур я чун хъфин лазим тир чешмеяр? Гь чавариз, гь шартлариз хъфин? Чи кьилин адетар ва ивираг гьихтинбур тир? Гила вуч ама? Гьинихъ чна ялзава? Вуч тазва? Вуч тергзава?.. Къениди вуч я? Чуруди вуч я?..

Гь дарман халисди, гьим тапанди ятла? Халисбурулай тапанбур пара хъанвай хьиз я. Гьар юкьуз гьалтзавай къуншидални ихтибар жезмач. Гьа ихтин шартлари шаир гьикл рахурзаватла аку:

*Вил-вилеллаз,
Гьил рикеллаз,
Меци ширин табзавайла,
Вуна вугай маркуникай
Самун гъвечи гъабзавайла,
Тухванвайди гиз яз залан,
Гьадакайни рабзавайла,
Кьибле течиз, акатайвал
Кьил элкьуриз кланзавайла,
На нихъ далу акалда, лагъ?
Гьинай къуват хчалда лагъ?..*

Ина гена суалар гзаф хъанва, гуя гьа суалри жавабарни гузва. Амма чун хъфидай, хъфиз кланзавай чешмеяр чир жезватла?

Арифдар Сулеймана дуьньяд ругуд пай тир еке Ватандин тарифнай, чи къуват чи халкварин дуствиле, садвиле авайди тестикъарнай:

*Риклин къеняй вич чав дустдав,
Дяев авач я чи гъадав,
Баку, Тифлис, гена Москов,
Мад Ленинград ава чаз...*

*Душманриз инсаф тийидай,
Дустарикай хъел тийидай,
Живедилайни гел тийидай
Гьахтин сиясат ава чаз...*

(“Чи къуват” шиирдай)

Девирдин акьалтлай жанлу чалар теснифай шаир Алирза Саидова “Хцихъ галаз ихтилат” поэмада чи руьгьдин чешмейрикай икл лагъанва:

*Чирда за ваз пак адетриз
гьуьрметиз,
Мердвилелди къабулдайвал
мугьманар.
Инсан маса гудай касдиз лянетиз,
Тахьун патал чилел бахтсуз
инсанар...*

*Зи хва, чилел ала зурба няметар:
Сад техил я, муькуьдни -
чал инсанрин,
Чи Ватандин чуриз тежер
сергьятар,
Аяларни, жедай дуьнья масанриз.*

*Са затI ава и дуьньяда, зи шараг,
Тежер багъа къашарихъни
дегишиз:
Намус я им - ви къалханни,
ви яракъ,
Ви шив, тежер масадавай
вердишиз...*

Инал генани суалар къевезва: амани чахъ лагъанвай хътин чешме-

яр? Чирзавани абур чна чи невейриз, чи акьалтзавай несилриз? Гьикл тестикъарда и кар? Гьакъикъатда къенин аямди чун инал раханвай хътин чешмейрикай саки къакъудна куьтыгнава. Чахъ я а чехи уьлкъе, я а сиясат, я чи дуствилинни архавилин ирс, я гъатта жуван халкъди асирра хвейи члални, адетарни тазвач. Гзаф рахаз, крар масакла физва. Белки, ихтин гьалар акурвилляй чи аямдин маса чехи арифдар Расул Гьамзатова лагъайди я:

*Гишин рамаг къамчийрик ква
гургъа - гур:
- Пака шекер гуда, къе рехъ
даварин!..
Хъсан тушни шекердилап
пака гур
Къе тухдалди мух гайитла
гъайванриз?
("Къе шал" ктабдай)*

Чешмейрал хъфин лугъузва. Гь несилар? Гь чешмейрал? Алатай асирдин 90-йисаринбурукай хъанва гилан тербиячир. Абуруз эцигиз ваъ, чукурриз чирнава... 2000-йисалай инихъ хайибур ни тербияламышзава? Гьихтин чешмейри?..

Чун чи куьгъне адетрал хъфейтла, исаятда чи хейлин телеканалри, адетдин культурадин квалери, жуьреба-жуьре центрайри раижзавайвал, квачел шал-шалам, кьилел хипен хъицикьин къармуьк, тандал хунун валчагъ алуькна, юкьвакни са яргьги гапур кутуна кланда. Кивалин къаб-къажакни киредин чуквани куква, кларасин тлурни бади, лап багъа къабни цурун къажгъан хъун лазим я. Хуьрекризни куьгъне рецептур жагъур хъийин. Илимдин идарайрилай артух медресайра жен?.. Советрин девирдин тарих, культура, литература, игитвиллин адетар тамамвилелди къакъудиз алахънава. Познерар, Сванидзеяр, Билъжояр хътин «тарихчир» майданра гъахънава. Вири гьисабиз жезвач. Гьелелиг ачухдаказ вилик кутазвайди руьгъанвал, илимлувал шаклу-вилик кутун, вири себебарни, нетижаярни Сад тир Аллагъдин эмирар я лугъун, ихтин маса крар я.

Ик хъайитла, чун дуьньядин цивилизацияривай яргъа жедачни? Чи медицина, генетика, виниз тир технологиярни техника, нанотехнологияр, химияни физика, космонавтика, маса хилер гьинихъ алатда? Чи игитвиллин адетар гьикл жеда? Гьибур я чи чешмеяр?.. Виликди фидани чун - къулухъди?..

И суалриз РФ-дин Президентдин нубатдин Чарче хъсандиз жавабар ганва: “За цийи технологический несилдин экономика, рекъемрин экономика лугъудайди вилик тухунин чехи системный программа кардик кутун теклифзава. Ам кьилиз акъудунин карда чна Россиядин компаниярикай, уьлкъедин илимдин ахтармишунардай ва инжиниринговый центрайрикай даяк къада. Им Россиядин милли хатасузвиллиз ва технологийрин барадай адан аслу туширвиллиз, и гафунин тамам манада - чи гележегдиз талукъ месэла я...”

Гележегдикай, адан хатасуз-виликай фикрзавай несил, чи фикрдалди, къулухъди ваъ, къулухъ вил ягъиз, виликди фин лазим я. И кар Президентдин Чарче лап вижеваз раиж авунва.

Чи къуват илимлувиле, марифатни Ватандин кьудрат мягъкемаруна, экономика вилик тухуна авачни бес?..

Вилик пад къунин мураддалди

Нариман ИБРАГЪИМОВ

Чи уьлкъеда ва республикада эхиримжи пуд-къуд йисуз террористрин ва экстремистрин гьерекариз акси яз тухузвай кваллах гегенш хъанва. Ятлани, терроризмдин идеологиядин таъсирдик акатзавай ва инсафсуз тахсиркарвилериз рехъ гузвайбурун къадарни тлимил жезвач. Террористар, экстремистар лугъудайбуру чпикай гагъ санай, гагъ масанай хабар гузва. Туьркида террористри инсафсузвилелди, алчахвилелди выставкадин иштиракчийрин вилик рахазвай вахтунда Россиядин посол Андрей Карлов далудихъай яна, къена. Германияда террористди залан машин ярмаркада авай инсанрал гьална, 12 кас къена, гзафбурул хирер хъана. Грозныйда бандитри полицейскийрал гьужумна... Цийи йисан вилик дуьньядин гзаф уьлкъейра террористрин гьерекарикай чеб хуьн патал кьетли серенжемар къабулзава. Ислягъ, зегъметчи инсанар кьурхулувилик кутунвай экстремистар, террористар халкварин душманриз элкъевенва.

Террористрин идеологрия таъсирдик вузра клелзавай, чпихъ кьилин образование авай жегьиларни акатзава. Вузра, и кар чиз, терроризмдихъ, экстремизмдихъ галаз женг чуьгун патал хейлин кваллах тухузва. И кар Дагъустандин гостехуниверситетдин профессор, праводин ва политологиядин кафедрадин заведуьчий Идрис Абдуллаевич Оружевани тестикъарзава ва ада XXI асирдин и тегъуьндиз талукъ яз вичин фикирарни ачухзава.

■ **Идрис Абдуллаевич, “терроризм” гагъ кье гьар садан мецел ала. Ада къурхуни кутазва рикерик. А завал чиниз гьинай атайди я.**

- Сифте нубатда кьейд ийиз кланзава хьи, терроризм - им гуж гъалиб авунин идеология, общественный къанажагъдиз таъсир авунин, государствовдин гьукумдин, чкадин самоуправленидин органри ва я тахъайтла, международный организациийри чпин истемиишунар кьилиз акъудун патал кичI кутадай гьерекариз кьилиз акъудунин кьайда я. Ам я кье, накъ майдандиз акъатнавай гьерекариз туш, - лугъузва Идрис Абдуллаевича, - терроризмдин тарих 2000 йисалай виниз я. Яни, алатай девиррани инсанри, са гьихтин ятлани кьефлейри, дестейри террориствиллин тахсиркарвилералди чпин месэляяр гьалзавай.

Эгер Советрин девирда чи уьлкъе терроризмдин, экстремизмдин завалдикай азад тиртла, 1990-йисарин эхирра Россиядин Федерациядин са бязи регионра террористрин кьефлеяр пайда хъана. Сифте нубатда Чечняда, ахпа Дагъустанда, Кеферпатан Кавказдин регионра ва ахпани Россиядин гзаф областра, шегьерра. Террористрин, экстремистрин куьмекдалди Рагъаклидай патан са бязи къуватриз милли республикайра дяведин цай тваз, абур Москвадиз акси акъвазариз ва Россиядикай жекъдай чкадал гъиз, гъа идалди, Советрин Союз хьиз, Россиядин Федерацияни пайи-паяриз кланзавай. Чпин алчах мурад

къилиз акъудун патал кьецепатай буйругъар ва долларар агакъзавай террористри Дагъустанда, Москвада, Кеферпатан Кавказдин шегьерра яшайишдин квалер, вокзалар, аэропортур, рекъер хъиткьинарна, больницайра, школайра, театрдин залра залукар къуна, кьайдаяр хуьдай органрин къуллугъчийрин чанариз къаст авуна, вишералди ислягъ инсанар телефна. Вири и мисалри ва делилри анжах са кардин - кьецепатан уьлкъейрин махсус центрайри Россиядин Федерациядиз акси яз гужлу кваллах тухузвайдан гьакъиндай шагъидвалзава. Амма душманрин мурадар кьилиз акъатнач. Бандитрин тешикатрихъ, террористрихъ галаз гьукумди кьетли женг чуьгуна ва гилани ам акъвазарнавач.

■ **Чи жегьилар регъятдиз абурун тапан хиве къунрихъ, къалп фикиррихъ, маса инсанар рекьидай таблгийатдихъ агъунин себеб вуч я?**

Бязи ксарни, дестейри террористрин тешикатриз жегьилар фин кесибвилелай, бейкарвилелай, савадсузвилелай, чпин алакьунрикай менфят къачудай мумкинвилер, шартлар авачирвилляй, чкадин властри и важиблу месэлайриз ерли фикир тагузвайвилелай аслу я лугъуз тестикъарзава. И тестикъарунрик кьел квач лугъузни жедач. Гьикл хьи, эхиримжи йисара Дагъустанда общественно-политический гьалар пайгардикай хкатна. Республикадин гзаф хилера корупцияди, “тухумчивили”, государствовдин къуллугъдикай чуьрукла менфят къачуни, гьахъсузвили цуьк акъудна. Девлетлуьринни кесибрин арада еке фаркъ арадал атана. Зегъметчи инсанрин веледрин ва дагъларай шегьерриз ахмиш хъайи жегьилрин вилик гзаф рекъер агал хъана. Ихътин шартлара бейкар, клелдай, кваллахдай, хизан хуьдай мумкинвал амукъ тавурбуруз са рехъ жагъана - терроризмдин таблгийатчирни ксанвачир эхир - экстремистрин, террористрин жергейриз гьахъдай ва гъа идалди, яни властдиз акси экъечлуналди, чпин къаст къалурдай. Гьелбетда, им ягъалмишвиллин рехъ я. И рекъиз гьахъайбурукай кье гзафбуру амач, садбур дустагъра ава, масадбур Сириядиз, ИГИЛ-диз (Россияда къадагъа авунвай) акъатнава.

Къе обществодин вилик акъвазнавай везифа сад я: жегьилар чуру рекъе гъат тийидайвал, гьавурдик кутун. Терроризмдин гьилибанри, экстремистри чпин кваллах куьчейрани, гьаятрани, школайрани, вузрани, куьрелди, гьар са чкада тухузва ва граждандвиллин къанажагъ зайифбур

чпин гуьзчивилик кутазава. Жавабар уьлендиз аватунин вилик пад къун патал диндикай, СМИ-рикай, илимдин агалкъунрикай, общество патал къени крар ийизвай баркаллу инсанрин тежрибадикай, таблгийатдин жуьреба-жуьре мярекатрикай менфят къачун герек я.

■ **Техуниверситет республикада ва уьлкъевдани хъсан патахъай тивар акъатнавай вуз я. Куьна и жигъетдай клелзавайбурухъ галаз гьихтин кваллах тухузва?**

- Техуниверситетда жегьилар гьавурдик кутунин кваллах тухуниз ректоратди, деканатри, кафедрайри еке фикир гузва ва мукъвал-мукъвал терроризмдиз акси мярекатарни тешиклизва. Виридакай лугъунин лазимвал авачлани, ноябрдин вацра техникуниверситетда и рекъай илимдин са шумуд семинар, элкъвей столар кьиле тухвайди кьейд тавуна жедач.

ИкI, 23-ноябрдиз технологический факультетда «Терроризм – алемдиз еке хаталувал я» темадай илимдин семинарда преподавателрилай, студентрилай гьейри РАН-дин ДИИ-дин ИИЯЛ-дин къуллугъчи Х. Мегъамедра-сулова, РД-дин юстициядин министрстводин отделдин начальник А. Салмановадин иштиракна. Абуру ва техникуниверситетдин тарихдин кафедрадин доцент Г. Гьамзаевади терроризм арадал атунин тарихдикай, терроризмдихъ галаз женг чуьгунин кьайдайрикай ва терроризмдихъ галаз алакьалу правовой актарыкай докладар авуна.

Гъа и юкьуз за регьбервал гузвай кафедрада “Алай аямдин обществода экстремизмдиз ва терроризмдиз талукъ месэляяр” темадай илимдин семинар кьиле фена. Анал вузда лап хъсандиз клелзавай студентри, гъа гьисабдай яз Ж. Назаралиевади “Терроризм алай аямдин обществодиз гьакъикъи хаталувал арадал гьизвай гьерекариз”, Э. Абдурагъманова “XXI асирда экстремизм ва терроризм”, А. Дадаевади “Экстремизм Кавказда: хаталувиллин гьакъикъивал ва адан вилик пад къун”, А. Агъаметовади “Кеферпатан Кавказда авай экстремизмдин терроризмдин асул-мана ва профилактика” темайрай докладар авуна.

26-ноябрдиз информационный системайрин факультетда “Жегьилриз диндинни марифатдин, ахлакъдин тербия гуьнин рекъай гьар йикъан везифаяр” темадай тешиклай элкъвей столар гзаф къадар студентри иштиракна ва абуру и месэлайрин гьакъиндай чпин фикирарни лагъана. И жуьредин серенжемар таможнядин кваллахдин ва суддин экспертизадин, транспортдин, инженервиллинни экономикадин факультетрани кьиле тухвана.

Чна жегьилриз терроризмдин идеологиядин хаталувал, зиянвал, ачухарзава ва абур инанмишардай гьакъикъи мисалар гьизва. Жегьилар экстремистрин, террористрин жергейра гьахъунин вилик пад къунихъ нетижа хъана кланзаватла, чуру идеологиядихъ галаз чуьгузвай женг са юкьузни акъвазарна кландач. И кардал вири общество желб хъун герек я.

Яру Клекрен йис

Аяндарри умудар гузва

Нариман ИБРАГЬИМОВ

Жуван кеспи сеbeb яз зун датлана инсанрихъ галаз алакьалу жезва. Лугун лазим я хьи, саки вирида пакадин йикьакай, республикада, уьлкведа, дуьньяда гьалар гьихтинбур жедатла, гьадакай фикризав. Идахъ вичин себбарни ава.

Сад лагьайди, дуьньядин чехи пай уьлквейра гьалар пайгардикай хкатзава, кьизгьинвилер, душманвилер арадал кьезева. Террористрин, экстремистрин дестейри, клеретри миллионралди инсанрик кутазвай кьурху екеди я. Гзаф чкайра экономикадин кризис давам жезва.

Кьвед лагьайди, Украинада, Сирияда женгер акьалтларнава. И кар сеbeb яз США-дин, Рагьаклидай патан уьлквейрин руководителар Россия вири патарихъай (политика, экономика, гьатта спортни, маса хилерни) мадни кьеве тваз алахъзава. Чи уьлкведани Владимир Путин властдивай кьерех авунин, халкьарин арада гьулгьула тунин, идакай чпин итижар патал менфят кьачунин мурад ар авай ва кьецепатан душманрихъ галаз зил кьазвайбурни ава.

Пуд лагьайди, чи инсанрин яшайишдин гьалар аквадайвал хьсан патарихъ элкьезева. Алукьдай, недай-хьвадай ва маса шейерин, коммунальный кьуллугьрин кьиметар хаж жезва.

Ихьтин гьалар аквадайвал инсанри мукьвал-мукьвал "Яраб пака вуч жедатла?", "Чун мадни кьеве гьатгайтла вучда?", - лугьуз суалар гузва.

Сифте нубатда чи кьелзавайбур хабардар ийиз кланзава, аяндарри Яру Клекрен йисак хьсан умудар кутазва.

Рагьэкьечдай патан календарди гьисабзавайвал, Яру Клек кьати рангарин, назик ва фад акахъдай, агатдай кьуш я. Адаз вичиз гзаф дикьет гун, хуш гафарин, алхишрин лепейра эхъуьн ва тарифрикай лезет кьачун кланда. 2017-йисни хейлин терефрихъай гьа Яру Клекрез ухарди жедалда.

Са рахунни алач, Цийи йисуз политикадин, экономикадин ва яшайишдин жигьетдай Россияда жедай крарин, ва кьийрин гьакьиндай гьар са астрологдихъ вичин фикир ава. Путин, гьукумдивай кьерех авуна кланзавай Рагьаклидай патан политикри, общественный деятелри ва абурун регьуьн члутхардихъ яд агалдарзавайбур лап татугай кьундармаяр, сегьнеяр раижзава.

Сада 2017-йисуз Россиядив Аллагьдин жаза агакьдалда. Масада - Россия дьведик экечдалда. Пуд лагьайда - экономикадин кризисди вири общество менгенайра твада ва Путинан девирни акьалтла. Кьуд лагьайда - уьлкведа Президентди ва Гьукуматдин Председателди тухузвай сиясатдал наразибур артух жедалда ва ида цийи инкьилабдал гьидалда. Вад лагьайда - Евросоюзди, "Чехи муьжуд уьлкведа" Россия чпелай аслу ийидай, ам кьеве твадай политика давамарда ва ида Россиядин авторитетни агьузарда... лугьуза.

Кьурелди, Россия зайиф хьана, Путин хьтин регьбер алатна, чи уьлкведа гьарай-звер, кьалмакьал арадал атана ва гьа ихьтин гьаларикай чпиз хийир хьудиз кланзавай кьуватар, дестеяр, политикар садни кьвед туш. Амма тежрибалу, кардин гьавурда авай астрологрикай, аяндаррикай гзафбур маса шиклар члугьазва: 2017-йис Россия патал чарх дуьз терефдихъ элкьведайди жедва ийисан-сандавай уьлкведа гьаларни хьсанвилехъ, асайишвилехъ, пайгарвилехъ элкьведа.

Садазни сир яз амач, Россиядин экономика нафтладила пара аслу я. И кар чизвай чаз акси "нахайрини" дуьньядин

базарда нафтладин кьиметар агьузари чалишмишвална. Абурулай чпин душманвилер мурад ар кьилизни акьудиз алакьна, амма - вахтуналди. Ида Россиядин экономикадиз таьсирнатлани, уьлкведин хазинадиз дохот гьизвай вири дамарар агализ тунач. Кьенепатан мумкинвилер ишлемишуналди, экономикадин дибни хвена, адав гьар патарихъ дуьларни ахъайиз туна. Гьа идалди политикани пайгардик туна, халкьни Россиядин Президентди кьунвай ва тухузвай рехъ гьахълуди, дуьзди тирдахъ инанмишарна. Кье чи халкьдин лап чехи пай са кардихъ агьунва: Владимир Путиналай уьлкведа кьайдани тваз ва экономикадин кризисдайни лайихлувилелди экьечиз жедва. И кар аяндаррини тестикьарзава.

Ахварайни кваз Россия метлерал акьвазна акуна кланзавайбурун умудар кьеквай лагьайтла, нафтладин са барель 20 доллардал аватда, Россиядин экономика кьарада гьатда, гьукуматилай яшайишдин жигьетдай хивез кьачунвай мажбурнамаяр тамамариз алакьдач, халкь наразивилел кьведа, гьукуматдиз акси яз кьарагьда ва...

Ихьтин шиклар, сегьнеяр вилериз аквадай югь абуруз кьисмет жедач. РФ-дин Федеральный Собранидиз Чарчени, 23-декабрдиз гзаф кьадар журналистрин суалриз жавабар гудайлани, Владимир Путина Россиядин экономикади инанмишвилелди вилкиди камар кьачузвайди, 2016-йис халкьдин майишатдин гзаф хилери агалкьунар аваз куьтягъзавайди, инфляциядин кьадарар тимил жезвайди, социальный везифаяр тамамдиз кьилиз акьудзавайди кьейдна.

И жуьреда кьвалах тешкилуни политикадин месэляри кьетивилелди гьалдай мумкинвал яратмишзава. Аяндарри тестикьарзавайвал, 2017-йисуз дуьньядин сергьятра ислегьвал хуьнин, международный терроризмдихъ галаз женг члугунин, Европадин экономика пайгардик тунин карда Россиядин роль екеди жедва. Идалайни гьейри, Россияди мусурманринни хашпарайрин арада меслятчивили гьалар хуьн патал арачивилин, месляткардин везифаяр тамамарда.

Малум тирвал, са жерге уьлквейрин кьилера авайбур тухузвай вижесуз политикади мусурман уьлквейар ва халкьар чпиз акси акьвазарнава. США-дин ва адан гьилибаррин - НАТО-дик квай уьлквейрин чапунчивилин, чпелай масадбур аслу авунин гьерекатри, авайвал лагьайтла, дьведин гьужумар авуни Афгьанистанда, Ливияда, Иракда, Сирияда, Палестинада тунвай дьведин цлай хкахъзавач. Вучиз лагьайтла, адал мадни цамар хьивегьдайбур ава. Россияди лагьайтла, маса халкьар кьирмишзавай, шегьерар барбатзавай политика тухузвайбур ислемшишзава.

Россияди гзаф уьлквейрихъ галаз вичин алакьаяр гегьеншарзава. Иллаки Китайдихъ, Белоруссиядихъ, Туркиядихъ, Ирандихъ галаз. Бязи астрологри Белоруссия Россиядик эхкечдай вахт мукьвал алайдини малумарзава.

Лугьузвайвал, Евросоюздихъ галазни амадагвилин алакьаяр вичин кьацла гьат хьийида, Европада уьлквейрин

регьберри чеб ягьалмиш хьийиди хиве кьада ва Россиядила малумарнавай санкцияри алудда.

Гьелбетда, гьалар гьа и жуьреда дегиш хьуниз Маймундин йисан эхиримжи варцара кьиле фейи вакьайрини таьсирда. Иллаки США-дин цийи хьанавай президент Дональд Трамп тухуз кланзавай политикади. Ам демократар кьиле авай жуьреба-жуьре дьвейрин терефдарар тир партиядин сиясатдиль хейлин тафаватлу жедва. Имни чаз ООН-дин алай йисан эхиримжи заседанидал кьабулай кьарарди тестикьарна. Индонезиядин ва Сенегалдин векилри заседанидал Израилди кьунвай Палестинадин чилел яшайишдин кьвалер эцигун кьадагьа авунин месэла гьана ва ООН-дин членри адан тереф хвена. Эгер икьван гагьда Израилдин итижар квай гьа месэла хьайитлани, США-ди адан тереф хуьзвайтла, и сеферда ада и кар авунач. Израилдин векилдини гьасятда США-ди дуьст маса гана лугьуз, малумарна.

Германияда террористди инсанрин винел еке машин гьалуни, хейлинбур телеф хуьни Меркелан вилерни ачухай хьтинди я. Икьван гагьда ада ва Европада вилик фенвай маса уьлквейрин регьберрини Путинан "международный терроризмдихъ галаз саналди, сада-садаз куьмек гуз женг члугуна кланда" лагьай гафар кьаз кьвачварин, гена Сириядин, Иракдин халкьарихъ галаз дьве кьурмишнавай террористрин тереф хуьзвай, абуруз куьмекари гузвай. Кьеве гьатнавай халкьариз куьмекдин гьил ярги авунвай Россия ислемшишзавай. Гьила Меркель террористрин камарлу гьилер Берлиндивни агакьдайдахъ ва немсерин халкь вичи тухузвай политикади ахугьламишнавайдахъ агьуна.

Ихьтин гьалари Европада уьлквейрин регьберар Россиядив эгечизвай политикадани дегишвилер твада. Идан гьакьиндай машгьур астролог Павел Глобадини лугьуза: "дуьньядин майданра Россиядин авторитет кьезе-кьезе хаж жедва ва алемдиз кьуватлу, дуьньяди буйругь гузвай уьлквейрин чкаяр, кьуватар дегиш хьана аквада. 2017-йисан юкьвара Россия кризисдайни экьечда. Вири и крар Китайдихъ галаз алакьаяр мягькемарайла, кьве терефдизини хийирлу политикадин ва экономикадин кьарарар кьабулайла, кьилиз акьатда".

Глобади гьатта Россиядик Белоруссия, Азербайжан, Эрменистан ва Кьазахстан эхкечдай вахтни яргьал алачалда. Тарихдин метлеб авай ихьтин вакьиа чи халкьдини гуьзлемшишзава.

Россияда хьсан патарихъ дегишвилер кьиле фидайдакай, ада гзаф уьлквейриз руьгьдин ивирар, ислегьвал хуьнал гьалтайла чешне кьалурдайдакай рагьметлу Вангадини лагьанай. Адан аяндарвилин тереф финнрин астролог Руслан Сусидини хуьзва. Са гафуналди, аяндарри чи пакадин югь хьсанди жедайдан гьакьиндай умудар гузва ва чавай виклегьдиз, жуван кьуватрихъ, такьатрихъ, мумкинвилерихъ, хайи халкьдихъ, Россиядин Президент Владимир Путинлахъ инанмиш яз Яру Клекрен йисаз камар кьачуз жедва.

Гороскоп

Интернетдай.

Гьазурайди - Рагнеда РАМАЛДАНОВА

КЕКРЕН (1957, 1969, 1981...) йисуз ханвай инсанар патал алукьзавай йис акьалтлай хьсанди жедва. Абуру чеб са гьихьтин ятлани кьуватди дуьз рекьихъ ялзавайди, чпелай хаталувилер алудзавайди гьиссда. И йисуз ханвай инсанриз чпин кьенепатан ванцихъ яб акалун, йисан сифте кьилияй эхирдалди абурув агакьдай кьисметдин лишанриз фикир гун меслятзава.

КИЦИН (1958, 1970, 1982...) йисуз дидедиз ханвай инсанри чеб мукьаятдаказ тухун, чпин кьилихдин члур терефар кьалурнал гьидай гьаларивай абур яргьа хьун герек я. Йисан юкьварилай алаатайла, зегьметдал рикл хьуниз кьимет гуда, идахъ галаз сад хьиз, девлетлу жедай мумкинвилерни артух жедва.

КЪАБАНДИН (1959, 1971, 1983...) йисуз ханвай инсанар патал йис дурумлуди, гзаф вакьайри авайида жедва. Абуру сугьулвалдач, чехи пай вахтар миьхи гьавадал акьудиз чалишмишвалда.

ЦМИЛ КЬИФРЕН (1960, 1972, 1984...) йисуз дуьньяди атанвай инсанриз уьмуьр садлагьана ва вири патарихъай дегишариз чалишмиш хьун меслятзава. Санлай кьачурла хьсандиз планмишнавай крар кьилиз акьудун хийирлу яз гьисабзава. И инсанриз цийи йисуз секинвал, ялгьузвал хуш жедва. Амма и кар сеbeb яз абуру чпиз багьа ксарихъ галаз алакьаяр члурун мумкин я.

ЖУНГАВДИН (1961, 1973, 1985...) йисуз дидедиз ханвай инсанар, хьсан нетижар хуьн патал кьвалахун вуч лагьай кар ятла, гьадан гьавурда акьада. Абуруз четин жедва, бязи вахтара кьвалах кьатла амаз гадардай фикиррални кьведа, амма зайифвална кландач. Абуруз гьакл сабурувал квадратмир, бахтуни тагьай декьикьайра руьгьдай аватмир лугьузни меслятзава. Хизандикай куьмек жедва. Сагьламвал мягькемаруниз, спортдал машгьул хьуниз фикир це.

ПЕЛЕНГДИН (1962, 1974, 1986...) йисуз ханвай инсанар патал йис са тимил четинди жедва. Ик, еке умудар кутур крари гзаф гьужетарни кьалар арадал гьиди. Вири крар риклив кьамир. Ахьтин гьар са кардай тарс хьудуникай, кьиметлу тежриба кьачуникай хийир авайди фикирдай акьудмир.

КЪУЬРЕН (1963, 1975, 1987...) йисуз дуьньяди атанвай инсанри виридалайни гзаф фикир чпин сагьламвиллиз гана кланда. Хизанди ва кьвалахди абурувай вири вахт кьакьудзава, амма жуван сагьламвал патал вахт жагьур тавуртла, гьалар хьсан жедач. Миьхи гьавадал кьекьуьниз фикир це, духтурдин меслятрихъ яб акала.

АЖДАГЬАНДИН (1964, 1976, 1988...) йисуз дидедиз ханвай инсанриз критикадин гзаф гафар агакьда. Эгер кьезе йис хьсандиз кьиле тухуз кланзаватла, ахьтин ксарихъ са артух яб акалмир. Далудихъай кьеквай рахазвайбурузни фикир гумир. Кьал-кьиждик кьил кутамир. Йисан эхирдай гьалар хьсан патарихъ дегиш жедва, гуьзлемшиш тавур крарни кьилиз акьатда, бахтуни гьиди.

ГЪУЬЛЯГЬДИН (1965, 1977, 1989...) йисуз дуьньядал атанвай ксар фикир йисан кьили-кьилиз ачух жезвай гегьенш майданри чпел желбда. И члавуз абурувай чпин вилик ачух жезвай мумкинвилерикай менфят кьачуна, цийи пешеяр чириз, дуьст кьаз жедва. Сиягьат авун патал йис иллаки хьсанди я.

БАЛКАНДИН (1966, 1978, 1990...) йисуз ханвай инсанрин мурадриз Яру Клекрен йисуз экуь вахт аквада, гьалар чеб-чпелай хьсан патарихъ дегиш жедва. Абуруз чпин мурад ар кьилиз акьудун патал еке мумкинвилер жедва, гьар са кардив, яргьалди фикир тавуна, экуь умудар гваз эгечла.

ЦЕГЬРЕН (1967, 1979, 1991...) йисуз дидедиз ханвай инсанар патал гьевеслувал - им кьвед лагьай твар я. Абуруз са гьихьтин ятлани четин месэляяр гьалдайла багьрийрик руьгь кутаз клан жедва. Гьар са меслисдин "руьгь" тир абур гьамиша дуьстари юкьва, шадвилерик жедва. Романтикадал рикл алай ксар патал иллаки хьсан йис я.

МАЙМУНДИН (1968, 1980, 1992...) йисуз дуьньядал атанвай инсанриз, сагьламвилехъ галаз алакьалу яз са тимил четинвилер хуьн мумкин я, амма абурувай са артух зиян жедач. Чпел гьалтай куьль-шуьль четинвилеризни абуру дурум гуда. Меслят кланз багьрийр садрани-кьведра абурун кьилив кьведач. Абуру и кар еке ашкьидивди кьилиз акьудда.

Дагъустандин Халкъдин Игит

Муса АГЪМЕДОВ

И йикъара чав шад бар агакна: "Хайи Дагъустан" общественный тешкилатди 2016-йисан 10-ноябрди къабулнавай къарардал асаслу яз, Махачкъала шегъердин образованидин Управленидин начальнидин заместитель, полициядин отставкада авай подполковник **ЭФЕНДИЕВ Алик Муьгъудиновичаз** къенепатан крарин органра къуллугъзавай члавуз гзаф миллетрикай ибарат Дагъустандин халкъдин вилик къалурнавай лайихлувилерай Къизилдин Гъед ва "Дагъустандин Халкъдин Игит" твар ганва.

И шабагъ сагъибдив вахкуниз талукъ мярекат Махачкъаладин образованидин управленида киле фена. Ана Росгвардиядин комбриг, полковник Игорь Семеляка, Махачкъаладин военком, полковник Муртуз Идрисова, "Хайи Дагъустан" общественный тешкилатдин председатель Гъабиб Давудова, адан заместитель Омар Гъажиева, Алик Муьгъудиновичан къвалахдин юлдаши, ярар-дустари иштиракна.

А. Эфендиева шабагъ вахкудайла Гъабиб Тинмегъамедовича чи баркаллу ватангълидин алакунрикай, къанун-къайда хуьдай органра къвалахдайла ада къалурай гъунаррикай гегъенш суьгъбет авуна. Алик Муьгъудиновичан умуьрдин ва къвалахдин рекъикай итижлу суьгъбетар Игорь Семеляка, Муртуз Идрисова ва масабурни авуна.

Алик Эфендиеван алакунрикайни лайихлувилерикай къизвай касдиз адан умуьрди хъ галаз алакълу итижлу дуьшуьшар жагъида.

Гъа ихътин са къетлен душуйш 2001-йисуз Алик Эфендиеван юбилейдиз мугъман хъанвайла Россиядин Игит, генерал-лейтенант Владимир Броковикова (а члавуз ам ЮФО-да РФ-дин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай векилдин заместитель тир) рикел хъанай: "... 1998-йис тир. Чечен республикада къизгъин женгер киле физвай. Чав боевикри чи аскерар залуквиле къунва лагъай хабар агакна. Зун а члавуз Кеферпатан Кавказдин военный округдин артиллериядин ракетайрин къуватрин начальни тир. И кардихъ галаз алакълу яз, чун вертолетда аваз Герзелдин муькъвел атанай. Залуквиле къунвай аскерар азад авунин гъакиндай за Чечнядин президент Аслан Масхадовахъ галаз меслятар авун лазим тир. Яни и кардикай адал хабар агакна кванзавай. Регъят тушир и везифа а члавуз милициядин лейтенант А. Эфендиеван хивез аватна. Къегъал лейтенантди вичин вилик эцигнавай месэла жуьрэтлувилелди килиз акъудна: ам, боевикар галай патахъ фена, Аслан Масхадовал чаз гуьруьш жез къанзавайдакй хабар агакна, элкъвена хтана. Гуьгъуьнлай зун Масхадован гуьруьшдал рекъе гъатайлани, Эфендиев захъ галаз а патаз фенай...

Аслан Масхадовахъ галаз меслятар авуна элкъвена хтайла, аз чи вертолет, малум тушир себебралди, зи буйругъ галачиз хъфенвайди чир хъанай. Зун анал милициядин лейтенант Эфендиевахъ галаз аламукънай. А члавуз за адавай жув Махачкъаладин аэропортдив ахъкарару тлалабнай. И везифани ада къегъалвилелди килиз акъуднай. А члавуз за лейтенант Эфендиеван къегъалвилер шабагъдалди къейд авуниз къалурнай..."

Дугъриданни, Алик Муьгъудиновича къанун-къайда хуьдай органра къалурай дирибашвилер гъукуматди хейлин медалралди къейднава. И кардин гъакиндай В. Будареван "Умуьрдин тварцелди" твар алаз 2000-йисуз Махачкъалада чапдай акъатнавай ктабда къенвай гафари генани шагъидвалзава:

"Къенепатан крарин органра Эфендиев Алик Муьгъудиновичахъ еке стаж ава. Вичин пешекарвиле буржи намуслувилелди килиз акъуднай ам гзаф шабагъриз лайихлу хъанва. Милициядин капитан Эфендиева бандтешкилатар терг авун патал киле феи дядедин гъерекатра милиционердин лайихлувал ва намус гъихътинди ятла къалурна.

Къарамахи ва Чабанмахи хуьрера дядедин шартлара ам са шумуд сеферда боевикрин гуьллейрин харцик акатна. И вахтундани ада акъалтлай жуьрэтлувал, вилегъвал ва баркаллувал ашкара авуна. Гъалкъадай акъатна катнавай боевикар жагъурна, терг авун патал тамарин мулкар ахтармишдайла, ада федеральный къуватриз акси яз дяде тухузвай къуд боевик къуниин карда иштиракна.

Женгинин къвалахар тамардайла къалурнавай дирибашвилей Эфендиев Аликаз "Общественный къайда хуьнин карда тафаватлу хуьнай" медаль ганва".

Чнани, лезги миллетдиз Нажмудин Самурский хътин баркаллу хва багъишай Эфендиеврин сихилдал ва адан векил Алик Муьгъудиновичал рикливай дамахзава. "Дагъустандин Халкъдин Игит" лагъай члехи твар ваз риклин сидкъидай мубаракрай, вун мадни члехи гъуьндурриз акъатрай!

Чи тебрикар

2017-йис патал "Лезги газет" кхъин тешкилиз чаз куьмек гайи вири жумарт рухвайризни рушариз чна риклин сидкъидай сагърай, куь девлетар мадни артух хъурай лугъуза.

Гъа са вахтунда чна квез алуькнавай 2017-йисни мубаракзава. Къуй куь гъар садан къвалера, хизанра, крара абадвал артух, сагъламвал мягъкем, агалкъунар мадни винизбур хъурай!

Чни "Лезги газет" кхъиз 10 ва адалай гзаф экзеплярар патал пулдин такъатар жагъурай ва чав агакъарай ксарин са-садан тварунихъ чна Аяз Бубадин мецелай тебрикрин члалар рекъе тваз-ва. Абуьр чна жезмай къван алфавитдин къайда хвена чапзава.

Махачкъалада

АЗАЕВ Жабираз - культурадин "Къуруш" центрадин регъбердиз:

*Амадаг я гъакъисагъ,
Гафни, карни даим сагъ!
Мадни гегъ яз акурай
Ви жумартвал, ви къуршах!*

АЛИВЕРДИЕВА Султанатаз - ДГПУ-дин филфакдин методист-диз-алимдиз:

*Алакунриз Султан я!
Бегъерлу я, бустан я!
Чи патайни гъамиша
Рикляй къвезвай дастан я!*

ВЕЛИЕВ Эзединаз - ДГУ-дин математикадин факультетдин доцентдиз:

*Дуьзвал хуьзва илимрин,
Дестек хъиз я муаллимрин.
Руьгъдин рузи мердвилелд
Чи никлера къалинриз.*

ГЪАБИБОВ Рауфаз - СИЗО-дин начальникдиз, къенепатан къуллугъдин подполковникдиз:

*Къанун-къайда мягъкемриз,
Къуват хуьзва уьткъемдиз.
Руьгъ патални инсандин
Жагъурзава лигем дуьз.*

ГЪАЖИЕВ Тофиказ ва **ГЪАЧАЕВ Зейнудиназ** - Дагавтодор-дин къилин къуллугъчийриз:

*Рекъер твазва гуьнгуьна,
Муькъвер твазва гуьнгуьна.
Бахт, берекат бул ийиз,
Мехъер твазва гуьнгуьна!*

ГЪАСАНОВ Гъасаназ - Белиждин юкъван школадин муаллимдиз:

*Агакълвалд меркездиз,
Кам къачунва еке, дуьз,
Гъахун патал газетдин
Амадагрин жергедиз!*

КЪАДИМАЛИЕВ Мегъамедзакираз - "Дагъустан" агрохимкъуллугъдин гендиректордиз:

*И къуллугъ лап герека я -
Чилер хуьнуьн дирек я.
Милли руьгъни хуьн патал
Куьмекар гуз зирек я.*

ЗАГЪИРОВ Надираз - ДагНИ-ИСХ-дин директордиз, илимрин доктордиз, академикдиз:

*Шартлар жезва четинбур.
Тазван крар мумкинбур.
Амма гъа перт члавузни
Картар хъиз я - эркинбур!*

МАГЪМУДОВ Фаргъадаз - "Махачкъала" автоцентрадин сагъибдиз:

*Къуват хуьзва машинриз,
Къуллугърин сан йигинриз.
Хайи члални хуьз чида,
Тлям адан ширинриз.*

МЕГЪАМЕДАГЪАЕВ Азетуллагъаз - девирдин меценатдиз, карчидиз:

*Мердвал миьни мермер я.
Сивик къайди хуш хъвер я.*

Ачуьхиз гегъ суфраяр:
"Илиф, дустар!" эзбер я!..

МЕГЪАМЕДОВ Исамудиназ - "Агропромстрой" ЗАО-дин гендиректордиз:

*Эцигунрин пачагъ я!
Бахтариз чи уртах я!
Тариф къвезва мецелай:
- Ажеб гужлу къуршах я!*

МЕГЪАМЕДКЕРИМОВ Радиказ - МВД-дин ЭКЦ-дин отделдин начальникдиз, полициядин подполковникдиз:

*Чи эксперт Радиказ
Хъсан чида гъакъикъат.
Рехъ гудач са гъалатидиз,
Атлуда гъахъ муькратидив!*

МЕГЪАНДАРОВА Нуралидиз - эцигунрин "Яру-Дагъ" фирмадин гендиректордиз:

*Тварни дагъ я, карни дагъ,
Гъамишанда гъакъисагъ.
Хайи руьгъ хуьз миллетдин,
Гуьгъуьл жезва мадни чагъ!*

МИРЗЕГЪАСАНОВ Насрудиназ - Махачкъаладин 12-нумрадин школадин директордиз:

*Тир хъиз жемир къураба.
Хайи хва я Зуьраба!
Вилик кутаз мерд крар,
Мергъаба я, мергъаба!*

ОРУЖЕВ Идрисаз - ДГТУ-дин правдинни таможнядин крарин рекъяй кафедрадин заведующийдиз, гуьрметлу профессордиз:

*Гаф авай туш чирвиллиз!
Рехъ тухузва тирвиллиз!
Чавни куьмек агакълда
Халисан магъирвиллиз.*

САЛАГЪОВ Агъаметаз - ДГТУ-дин муаллимдиз-алимдиз, игъирви хъиз:

*Хуьзва къадим жигъирар,
Чириз халкъдиз Игъирар.
Лекъериз хас тегъер я, -
Машгъуриз чи ивиар.*

ШАГЪБАНОВ Низамаз - 13-нумрадин гимназиядин муаллимдиз:

*Ава ажеб дигайвал,
Хуьз несилдиз къулайвал.
Газетдизни гъамиша
Гъизва руьгъдин ацайвал.*

ХАНБАЛАЕВ Назимаз - Проектрин институтдин генеральный директордиз:

*Килиг куьне ирсиниз -
Газет-журнал кхъиниз!
Хайи члалал рахарла
Элкъведай хъиз зенгиниз!..*

ЭСЕТОВ Азединаз ва адан умуьрдин юлдаш **ЮЗБЕГОВА Мафидиз** - ДГМА-дин доцентдиз ва ДГПУ-дин старший преподавателдиз:

*Къарубур я сад-садал -
Ялавни нев акадал.
Гъич са жизви серинвал
Гъейри касдиз аквадач...*

ЭСЕТОВ Фаргъадаз - ДГПУ-дин математикадин факультетдин кафедрин заведующийдиз:

*Бубадинни дидедин
Ирс хуьзва лап захадиз.
Газетдизни элкъвенева
Гекъиз тежер архадиз.*

Каспийскда

АГЪМЕДОВ Тагъираз - "Каспий-теплосервис" ООО-дин президентдиз:

*Гузва халкъдиз чимивал
Ачуьх риклин кланивал.
Авай хъиз туш санайни
Ачуьх рекъиз манивал.*

АЛИЕВ Рагъмалидиз - эцигунрин "Ар-Дагъ" ООО-дин гендиректордиз:

*Эцигунрин шагъ хътин,
Аквада пачагъ хътин.
Милли руьгъни миьни яз
Хуьзва цавун тагъ хътин.*

ГЪАЖИБАБАЕВ Назираз - "Дагдизель" заводдин коммерческий директордин заместительдиз:

*Вуч гаф ава къенивиллиз!
Чун паталди кланвиллиз!
Мердвилелди акъудзава
Милли руьгъдин мани виниз!*

ИСМАИЛОВ Расимаз - карчи муаллимдиз, эцигунрин устаддиз:

*Эцигунриз тах хуьда,
Къакъуд тежер сах хуьда.
Газетдизни датлана
Такъатар уртах хуьда!*

ИСМАИЛОВ Расимаз - эцигунрин "Салют" фирмадин гендиректордиз:

*Аферин, хва! Халудин
Вуна мягъкем гел къуна,
Четинвилер алудиз,
Чи вацлара сел туна.*

ФАТУЛЛАЕВ Артураз - "Каспий-Лада" фирмадин гендиректордиз:

*Бес я хъун са ишара,
Артухарда башарат.
Маширлай илгъамдин
Кланда хъиз бажарагъ.*

ФАТУЛЛАЕВ Исамудиназ ва **АЗИЗОВ Абдуллагъаз** - Дуьмдуьз механикадин заводдин гендиректордиз ва къилин бухгалтердиз:

*Амай къван чахъ куьн хътин
Тешкилатчи рухвар,
Артух жеда гъетер хъиз,
Чи руьгъ хуьдай архаря.*

ШАГЪПАЗОВ Фридоаз - 5-СМУ-дин гендиректордиз:

*Яргъарайни аквада
Шагъ дагъларин къакъанвал.
Живер, цифер квачъда чеб,
Вав агакълдач такланвал!..*

Аяз Бубадин мецелай тебрикрин члалар теснифиз мрзевал авурди Мерд АЛИЯ.

Газет - Келзавайди - Газет Къелем мадни хци хьурай

Ингье, акуна-такуна, мад са йис акъатна. Адет тирвал, Цийи йис алукайла, гьар са карханади, майишатди, къилдин ксарини алатай йисан нетижаяр къада, алукайнавай йисан планар туькьурда. Гьа икI, газетдини алатай девирдиз сейр хьийизва, жележгдин крарикай фикирзава, халкъдин гуьгьуьлар шадардай, келзавайбурув гьакьикъи малуматар агакьардай цийи рекьер жагьурзава.

Мухбир! Ам чи газетдин вилерни я, япарни. Ам чахъ галаз алакьада ава. Мухбирар чи даяхар, келзавайбуруни чи гьар йикъан куьмекчияр я. Са гафуналди, абур галачиз са газетни яшамии жедач. Гьавилай чи газетдини, вичин лап сифте нумрайрилай башламишна, шегьерринни хуьрерин мухбиррихъ галаз алакьаяр хуьзва. Абурун чарарай чи гьар йикъан уьмуьр аквазва. Гьар са чар чи къана жагьдин гуьзгуй я. Гьа икI абур сих алакьада аваз саки 97 йис алатнава.

Газетдин къуват мухбирин бажарагьлувилелай, абурвай общественный уьмуьрда жезвай важиблу вакияяр къатлуз алакьунилайни аслу я. Гьавилай газетдин редакцияди вичин мухбирриз къелем хци ийиз куьмек гузва, абурун хьсан макъалаяр зегьметчийрин, пешекаррин, олимпин метлеблу, важиблу макъалаяр газетдин чинра чпзава ийизва.

Газетдин чинра зегьметчи инсандин риклик гьалаба кутазвай вири крарин гьакьиндай хабардар авун теклифзавай чи келзавайбуру гьахьлу я. Агъалийриз дуьньяда, уьлкведа кьиле физвай крарин, вакияйрин гьакьиндай инана, куьчейра ийизвай рахунрай вай, чпин печатдин органдин чинрай чир хьун герек я. Чунни гьамиша и кардин терефдарар я ва чи авторрин, газет келзавайбурун руьгьдин игътияжар тагьминарун патал чалишмиши жезва.

Чаз лежберни, фялени, муаллимни, карчини, квалин кайваниши гьавурда акъадайвал кхьенвай макъалаяр герек я, лугьзува газет келзавайбуру. Гьахьлу истемиишунар я. Амма и важиблу кардик чи газетдин даяхар тир мухбирин, газет келзавай гьар са ватангьлидин лайихлу пай хьун герек я эхир.

Газет халкъинди я. Ам туькьурни, хьсан почта аваз хьайитла, халкъдин чарарикай авун лазим я. Гьавилай чи даяхар тир мухбирриз, газет келзавай гьар са ватангьлидиз чахъ галаз сих алакьа хуьн, фикирдизни гьиз тежедай хьтин са жерге дегишвилер кьиле физвай алай девирда гьалтзавай месэлайрикай, чкайрал рехъ гузвай татугайвилерикай, гьакъни хьсан крарикай, цийивилерикай кхьин теклифзава. Гьа са вахтунда, куь фикирдин лагь, менфятлу теклифарни це. Ша, чна чи дидед члалал акъатзавай милли "Лезги газет" вирида санал гьазурин.

Чир хьухъ, чалай аслу тушир месэлаяр, бязи татугайвилерни авачиз туш. Кьилди кьачуртла, газетар вахтунда ахгакъ тийизвай дуьшуьшар жезва. Чун тахсирлу тушиз, ихьтин кимивилериз алакьадин бязи идарайри рехъ гузва. Белки, санлай уьлкведа арадал атанвай кризисдин гьаларивайни я жедид!

Цийи йис алукаун - им гьар са касди жележгдихъ, цийи мурадар кьилиз акьудунихъ нубатдин цийи кам къачун я. Гьар сада чпин багъри ксариз и шад сувар мубаракзава, авай хьсан майишар къалурзава. Къе "Лезги газетдин" редакциядини газет келзавай, чахъ галаз алакьа хуьзвай гьар садаз алукайнавай Цийи йис риклин сидкидай тебрикзава. Къуй 2017-йисуз вирибурун квалера, уьлкведа исягьвал ва хушбахтвал хьурай! Чун жуван дидед члалал акъатзавай республикадин газет кхьенвай, редакциядихъ галаз алакьа хуьзвай гьар са ватандаидилай гзаф рази я. Кьилди кьачуртла, редакциядиз муьвал-муьвал макъалаяр рекъе твизвай, важиблу месэлаяр къарагьарзавай ва кьиметлу теклифар гузвай Гь.Гашиароваз, И.Оружееваз, А.Исмаиловаз, А.Эсетоваз, Кь.Акимоваз, С.Муслимоваз, Арбен Къардашаз, Н.Шагьбановаз, Н.Загироваз, Ж.Исмаиловаз, А.Балабеговаз (Махачкъала), И.Гьуьсейноваз, Д.Мегьамедоваз (Каспийск), А.Рашидоваз, Н.Мамедоваз, Лга Энвераз, Ш.Агьакеримоваз, Р.Эминоваз (Ахцегь), Ш.Шабатоваз, Р.Набиеваз, А.Камиловаз, Х.Къасумоваз, С.Саидгьасановаз, В.Жамалдиноваз, Т.Мегьамедоваз, М.Магьмудоваз, М.Базаевадиз (Сулейман-Стальский район), С.-А.Абдурашидоваз (Хьуьльуд), А.Рамазановаз, Р.Велибеговаз, Р.Балабеговаз (Хив), Гь.Къазиеваз, Ш.Хидироваз, Кь.Фаталиеваз (Хасавюрт район), Н.Къарибоваз, Э.Багьшиеваз, К.Мусаеваз (Дербент), А.Саидоваз, А.Гьажимурадоваз, Б.Шихмурадоваз, Т.Гьабиеваз (Мегьарамдхуьруьн район), З.Саидовадиз, А.Рамазановадиз, Гь.Рамазановаз, С.Шагьпазоваз, А.Семедоваз, М.Агьмедовадиз, Ф.Мегьамедовадиз (Кьурагь), И.Жаватоваз, К.Ферзалиеваз (Докъузпара район) ва гьакI гзаф масабурзни алукайнавай Цийи йис ва Россиядин печатдин югь риклин сидкидай мубарак авунихъ галаз сад хьиз абуроз чухсагьул лугьуз кланзава.

"ЛЕЗГИ ГАЗЕТДИН" редколлегия

Цийи йисаз кам - уьзгьгдиз!

Алаудин ГЪАМИДОВ

Дагъустан Республикада МФЦ-рин (многофункциональный центр) къадар къвердавай артух жезва. Адан филиалри гьам шегьерра, гьам райцентрайра, гьам хуьрерани агъалийриз къуллугьзава. Чпин кваллах хьсандиз тешкилзавай ва агъалийрин патай гуьрмет къазанмишзавай МФЦ-ри, абурун пешекарри "Лап хьсан МФЦ" патал махсус номинациярай кьиле тухузвай конкурсра иштиракзава ва гьалибвал къазанмишзава. ИкI, алатай йисуз кьиле тухвай конкурсда сад лагъай кьве чка Республикадин МФЦ-дин кьве филиалди (Дербент ва Хасавюрт шегьеррин), кьвед лагъай чка Махачкъала шегьердин Ленинский райондин центради къуна.

Къад дакардилай тимил авай категориядин МФЦ-рикай кьве филиал (Буйнакск шегьердин ва Къизляр райондин) гьалиб хьайиди яз гьисабна. Кьвед ва пуд лагъай чкаяр Дагъустандин Огни шегьердин ва Къаякент райондин филиалриз гана.

Конкурсда иштираккай МФЦ-рин къуллугьчийрикай "Дагъустан Республикадин лап хьсан оператор" лагъай гуьрметдин тварциз ва Дагъустан Республикадин транспортдин, энергетикадин ва алакьадин министр С.Умаханован къул алай сад лагъай дережадин дипломдиз Хив райондин МФЦ-дин универсальный пешекар Фериди ИСАЕВА (шикилда) лайихлу хьана. Кьвед лагъай чка Фатима ШАГЪБАНОВАДИ (Буйнакск шегьердин МФЦ-дин оператор, пуд лагъай чка Сабина ГУРБАЕВАДИ (Махачкъала шегьердин Ленинский райондин МФЦ-дин оператор) къуна.

Цийи йисаз уьзгьгдиз кам къа-

чунвай гьалибчийри 2017-йисуз "Россиядин Федерациядин лап хьсан МФЦ" патал Москвада кьиле фидай Вирироссиядин конкурсда иштиракдайвал я.

Рикел хкин, 2015-йисузни Хив райондин МФЦ Россиядин центрайрин арада лап хьсанбурукай яз гьисабна. Идалайни гьейри, Дагъустандин векил уьлкведин лап хьсан универсальный пешекаррикай тир 10 касдин арада гьатнай. (Ана 300 агъзур операторди иштиракзавай). Гьавилай чи дагъви ханумдиз РФ-дин Гьукуматдин Председатель Дмитрий Медведева чухсагьул малумарнай.

Хив районада МФЦ 2014-йисан ноябрдиз ачухнай. 17 къуллугьчидикай, 4 дакардикай ибарат тир, кьиле тежрибалу регьбер Азим Абдулагьаев акъвазнавай и центради 350-далай виниз жуьреба-жуьре къуллугьар ийизва.

Феридадихъ алакьунар авайди ада гьеле Хив райондин юкьван школада келзавайла ашкара жезвай. Ам классда виридакай хкатна аквадай. Школадин общественный уьмуьрда активдаказ иштиракзавай

руша вири предметрай лап хьсан кьиметар аваз келни ийизвай. Гьа икI, хуьруьн юкьван школа къазилдин медаль кьачуналди акьалтларай дагъви руш 2010-йисуз Москвадин О.Е.Кутафинан тварунихъ галай государственной юридической академиядиз гьахьзава ва 2014-йисуз анаг агалкъунралди акьалтларзава.

2015-йисан 31-августдиз жегил пешекар Хив райондин МФЦ-диз конкурсдин бинедалпаз къабулзава. Кваллах ийиз башламишай сифте йикъарилай Фериди Аликовнади коллективдин членрин, руководстводин ва агъалийрин патай еке гуьрмет къазанмишна. Адан агалкъунарни алакьунар себеп яз Хив райондин МФЦ-дин твар неинки районада ва республикада, гьакI адалай къецепатани машгьур хьанва.

Феридадин къаст алай йисуз "Россиядин Федерациядин лап хьсан МФЦ" патал Москвада кьиле фидай Вирироссиядин конкурсдани гьалибвал къазанмишун я.

Къуй ви къастар - мурадар кьилиз акъатрай, Фериди Аликовна!

Къуллугьзава аскерди Ватандиз

Аслан хьтин хва я Арслан

Алаудин ГЪАМИДОВ

Сир туш веледар ширин жеда. Амма хтулар хьайила, гьар са диде-буба цавуг агакъда. Дагъустандин халкъдин писатель Исмаилов Абдуселимани адан уьмуьрдин юлдаш Гуьлдестеди къуд велед (къве рушни кьве гада) чехи авуна, абурухъ чпин веледар хьана хушбахтлу яз яшамииш жезва. Къенин зи суьгьбет чехи рушан хва Арсланакай я.

Ам школада классда авай аялрикай хкатна чир жезвай. Жаванди хьсандиз келзавай, спортдин рекъе агалкъунар къазанмишзавай. Школа акьалтларай жаван Даггостехуниверситетдиз гьахьзава. Студент язни ада ажузвал къалурнач, экзаменар лугьудайвал "автоматом" вахуз хьана. Махачкъала шегьерда кьиле фейи спартакиадайрани кивенквечи чкаяр къаз хьана. Гьа икI, вуз агалкъунралди акьалтларна. Бадени буба рикI алай хтулдиз свас це лугьудай гьерекатрик квай.

- Ваь, буба, Ватандин вилик буржи тамамар тавунмаз мехьеррикай рахадач...

Фена Арслан аскервилез - къуллугь ийиз ватандиз. Гьелбетда, алай къалабулухар авай девирда хтул яргьариз акъатайла, диде-бубадин рикI секин тушир. Амма Арслана абурун чиниз яр къведайвал ийизвачир. Московский округдин военный частунани вичин гьунарар къалуриз башламишна. Ам сифте йикъарилай командованиди амай аскерриз чешне яз къалуриз хьана. Са акьван вахт алатнач, йикъарикай са юкъуз Арсланав женгинин юлдашрин вилик Московский округдин къушунрин командующий, генерал-полковник В.Герасимован къул алай Чухсагьулдин чар вахузза. Ана кхьенва: "Багатырев Арслан Астемировичаз

Къуллугь авунин мажбурнамаяр гьакьисагьвилелди кьилиз акьудунай ва гьамиша вичелай чешне къалурунай.

Умудлу я, вун жележгдани къуллугьдин буржи кьилиз акьудунай амайбуруз чешне жеда".

Арслана командующийдин умудур асланди хьиз кьилиз акьудни ийизва. Идан гьакьиндай Цийи йисан вилик ада къуллугьзавай военный частунай дидедиз хтай Чухсагьулдин чарчи шагьидвал ийизва. Ингье ана вуч кхьенватла:

"Гуьрметлу Исмаилова Цуьквер Абдуселимовна, Куь хва Багатыров Арслан Астемировича вич гьакьисагь ва низамлу аскер яз къалурзава, вичихъ ихтибарнавай женгинин техника ва яракьар ишлемишиз лап хьсандиз чирнава. Адакай вилик эцигай гьихьтин тапшуругь хьайитлани намуслуказ кьилиз акьудиз жедай жуьрэтлу ва дирибаш аскер хьанва.

Куь хци часть женгинин рекъай вини дережада аваз гьазур хьуник лайихлу пай кутазва, вичи чешне къалуруналди къуллугьдин рекъай юлдашрик Ватан клан хьунин руьгь кутазва.

За Квез Ватан хуьдай умудлу даях тир хва тербияламушунай риклин сидкидай чухсагьул лугьуз ва ва заз квехъ мягькем сагьламвал, вири краа агалкъунар хьун кланзава.

Гуьрметдалди, 54046 - военный частунин командир, полковник В. СЛЕПЦОВ".

Исмаиловриз хизанда, шаксуз Цийи йисан вилик шадвилер артух хьана. Чнани аслан хьтин аскер Арсланаз баркалла лугьузла!

Цай хуьдайбур гзаф жеда

Мегьамед ИБРАГЪИМОВ

Хайи хуьруьвай яргъа - чи уьлкведин жуьреба-жуьре регионра яшамиш жезвай кьепирвийри, кьуватар садна, гьвечи Ватан мублагь авунин ниятралди мергьяматлувилин "Абад Кьепир" твар алай фонд тешкилнава...

Жемьтдиз ва инсанриз куьмек гудай гьевес хьун кьени, тариф авуниз лайихлу крайкай сад я. И жигьетдай бязи инсанрин гьевес акьван гужлу я хьи, абуру мергьяматлувал чпин уьмуьрда важиблу, кар алай месэла яз гьисабзава. Мергьяматлувилин кьилин макьсад игьтияж авай инсанриз гьил яргъи авуникай, четин шартлара, гьалара авайбуруз яшайишдин месэлаяр гьалунин карда гуьгьуьллудаказ куьмек гуникай ибарат я. Гьа ихьтин кьвалахрин, гьерекатрин бинедаллаз мергьяматлувилин фондари арадал кьезева. Кьейд ийин хьи, абуру коммерциядин бур тушир тешкилатрик акатзава, яни абурухь пул кьазанмишдай кьаст авач.

Республикада, кьилди кьачуртла, Лезгистанда тешкилнавай фондари кьхьенвай

тандин хуьрерай гзафбур патарал куьн хьана. Дагьвийрин адетрин, милливилин, ватанпересвилин институтар садлагьана зайиф хьуниқди несилрин арада авай алакьани терг хьунин хаталувал арадал атана. Лезгистанда яшайишдин, экономикадин жигьетдай авай гьаларни са акьван кьулайбур тахьуни хуьрер еримлу хьунин еришарни зайифарна. Чкадин агьалийриз ихьтин шартлара кьил хуьз кьвердавай четин жезвай, бахтлу ва абад гележег абурун мураддиз элкьвенвай. И макьамда майдандиз чпин хуьрерив цийи кьайдада нефес вахчуз тадай ниятар авай кьилдин дагьвийар пайда хьана. Абуру мичли чкада экв гузвай чешмейрив гекьигиз жеда.

Гьайиф кьведай кар ам я хьи, несилрин арада авай алакьа зайиф хьуниқди, чи арадай бубайрилай агакьнавай гзаф адетар, кьайдаяр акьатзава. Руьгьдин милли ивирив вилиқдай хьиз кьайгьударвилелди эгечл-замач. Амма кьепирвийри, иллаки хайи хуьруьвай яргъа яшамиш жезвай жегилри, чпин рикел гьвечи Ватан гьамиша алайди, адахь

кьугьвазва. Мисал яз, Кьиблепатан Дагьустанда виридалайни кьадимбурукай сад яз гьисабзавай Кьепиррин мисклин цийиқла туьхлуьр хьувунин мярекатра неинки тек са хуьруьн жемьтди, гьакли адалай кьецепата яшамиш жезвай хейлин кьепирвийрини иштиракна. Мисклин цийиқла туьхлуьр хьувунин кьвалахар алай вахтундани давам жезва.

Фондуни хуьруьнвийрин куьмекдалди тамамарнавай кьвалахар мадни ава. Абурукай сад хуьруьн кьилин булах капиталнидаказ ремонт авун я. Эхиримжи вахтара гзаф кьепирвийри фондунин проектриз итиж ийизва, теклифар гузва, жуьреба-жуьре кьвалахра иштиракзава. Абурун арада гафуналди, меслятар гуналди куьмекзавай агьсакьаларни ава. Руьгь кутазвай кар ам я хьи, фондуниз вичелай алакьдай куьмекар Кьепиррин хуьруьн администрациядин кьилини гузва. Мергьяматлувилин фондунин векилри хуьруьн администрацияди хьиз санал инлай куьлухьни хуьре хейлин кьвалахар тамамардай-дак умудар кутунва.

- Гьихьтин проектар уьмуьрдиз кечирмишиз алакьнава? - хабар кьуна за фондунин векилривай.

- Фонд тешкилайдалай куьлухь яшайишдин са шумуд проект уьмуьрдиз кечирмишдай мумкинвал хьана, - луьгузва абуру. - Кьилин булах, спортдин зал ремонт авун, спортдин инвентарь маса кьачун, сурар экял хьанвай мулк ми хьун ва рагьметдиз фенвай инсан кучуддайла герек кьезевай алатар хуьзвай кьвалин кьав ремонт хьувун. Сив хьунин, Кьурбанд суваррихь галаз алакьалу мярекатар кьиле тухун, игьтияж авайбуруз ва кьевидаказ азарлу аялриз, жуьреба-жуьре акьажунара иштиракун патал жегил спортсменриз пулдин куьмекар гун, спортдин рекьай хуьруьн ва райондин дережада аваз акьажунар тешкилун... Алай вахтунда "Бубайрин булах" твар алай булах эцигунин кьвалахар акьалтларзава.

макьалаяр чи газетдиз са шумудра акьатна. Кье чаз абурукай сад тир "Абад Кьепир" твар алай фондуникай суьгьбетиз кланзава. Ам ерибине Кьурагь райондин Кьепиррин хуьрйи тир, чпин гьвечи Ватанда вири халкь патал важиблу, кар алай проектар уьмуьрдиз кечирмишиз алакьнавай ватанпересри арадал гьанва.

Фондунин векилрин гафаралди, хайи хуьре кьиле туьхузвай хийирлу крадин тереф хуьдай тешкилат арадал гьидай фикир фадлай авай. Советрин девирдилай куьлухь жуьреба-жуьре себебралди, Кьиблепатан Дагьус-

риқ куьзвайди краралди субутзава. Чпи арадал гьанвай фондунин тварце "абад" гаф туни хь еке метлеб ава: фондуни кьиле туьхузвай вири кьвалахар, гьерекатар тайин са макьсадди хь элкьурнава - хайи хуьр, адан пакадин югь абад авун.

Фондунин тешкилатчийри социальный сетра чпин проектар веревирд авун патал махсус дестеяр арадал гьана ва Россиядин Сбербанкда фондунин игьтияжар патал пулдин такьатар кьватдай счет ачухна. Фондуни кьепирвийар сад хьунин карда важиблу роль

- Гележегдин планар гьихьтин бур я?

- Вилик квай кье йисан кьене фондуни са шумуд проект кьилиз акьудун фикирдиз кьачунва. Абурун арада мисклин цийиқла туьхлуьр хьувунин кьвалахар акьалтларун, "Башлыкент" ва "Югьук" булахар ремонт авун, хуьруьн мулкар ми хьун патал субботникар, хуьруьн юкьван мектебдин бинедаллаз спортдин акьажунар тешкилун, хуьруьн юкьвай фенвай кьилин куьчедин кьерехра кул-кусар цун, 9-Майдин. Сив хьунин ва Кьурбанд суваррихь галаз алакьалу мярекатар кьиле тухун, хуьруьн центрада ял ядай парк арадал гьун ава.

- Кьепиррин хуьруьхь чкадин агьалийрин яшайиш хьсанардай проектар уьмуьрдиз кечирмишунин карда такьатарни мумкинвилер авайдахь зун инанмиш я, - алава хьийизва фондунин векилри. - И карда алай аямдин Интернет-технологийрини чаз шегьре рекьер ачухзава. Виридалайни кар алай месэла чи халкьди хь гьевес хьун я. Чахь лайихлу, акьуллу, савадлу инсанар гзаф ава. Чаз фондунин активистриз сабурулу хьуниз ва сифте нубатда хьуси кьуватрихь агьуниз эвер гуз кланзава. Куьмек гьич гуьзет тавур чкадайни агакьун мумкин я. Сифте жуван, руьгьдалди, ниятралди жуваз мукьва инсанрин рикелра цай хьувуна кланда, гуьгьуьнлай а цай хуьдайбурни гзаф жеда.

Цийи йис - манийралди

Хийр ЭМИРОВ

Цийи йисан вилик Лезгийрин Стлал Сулейманан тваруни хь галай госмуздратеартдин коллектив меркездиз муьгман хьана ва ада Махачкьалада яшамиш жезвай ватандашриз тамаша-концерт кьалурна.

Урус драмтеатрдин зал тамашачийрив ацанвай. Абурун вилик сегьнедиз Лезги театрдин директор Динара Эминова, кьилин режиссер Мирзобег Мирзобегов экьечна.

- Гуььрметлу махачкьалавийар, Лезги театрдин вири коллективди кьез алуькьзавай Цийи йис мубаракзава. 2016-йис, за фикирзавайвал, чи уьлкве, республика ва халкь патал писди хьанач. Алуькьзавайди чун патал мадни хийирлуди, ислягьди, мублагьди, гьар са карда агалкьунар кьазанмишиз ва жуван халкьдиз риклин сидкьидай куьллуьгь ийиз жедайди хьурай! - лагьана Д.Эминовади. - Гьар са ватандашдин кьвале берекат артух хьурай! Чаз бахтлу яшайиш хьурай!

- Зани Динара Мурадовнадин гафарал кьул члуьгвазва, - малумарна М.Мирзобегова, - гьа са вахтунда заз кьейд ийиз кланзава, чун Цийи йисан вилик кьез шадвал багьишиз атанва. Алатзавай йисакай рахайтла, ам чи коллектив патал лишанлуди хьана. Чна цийи са шумуд тамаша эцигна. Чи театрдин директорвилин куьллуьгьдал цийи кас - Динара Мурадовна атана ва ада коллективдин яшайишдин, яратмишунин месэлаяр гьалун патал алакьдай крар ийизва. Ида артистрик мадни руьгь кутунва. Чи халкьдин рик алай артистка, манидар Фаризат Зейналовадиз "Дагьустандин халкьдин артист" лагьай гуььрметдин твар гана. Лишанлу маса вакьиярни хьана чун патал. Алуькьзавай йисузни абуру жеда ва чун куь гуьгьуьлар хкажиз гьамиша газур я.

Муьгманар гурлу капар яна рекье хтурдалай гуьгьуьниз тамаша-концертдиз эгечна. Сегьнедиз садсадан гуьгьуьналлаз тамашачийриз фадлай хьсандиз чизвай артистарманидарар ва театрдин жаван кьуватар экьечна. Тамаша-концертдин программалик кутунвай манийрин чьехи пай халкьдин ва советрин девирда чи композиторри яратмишнавай манияр тир.

Фаризат Зейналовади, Эльмира Кьарахановади, Руслан Пирвердиева, Амина Вагьабовади, Валерик Сулейманова, Зарифа Кьухмазовади, Наида Исрафиловади, Фатима Фейзуллаевади, Рамик Рамазанова манийралди ва Дербентда кардик квай гьосударствонин "Каспий" твар алай куьулерин ансамблиди тларам куьулералди меркезвийриз Цийи йис тебрикна.

Россиядин

лап хъсан терапевтар

И мукъвара РФ-дин здравоохраненидин министерстводи Россиядин лап хъсан терапевтрин сиягъ 500 (кас) чапнавай. Ихътин конкурс уьлкведин 85 регионда сифте яз тухванвайди я. Лап хъсан духтуррин сиягъ тубъкурдайла, 46 агъзурни 665 медикдин делилар веревирд авунва. И вахтунда са йисалай тѳимил тушиз Кѳвалахзавай участокрин терапевтрин умуми практикадин духтуррин кѳвалахдиз кѳмет гуз-вай. Кѳилин пешекарри хъсанбур яз гѳисабзавай духтуррин сиягъдик уьлкведин 69 региондай пешекарар акатна, гѳа эсергедай яз 14 духтур Дагъустандайни (Ботлих, Дербент, Тарумовский, Шумада, Къарабудахкент, Къизилюрт, Къизляр, Мегъарамдхуьруьн, Леваша районрай, гѳаКни Хасавюртдай, Къизилюртдай тир духтурар).

Дагъустандин здравоохраненидин министерстводи кѳейд ийизивай, ТОП-500 сиягъдик акатнавай духтуррал гѳалтайла, чи республикади Кеферпатан Кавказдин Федеральний округда сад лагъай чка къазва ва Дагъустан Россияда КѳвенКѳе чкайрал алай 10 региондик акатзава.

Гѳалибчийрин сиягъдик чи патарай пуд кас - Сунаханум Семедова, Атикат Мегъамедова (Дербентдин ЦРП) ва Ирада Пулатова (Мегъарамдхуьруьн район) акатун шад жедай кар я.

Агъадихъ чна Дербент райондай тир тѳварар маишгъур хъанвай кѳве пешекар-дикай - Россиядин лап хъсан терапевтрикай суьгъбетзава.

Нариман КЪАРИБОВ

Дербент райондай тир чи кѳве вахан (зани абуруз гъурметдивди гѳа икѳ лугъуза) гѳа-кѳиндай "Лезги газетдини" чинал хуш келимаяр гъун патал сифтени-сифте зун райондин поликлиникадиз фена ва анин кѳилин духтур заведующий Алияр Иншаллагъович АЛИЕВАХЪ галаз гуьруьмиш хъана.

- Зун абурукай кѳне кѳидай тарифдин гъар са гафунал жуван кѳулни члугъаз гъазур я, - Нариман муаллим, - чина разивилин хъвер аваз лагъана кѳилин духтурди. - Абурун тѳварар вири уьлкведа чир хъун чи коллективдин, райондин вири духтуррин кѳилин винизвал я. Чна и кардал дамахазава.

Кѳилин духтурдин меслятдалди зун поликлиникадин кадрийрин отделдиз фена. Инани заз Сунаханум Семедовадин ва Атикат Мегъамедовадин духтурарвилин ва инсанвилин гѳакиндай отделдин начальни Индира Самурхановадин мецелай ван хъай-ибур анжах баркалладин гафар я.

Сунаханум Шамиловна Семедовадин ери-бине Дербент райондин Мамедкъала поселок я. 1976-йисуз ана юкъван мектеб, ахпани Дербентдин медучилище агалкъунралди акъалтларай руш къачунвай чирвилерал рази хъана акъвазнач, Дагъустандин мединститутдиз гѳахъна ва 1985-йисуз сифте анаг, гуьгъуьнлай Тамбов шегъерда терапевтвилин пешедай интернатурани акъалтларна.

...Здравоохраненидин хиле вичин зегъметдин рехъ С. Семедовади 1986-йисалай Дербент шегъердин "Тади куьмек" станциядин духтурвилелай башламишна. Ина са йисуз кѳвалахдалай кѳулухъ жегъил пешекар Дербент райондин Рубас хуьруьн участковый больницадиз кѳвалахал реке туна. Инсанрин сагъламвал хуьнин реке гѳакѳисагъвилелди зегъмет члугунин нетижада Сунаханума са куьруь вахтунда Рубасда гъурмет къазанимишна.

- Алай вахтунда, - лугъуза больницадин кѳилин духтур А.Агъмедпашаева, - терапевт Сунаханум духтурди 4489 касдиз кѳуллугъзава. Ам неинки са Рубасда, гѳаК патарив гвай хуьрерани кар чидай духтур яз машгъур хъанва.

Гѳа икѳ, 1994-йисалай Сунаханум Семедовади гѳа са хуьруьн больницада баркалладин таж кѳилел алаз духтурвалзава. Дербент шегъерда "Тади куьмек" станцияда кѳвалахай муьжуьд йисни кваз адан зегъметдин стаж 30 йисав агакънава.

Сеили инсан, халис пешекар Сунаханум Шамиловна хъсан тербиячи, хизандин кѳул хуьзвайдини я. Вичин умумурдин юлдашдихъ галаз санал ада пуд велед чѳехи авунва. Кѳве гада - юристар, руш-духтур, ординатор-невролог я.

"Россиядин лап хъсан терапевт" лишандик кваз кѳиле феи конкурсда гѳалиб хъанвай, Дагъустандай тир 14 духтурдикай сад тир Атикат Халидовна Мегъамедовани, вичин зегъметдин стаж гѳелелиг са акъван екеди туштани (2009-йисан майдилай инихъ), Дербент районда машгъур духтуррикай сад я. 1985-йисуз геджухви Халидан чѳехи хизанда экъу дуньядал атай руша юкъван мектеб гимишдин медалдалди куьтягъна.

Гѳеле мектебда кѳелзавай йисара Атиката вичин вилик духтур хъунин къаст эцигнавай. Амай тарсарайни хъсан ва лап хъсан кѳиметар къачузвайтани, руша биологиядиз иллаки гзаф фикир гудай.Районда ва республикада биологиядай тешиклизавай предметдин олимпиадайрани активдаказ иштиракдай, гъар сеферда виниз тир нетижаар къазанимишзавай. Алакьунар авай руш хейлин грамтайриз ва дипломриз лайихлу хъана. Мектеб акъалтларайла, биология хъсандиз чир хъунай ганвай Гъурметдин грамота ада лап багъадаказ, гуьрчег рамкада туна, хуьзва.

- 2008-йисуз геджухжуван руша Дагъустандин мединститут агалкъунралди акъалтларна. Гуьгъуьнлай вичин чирвилер Атиката Дербент райондин центральный поликлиникадин терапиядин отделенида интернатурада генани деринарна.

Жегъил духтурдин низамлувал, пешедал адан рикѳ хъун гѳисаба кѳуналди, поликлиникадин кѳилевайбуру Атикат Мегъамедова Хазар хуьруьн амбулаториядиз кѳвалахал реке туна. Участковый духтур - терапевт яз, ада алай вахтундани ана агъалийриз гѳакѳисагъвилелди кѳуллугъзава.

Атикат Халидовнадикай суьгъбетдайла, адан духтурвилин пешедин барадай ихътин са артуханвални кѳейд тавуна жедач - 2012-йисан февралдин вацралай башламишна ада "Земский доктор" программадин рекъай РД-дин минздравдихъ галаз икьрар кутлуннава.

- Хазар хуьр ва анин жемят заз акъван мукъва ва истеклу хъанва хъи, - лугъуза бажарагълу духтур Атикат Мегъамедовади, чѳехи шегъерда кѳвалах теклифайтани, зун и хуьррай масаниз экъечдач.

тѳуруна авай вирт неда. Гѳа икѳ кѳве гѳафтеда. Гуьгъуьнин кѳве гѳафтеда чайдин са тѳуруна авай вирт ругунвай цихъ галаз хъун меслят кѳалурзава.

- **Хуьрек** иливариз жезвачирла, рикѳ кудайла ва къен физвайла, гъар экъунахъ са стаканда авай картуфрин миже хъвана, са зур сятда къаткида, ахпа са сятдилай фу неда. Сагъарунин вахт члуд югъ я. Са тѳимил ара гана, ам мад тикрар хъийида.

- **Давление** хкаж хъанвайла, картуфрин чкалар хъсандиз чухъвена, ругунвай яд илична, 10 декьикъада ргада, ахпа йикъа 4 сеферда, фу недалди вилик, хуьрекдин 2 тѳуруна авайди хъвада.

Цийи тѳварар

Алимни я, дидени

Руш хъайила, агъ члугъадай хизанди...

Ш-Э. МУРАДОВ

Алаудин ГЪАМИДОВ

Дугъриданни, Дагъустандин халкъдин шаир Шагъ-Эмир Мурадова вичин вахтунда кхъей са шиирда лагъайвал, дишегъли велед хайила, агъ члугъадай вахтарни хъайиди я. Бязибур гъатта алай девирдани гъахътин фикирдал алама. Гуя абур кѳвалахда, кѳелунра зайиф я... Амма гѳакѳикъат масад я. дишегълияр фадлай, итмар хъиз, ви-кѳегъдиз майдандиз экъечнава. Кѳе абурун векилар гъукуматдин регъбервал гудай кѳуллугърал, илимдин ку-кѳушра аквазва. Гѳам хизанда, гѳамни обществада чеб алай чка кѳалурзава...

КЪЕ ВИЧИКАЙ суьгъбет физвай лезги таватни гъахътинбурукай я. Рутул райондай тир медикрин хизанда дидедиз хъайи Аминатан аял вахтар Махачкъалада фена. Гѳам аялрин бахчада, гѳамни школада авайла, ам, яру хаш алай халатни алукина, санитардин ролда жедай. Дагъустандин государственнй медуниверситетдин патофизиологиядин кафедрадин доцент бубадини Махачкъала шегъерда аялрин духтурвиле (педиатр) кѳвалахзавай кѳилин категориядин духтур, Дагъустан Республикадин лайихлу духтур, здравоохраненидин отличник дидеди Аминатаз илгъам гузай. Меркездин 15-нумрадин школа ада агалкъунар аваз куьтягъна. Яргъал вегъин тавуна, дидебубадин пеше хъягъай ви-кѳегъ руша Дагъустандин госмедуниверситетдиз имтигъанар вахкана. Инани ада ажузвал авунач. Журеба-жуьре кружокарни иштиракиз, чирвилер артухарзавай.

Кѳелдай йисар акуна-такуна акъатна. Медуниверситетдин лечебный факультет дерин чирвилер аваз акъалтларай дагъви руша ДГМУ-дин хамунинни венерологиядин кафедрада ординатурада пешекарвал къачуна. Жегъил пешекарди илимдин сирер чирунихъ камар къачузвайди акурла, ректоратди ам гѳа вичи акъалтларай университетдин микробиологиядин, вирусологиядин ва иммунологиядин кафедрадиз аспирантурадиз къабулзава. Ина **Аминат Мегъамедовна МEGЪАМЕДОВАДИ (КЪАСУМОВАДИ)** илимдин руководителъ, медицинадин илимрин кандидат, доцент Саидов Мегъамед Саидовичан регъбервилик кваз "Микробиологические критерии диагностики перинотальной инфекционно-воспалительной патологии новорожденных" темадай диссертация кхъиз башламишна. Диссертациядин винел кѳвалахзавай вахтунда Аминат Мегъамедовнади хейлин

ахтармишунар кѳиле тухвана. Вичин темадиз талукъ яз илимдин 12 кѳвалах чапдай акъудна. Вахтунда кхъена акъалтларай диссертация А.Къасумовади Москвадин И.М. Сеченован тѳварунихъ галай госуарстводин медицинадин университетдин диссертацийрин Советдин заседанидал агалкъунралди хвена. Официальный оппонентар тир медицинадин илимрин доктор, профессор **МИТРОКИН Сергей Дмитриевича** ва медицинадин илимрин доктор, профессор **МЕНЬШИКОВ Дмитрий Дмитриевича** ва Советдал рахай маса алимрини Аминат Мегъамедовнадин диссертациядихъ практикада еке метлеб авайди ва ам медицинадин илимрин кандидатвилин тѳварцѳиз лайихлу тирди кѳейднани.

Диссертацийрин Советдин членри рейсаввилелди сесер гуналди, Къасумова (Мегъамедова) Аминат Мегъамедовнадиз медицинадин илимрин кандидатвилин тѳвар гунир къарар къабулна.

Жегъил алимдин алакьунар фикирда къуна, Дагъустандин медуниверситетдин ректоратди ам чпин вузда-микробиологиядинни вирусологиядин ва иммунологиядин кафедрада ассистентвиле кѳвалахал тунва.

Диде-бубадик къалабулух квай хизандин месэляни алим руша вахтунда гъялна. Ахцегъ райондин Хуьруьгрин хуьррай тир, меркездин агъали хъанвай, жирзаводдин директор **MEГЪАМЕДОВ Мегъамедан хва Султанахъ** галаз сир сад авуна, кѳве веледди (рушн гада) хана, санал яшамеш жезва. Бахтлу хуьрай чеб! Цийи йисуз мадни цийи агалкъунрихъ агакърай жегъилар!

"АЙБОЛИТ"

Чир хъун хъсан я

"Айболит" газетдай гъазурайди - Надият ВЕЛИЕВА

КАРТУФАР

Гастрит, хуькѳада хер авайла, гъар экъунахъ яру жуьредин 2-3 картуф, хам аладарна, ракъай яда, ахпа жунадик вегъена, адакай миже ххудда. Экъунахъ ичли рикѳелай а миже хъвада. Няннихъ са цикли кака, адан винелайни ругунвай цихъ галаз чайдин са

Остеохондроз авайла картуфар ракъай яна, адак вирт какадарда (къведни сад хътин паяр), ахпа ам 1,5-2 сятда тлазвай чкадал эцигда.

- **Шекердин** азар авайла йикъа кѳве сеферда, экъунахъ ва няннихъ фу нез 30 декьикъа амайла, $\frac{1}{2}$ стаканда авай картуфрин миже хъун меслят кѳалурзава.

- **Туькьуьлда** къванер авайла, 0,5 кг картуфар чухъвена, абурал 3 л яд илична, чкалар аламаз зайиф цѳал эцигна, са тѳимил кѳел вегъена, 4 сятда ругуна кѳери хапла хътинди авуна ам са 2 сятда тада, адан винел мижи яд аквазда, ахпа ам куьзна, шуьшедин къапуна цана, холодильникда хуьда.

40 юкьуз, фу нез 40 декьикъа амаз, хуьрекдин 2 тѳуруна авай яд хъвада.

- **Беденда** са артух хата квачир дакѳун (опухоль) авайла, хуьрекдин са тѳуруна авай картуфдин цуьквер термосдиз вегъена, 2 стаканда авай ргъзвай яд илична, 3 сятда тада. Ахпа йикъа пуд сеферда, фу нез 30-40 декьикъа амайла, $\frac{1}{2}$ стаканда авайди хъвада.

- **Хамуник** витилигодин азар (хамуник жедай лацу тѳехвер) квайла, келемдин къачѳ (кочерыжка) мижи авуна, ракъай яна, миже ххудда ва ам тѳехвер квай чкайривай гуьцда. Ихътин мижеди азардин вилик пад къада. Миже шуьшедин къапуна туна, холодильникда хуьда.

Ветеранрикай суьгьбетар

Чехи вакъийайрин ва мярекатрин шагъид

Эмираслан ШЕРИФАЛИЕВ

1926-йисуз СССР-дин СНК-дин Хунзах округда авай ГПУ-дин начальник, ахцегъви Мусанабиев Садикъан хизанда руш Айшат хъана. Четин йисар тир. Гьар жуьре дестеяр Советрин уьлкведин къурулушдиз зиян гуз алахънавай. Ахтинбурухъ галаз женг члугун патал бажарагълу къуллугъчияр гагъ са, гагъ маса округдиз къвалахиз ракъурзавай. Айшата тан школадиз фидай яшар жедалди хизан бубади госуларстводин хатасузвал хуьнин къуллугърал къвалахай Леваша, ахпа Самур округра хъана.

- Чун Дагъустандин жуьреба-жуьре округра, районра чехи хъайиди я, - рикел хкиз-ва Айшат Мусанабиевади. - Гъвечи члаварилай инсанрихъ галаз дуствилин алакъайра аваз, гъина яшамиз хъайитлани, гуьрмет къазанмишиз вердиш хъана.

Хизандин къили Махачкъалада республикадин душтагърин чехиди яз къвалахзавайла, Айшат 1-нумрадин мектебдиз фена.

1936-йисуз госуларстводин къурулушда цийи ведомство - заготовкяйрин министерство арадал гъана. Адан патай ихтиярар ганвай кас яз, Садикъ кьве рушни пуд гада авай чехи хизанни галаз Къурагъ райондиз ракъурзава. Къурагърин школада Айшата хъсандиз къелзава. Ина ам комсомолдизни къабулзава.

Залум дьве башламиш хъайила, хизан Къурагъ авай, министерстводин хиве мадни чехи везифаяр гъатнавай. 1942-йисуз тежрибалу пешекар яз Къасумхуьруьн райондиз ракъурна.

- Вирида фронт патал къвалахзавай, жегъилар, яракъ гъиле къуна, дьведиз физ гъазур тир, - давамарзава вичин суьгьбет Айшат Садикъовнади. - Хуьруьн майишатдин ва маса къвалахар яшлуьрун гъакни школада къелзавай аялрин хиве гъатнавай.

Меьгарамдхуьруьн район арадал гъайила, чи хизан гъаниз ракъурна. Буба уполминзаг тир, зун - комсомолдин секретарь. Чна субботникар тешкилна, комсомолдин идарадин дарамат эцигна. Гьарда вичин зегъметдин пай кутунигди яваш-яваш цийи район къайдада гъатна.

Айшата 10-класс Буйнакск шегъердин нянин школада акъалтларна. Ада вири вадар аваз къелзавай ва комсомолдин къурулушра активнидаказ къвалахзавай. Меьгарамдхуьре адакай ВЛКСМ-дин РК-дин секретарь, Буйнакскдин хуьруьн майишатдин механизациядин школада ВЛКСМ-дин ЦК-дин комсорг, ВЛКСМ-дин шегъердин комитетдин секретарь хъана. Ам партиядин членвилени къабулнавай. Айшат Махачкъаладиз комсомолдин обкомдин пленумдиз ракъурнай.

- Нисинин вахт тир, - рикел хкизва ада. - Пленумдин заседание акъвазарнавай. Зун гъа патав гъай пединститутдин дараматда къе-къвена, муаллимирихъ галаз таниш хъана, суьгьбетарна ва, аз малум хъайивал, им урус чалай экзамен кыле физвай вахт тир. Гъар гъина яшамиз хъанатлани, школайра хъсандиз къелнавай, уьмуьрдин тежрибани хъанвай, комсомолдин къурулушра къвалахни авунвай зун жуван чирвилерихъ, къуватрихъ инанмиш тир. ИкI, зун, экзамен вахкана, пленумдин заседаниеда иштиракиз хъфена. Нянихъ лагъайтла, Буйнакскдиз рекъе гъат хъувуна.

Буйнакскдин реьберриз ам къуллугъдилай элячIна къанзавачир. Амма дьведин вахтунда вири къуватар эцигна къелай, къвалахай дагъви рушаз абурувай ваъ лугъузни хъанач.

Пединститутдин тарихдин факультетда авай дагъви тек са руш тир Айшата вири вадар аваз къелна, Сталинан тIварунихъ галай стипендияни къачуна, вуздин, республикадин общественный уьмуьрдикайни ам хкечIнач. Институтда къелзавай йисара Айшат Махачкъаладин горкомдин пленумдин член, горсоветдин депутат, ВЛКСМ-дин обкомдин, горкомдин бюродин член тир.

Къелдай вахтунда ам институтдин парткомдин член, 1-курсунлай вуздин комсомолдин сифтегъан тешкилатдин секретарь хъана. Госэкзаменар вахкудалди 20 югъ амаз ам секретарьликай эхирни азаднай. Югъди институтда жедай, общественный къвалахрални машгъул тир. Йифиз юлдашар вири ксана жедай, Айшата лагъайтла, экв жедалди къелдай.

Комсомолдин 30 йис тамам хъайи 1949-йисуз ам "Знак Почёта" ордендиз лайихлу хъана. ВЛКСМ-дин сифтегъан тешкилатрик къайбурукай и ордендиз лайихлу хъайибурун арада сад МГУ-дин, садни (Айшат) ДПИ-дин векилар тир. И йисуз Айшата вичин хизанни арадал къевезва, ада вузни акъалтларзава. Къисметди ам цийиз арадал атанвай Каспийск шегъердиз акъудзава ва ада шегъердин 1-нумрадин школада тарихдин муаллим яз къвалахзава. Жедалди ам и къвалахдал тазвач. Каспийск шегъердиз элкъвейдалай къуллукъ сифте яз тухвай партийный конференциядал Айшат Мусанабиева партиядин горкомдин 2-секретарвиле, 1952-йисуз лагъайтла, КПСС-дин Дербентдин округкомдин секретарвиле хъазава. И округдик Къиблепатан Дагъустандин районар акатзавай. Гъа и йисуз партиядин 19-съезд тухудайвал хъана. А. Мусанабиева и съезддин делегатвиле хъазава.

- Советрин уьлкведин тарихда 1952-йисан 5-14-октябрдиз кыле феи 19-съезд чехи вакъиа яз гъатнава, - суьгьбетзава А. Мусанабиевади. - ВКП(б)-дин съезддал партиядин цийи Устав къабулнай. Съезд Коммунистрин партиядин ва советрин халкъдин 30 йисан нетижайриз талуькарнавай. Съезд И. Сталинан иштираквал аваз кыле феи эхиримжиди хъана.

- Дагъустандин делегациядик кыле КПСС Дагъустандин обкомдин 1-секретарь А. Даниялов аваз ругуд кас - ДАССР-дин Совминдин председател М. Межидов, Хасавюртдин ГК-дин 1-секретарь А. Алимханов, Буйнакскдин военный округдин командующий А. Устинович, "Дагдизель" заводдин парткомдин секретарь З. Лагиев ва Дербентдин округкомдин секретарь зун квай, - давамарзава ветеранди.

- Заз И. Сталинан иштираккай, амни рахай тарихдин чехи мярекатдин кар къетI ийидай сес гудай (с рещачущим голосом) делегат хъун къисмет хъана. Ибур дьвединбурулай са къусни регъят йисар тушир. Дьведи чуклурай халкъдин майишат кыле И. Сталин авай Компартиядин реьбервилек кваз Советрин халкъарин игитвилеин зегъметдалди гуьнгуьна хтуна. 19-съезд Ватандин Чехи дьведин ва ислягъвилеин эцигунрин гъалибчийрин съезд хъиз кыле фена ва анал вад лагъай пятилеткадин план къабулнай.

- Айшат баде, къез съезддал Сталин акун къисмет хъана. Ам гъихътинди тир? - хабар къуна за.

- Вири делегатири, гъелбетда, И. Сталин гуьзлемиззавай. Съезд В. Молотова ачухна. ВКП(б)-дин ЦК-дин Политбюродин членар Кремлдин Чехи дворецдин Георгиевский зал-

диз гъахъна. Сталин патав гъай вирибурулай аскан тир. Ам акурла, вири делегатири капар ягъиз башламишна. Сталиназ и кар хуш хъаначир. Ам председателдиз килигун бес хъана, капар ягъун садлагъана акъвазарна. И. Сталин съезддин анжах пуд заседанидиз атанай (1, 3 ва эхиримжидиз). Ам пара дикъетлу кас тир. Президиумдин столдихъ са стул бес тежезвайдини гъасятда къатанай. Къецепатан уьлквейрай атанвай делегатири, иллаки Долорес Ибарруридиз, Мориз Торезаз (ам коляскада авай) гъаф фикир гузвай, абурун патав фена, гъил къаз, салам ганай.

Эхиримжи заседанидал И. Сталина кыруь, виридаз машгъур, 13 декъикадин доклад авунай. Ам саки къецепатан уьлквейрин векилриз, халкъарин итижар хуьниз талуькарнавай. Сталинан рахунар виридалайни хушвилелди къабулнай. Съезд лап къеви низам-къайда аваз кыле фенай.

Иосиф Виссарионович Сталина гъар садан рикле дерин гел туна. Уьлкведин зегъметчи халкъарин игътияжрикай рахадайла, ам гъахълувлин, агъайнавилеин, къеви истемешунар авунин чешне тир... Москвадай чи делегация хтайла, адан членар гагъ са, гагъ маса райондиз, хуьреризни шегъерриз физ, агъайлирихъ галаз гуьруьшмиш жезвай, съезддин къвалахдикай суьгьбетарзавай.

КПСС-дин Дербентдин округкомдин секретарвилей Айшат Мусанабиева вичин хушуналди экъечIна, къвалах школайрин отделдин заведующий, бюродин член яз давамарна. Амайбуьр хъиз, Дербентдин округни чукурайла (республикада абур къуд авай), Айшат вичин хизандин, балайрин патав Каспийскдиз хтана, ина "Каспийский рабочий" газетдин редакторвиле къвалахна.

А. Мусанабиевадиз вичин бубайрин ватан тир Ахцегъани къвалахун къисмет хъана: 1956-1959-йисара КПСС-дин Ахцегъ РК-дин 2-секретарвиле. Мад Каспийскдиз хтай тежрибалу пешекардин хиве 2-нумрадин школадин директорвилеин везифаяр туна, 1962-йисуз цийиз эцигъи 7-школадин директорвиле тайинарна. Айшат Мусанабиевади Каспийскда цуд йисалай гъаф вахтунда горисполкомдин председателдин заместителвиле, КПСС-дин Дагъустандин обкомда, "Чирвал" обществендин жавабдар секретарвиле, 2008-йисан эхирдалди Каспийск шегъердин образованидин управленидин кар алай пешекар яз къвалахна.

Айшат Мусанабиева ДАССР-дин школайрин лайихлу муаллим, гуьрметдин грамотайрин (ДАССР-дин Верховный Советдин патайни), муьжуьд медалдин, "Знак Почёта" кьве ордендин, Каспийск шегъердин гуьрметлу агъали тIварцин сагъиб я.

Айшат Садикъовнадивай чна алай вахтунин ва вичи къелай, гъар жуьре къуллугърал къвалахай йисарин образованидин къурулушдикайни суьгьбетун тIалабна.

- Советрин образованидин къурулуш дуньяда виридалайни хъсанди тир. Чирвилерихъ галаз санал дуьзгун тербияни гана къанзава. Советрин девирда и тереф сифте чкадал эцигъзавай. Исъята образованини тербия сад-садавай къакъатнава. Соросан теьгердиз худ гунигди къайдадикай хкатзавай месэляяр ава. Вири крар базардин къурулушдалди туюклуьдайди туш. Тарсара тагай чирвилер тарсарилай къуллукъ пулунихъ гуз алахънава. Виликрай тарс гунин ерини хъсанди тир, гъардан хиве вичин тайин везифаярни авай. Абур кылиз акъудуниз мажбуьр тир. Исъята муаллимири са артух фикир гузвач, муаллимири - чпин къвалахдиз. Муаллимдин гаф къанун тир. Гила гъикI хъанва? Муаллимдин хиве тунвай гъар жуьре чарар-цIарарин къадар лап гъаф я. Чирвал, илим вине кыурла, экономикани виликди тухуз жеда. Алатай девиррин хъсан терефарни хуьз, вири халкъдин дуланажагъ хъсанардай хътин цийивилер, девирди истемешзавай реформаяр герек я, - умумиламишна вичин рахунар дунья акунвай тежрибалу ветеранди.

Шад мярекат

Райондин сайтдай

Декабрдин эхирра Меьгарамдхуьруьн районда авай Россиядин халкъарин адетдин культурандин центрада 2017-йисаз талуьк шад мярекат кыле фена. Цийи йисак кутавай умудрикай, 2016-йисуз феи рекъикай агъалийриз суьгьбетар ийиз аниз райондин къил Фарид Агъмедов, райсобранидин председател Абуьбакар Ханагъмедов, администрациядин жавабдар са жерге къуллугъчияр атанвай.

Мярекат кыле тухвай Владик Батманова алатай йисуз райондихъ хъайи агалкъунар рикел хъана. Мярекат шиьрар лугъуз-лугъуз савкъатар гъаз атай Аяз Бубадини Живедин Ханумди гурлу авуна. Межлис ЦТКНР-ди гъазурнавай концертди мадни итижлуди, гурлу-

ди ва шадди авуна. Аялрин "Солнышко" бахчадин бицекри тамашачияр чпин манийралдини къуллуралди иллаки шадарна.

Амай иштиракчийрин, ашукъ Айдуьнан, Назилия Саидалиевадин, Садакъет Саидовадин, Билал Эскендерован, Фероза Улубеговадин маниярни рикиз чимиьур тир.

Суварин са лишан

Чи корр.

Республикадин вири районрини шегъеррин къилин майданрал Цийи йисан лишанрикай сад тир ёлкаяр эцигнава, безетмишнава. Гъа жигъетдай яз Къиблепатан Дагъустандин районрани. Цийи йисан суварин вилик чаз авай делилрай, Къиблепатан Дагъустанда виридалайни гуьрчег ёлка Сулейман-Стальский районда, Къасумхуьрел, И. Тагъирован тIварунихъ галай Культурандин дворецдин вилик квай майдандал ала.

Къакъанвилел 7 метр алай тIеби тушир и ёлка районди цIи маса къачунвайди ва, малум тирвал, ам гележегдани ишлемизшиз жедайди я. Майдандал ам эцигун, безетмишун патал са шумуд идарадин къуллугъчияр сад хъанвай ва нетижада Цийи йисан лишандин акунри гъар са агъали шадарзава.

30-декабрдиз адан патав районда Цийи йис къаршиламишунин ва 2016-йисан нетижаяр къунин шад чехи мярекат кыле фена.

Нехуьн члахарин заводда

Хазран КЪАСУМОВ

Сулейман-Стальский райондин кьил Нариман Абдулмуталибов и мукъвара Агъа Сталрин хуьре кардик квай нехуьн члахар гъазурдай заводдиз фена, ана кваллахар тешкилнавай гьалдихъ галаз мукъувай таниш хъана.

Лагъана кӀанда, райондин кьил ва адахъ галай райондин администрациядин жавабдар работникар "гележегдин сагълам тӀуьн" лишандик кваз ерилу продукция акъудзавай заводда кваллахар тешкилнавай гьалдилай рази яз амукъна.

- Ихътин карханаяр хъунихъ, вични хуьруьн чкада, еке метлеб ава, гьикӀ лагъайтӀа, абуру инсанриз кваллахдай чкаяр арадал гъизва, - лагъана Н.Абдулмуталибова журналистрихъ галаз хъайи суьгъбетда. - Мадни, чаз акурвал, заводда чи бубайрин девирда гъасилиз хъайи, гьугъунлай халкъдин рикелай алатай, менфятлу нямет тир нехуьн члахар гъазурзава, абур къапара твазва, муштерийрал агакьарзава.

Малум хъайивал, районда нехв гъасил хъувунив 2012-йисалай эгечӀ хъуьна. И кардал "Лезги члахар" ООО машгълул я. Нехвни, асул гъисабдай, хейлин йисара са менфятни къачун тийиз гадарнаваз хъайи гуьнепатан зонадин мулкара цазва.

Къейд авун лазим я хъи, сиф-

Н.Абдулмуталибов нехв гъялдай заводда

тедай нехв цазвай майданри 50-60 гектар тешкилзавай. Йисалай-суз и майданар артухарзава. ИкӀ, эхиримжи йисара районда 150-160 гектарда нехв цазва. 2016-йисуз 164 гектардай 113 тонн бегьер вахчуна. Гележегда нехв цазвай майданар 250 гектардив агакьарда.

Заводда нехв миьзава, ам 800 граммдин къадарда аваз къапара твазва, регъвена члахар яз къапара твазвай продукциядин къадар 500 граммдиз барабар я, нехуькӀа гьакӀни гьуьр регъвезва. Ихътин суьрсетдиз муштерийрин патай еке игътижжи ава. Нехуьн продукция неинки чи республикадин шегьерин ва районрин, гьакӀни Москвадин, Санкт-Петербургдай ва уьлкведин чӀехи маса шегьерин тукьвенрайни маса гузва.

Нариман Абдулмуталибов заводда кваллах тешкилнавай гьалдилай хъиз, анаг тадаракламишнавай къайдадилайни рази яз амукъна. ИкӀ, ана Санкт-Петербургдай, Липецкда, Каспийскдай жханвай тадаракар эцигнава. Заводда 1 сятна 250 килограмм продукция гъялзава.

- Районда ихътин баркаллу кваллахар гъиле къазвай, инвестициярин проектар кардик кутазвай инсанрилай чун гзаф рази я, - лагъана Н.Абдулмуталибова. - ГьикӀ лагъайтӀа, абуру райондин экономика мягъкемаруник, инсанриз кваллахдин чкаяр арадал гъуник, райондин бюджетдиз къвезвай налогрин къадар артух хъуник, чилер ишлемишуник еке пай кутазва. Гъавилляй чна, райондин агъалийри, инвесториз чухсагълул лугъузава.

Квахъ тавун патал

С-А.АБДУРАШИДОВ,
Рутул район

Чаз якъин жезвайвал дагъдин хуьрера куьгне имаратар акваз акваз терг жезва. Гъа жергедай яз Хъуьлуьдрин хуьруьн жемьатди чпин гьилералди, чпин такьатрал-

Лакун вацӀал алай чархун муьгъ

ди вацӀарал эцигай муькьвер, цин къаналар, цадай никериз улакь фин патал тукьлуьрай рекьер миьхиз терг жезва. Заз зи гъвечӀи макъалада халкъди чан эцигна тукьлуьрай шейэр, чебни алапатдин ихътин затӀар, гел галачиз квахъ тавун патал, рикел хкиз кӀанзава. Килиг садра, Самур вацӀал 1935-1938-йисара уста Идриса (Юнусов) жемьат галаз эцигай ракъун муьгъ, рагъметлу Халилов ШабукӀая Лакун вацӀал эцигай чархун муьгъ, рагъметлу Талуттов Магъамада (амни хъсан устӀар тир) дяведин йисарилай гьугъуьниз садан куьмекни галачиз цин куьмекдалди юг гатадай гъич санани авачир цин рат тукьлуьрна. И ратӀрал йикъа 4-5 юг гатадай. Хъуьлуьда цин алапатдин рат ава ла-

гъана ван хъайи къунши хуьрерин инсанар адаз тамашиз къвез-хъфидай.

Гуьне патан "Кал" участкадиз (ана 60 гектар цадай чил ава) улакь фин патал жемьатди 1958-йисуз са километр мензилдиз гьилералди улакь фидай геьенш рехъ тукьлуьрна. Гъа иниз яд гун патал са шумуд километрдив, гьилералди эгъуьнна, къанал тухвана (бязи чкайрал кларсдин чӀутхварар кутуна) Лакун вацӀай яд гъана, колхозди ана багъни кутуна, бегьерарни къачуна. Гила абур садни ишлемиш хъийизмач, къаналдални аламайди са тӀвар я. Куьгне имаратрикая халкъ-

амайтӀа, къвезмай несил патал, чпиз тешпигъ авачир жуьредин гьилин экспонатар амукьдай.

Гила чун винидихъ вичкай лагъанвай регъуькӀа рахан. РегъуькӀан Абдуселимов Шаир чкадал тахъуьниз килигна, адан везифаяр, къунши Садранов Къенфета тамарзава. Адан гафаралди, алатай йисав гекъигайла, цинин йисуз тӀачар регъвейбуьр гзаф хъана. Къунши хуьрерин, рутулрин агъалиярни Хъуьлуьдрин регъуьз муьгман жезва.

Макъаладин эхирдай жуваз акур са къемеда квезни ахъайиз кӀанзава. Чи хуьре ламар амачиз гзаф йисар алатнава, гьакӀ хъайила мектебдин, иллаки гъвечӀи класрин аялриз лам вучтин гъайван ятӀа чиз амукънач (абуроз аквазвайди крчар алай кваллин гъайванар я). Регъуьз Рутулай пар алай лам гваз са итим атана. Мектебдин аялар ламрал алтӀушна, сада буба, сада халу лугъуз муьгмандивай им вуч гъайван я лагъана хабар къада.

Самур вацӀал алай куьгне муьгъ (1935-1938-йисар)

дихъ амайди тек са регъв я. Тингерар къуд авай, гила садни амач. Алай аямда са тингер, цин рат

Мугъмандини (амни зарафатчи тир) им лам я, чан балаяр, лугъуз гъавурда туна. - Бес адал крчар вучиз алач? - Гъеле адаз крчар экъечнавач - жаваб гана м у г ъ м а н д и . Мугъманди аяларин тӀалабун яз ламрал крчар экъечӀайла хуьруьз къведа лагъана хиве къунай. Вахтар гзаф алатнаватлани мугъманди аяларин тӀалабун гъелиг кьилиз акъуднавач.

Йисан бегьерар винизбуьр я

МАЙВАЯР

РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай суьрсетдин министерстводин пресс-къуллугъди хабар гузвайвал, - сифтедин делилралди, 2016-йисуз республикада 42 агъзур гектардилай артух майдандай майваяр кватӀнава. Бегьерлувал са гектардай 410 центнердиз барабар яз, кватӀнавай майвайрин санлай къачур къадарди 1 миллионни 740 агъзурни 304 тонн тешкилнава. Им алатай йисан нетижайдилай 235 агъзурни 473 тонндин артух къадар я. Виридалайни гзаф майваяр, Леваша - 461 агъзур тонндилай артух ва Дербент - тахминан 367 агъзур тонн - районра кватӀнава.

Бегьерлувал са гектардай 199 центнер яз, санлай къачурла 19 агъзур гектардин майданрай 392 агъзурни 27 тонн картуфлар кватӀнава.

ЕМИШАР

Емишрин бегьердикай рахайтӀа, абур республикада санлай къачурла тахминан 20 агъзур гектардин майданрай кватӀнава. Са гектардин бегьерлувал юкъван гъисабдалди 73 центнер яз, емишрин бегьердин санлай къачур къадар 145 агъзур тонндилай артух хъанва. И карда кӀвенкӀвечи чкадал Мегъарамдхуьруьн - 40 агъзур тонндилай гзаф, Сулейман-Стальский - 16 агъзур тонндилай гзаф ва Хасавюрт - 11 агъзур тонндилай артух, районра ала.

ТЕХИЛ

Министерстводи гьакӀни хабар гузвайвал, алатнавай 2016-йисан декабрдин юкъварин делилралди, Дагъустанда санлай къачурла 100 миллиард манатдин къимет авай хуьруьн майишатдин суьрсет гъасилнава. Им адалай вилик квай йисан гъа и вахтунив гекъигайла, 3,8 процентдин артух я.

ИкӀ, региондин вири майишатра, санлай къачурла 118 агъзур гектардай техил (гъажибугъдаяр квачиз) кватӀнава ва гатанва, им лагъайтӀа 2015-йисан делилдилай 6 процентдин гзаф къадар я.

Сифтегъан гъисабунралди, гъасилнавай техилдин къадар 310 агъзур тонндиз барабар я. Са йис идалай вилик и рекъем 249 агъзур тонндив агакьнавай.

ЦИПИЦӀАР

Хуьрерин зегъметчийривай алатнавай йисуз идалай вилик хъайидалай артух къадарда аваз ципицӀарин бегьерни - 150 агъзур тонн - кватӀиз алакьнава.

ГъакӀни алатнавай йисуз 750 гектардин майданда цийи уьзюьмлухар кутунва. Абурукай 627 гектарда чубукар алатнавай йисан гатфарихъ кутунай. Мадни 1 агъзурни 443 гектарда зулухъай уьзюьмлухар кутуна. 2015-йисуз, хабар гузвайвал, цийи уьзюьмлухар 1 агъзурни 124 гектарда кутунвайди тир.

Къейдзавайвал, эхиримжи са шумуд йисуз республикада уьзюьмчивилин хел виликди тухунин месэладиз асул фикир гузва. РД-дин кар алай "Нетижалу АПК" проект уьмуьрдиз куьчуьрмишунин нетижада Дагъустандин ципицӀлухарин санлай къачур къадар, алатай йисан сентябрдин делилралди, тахминан 24 агъзур гектардив агакьариз алакьнава. Абурукай 18 агъзур гектарда авай цийи уьзюьмлухар бегьер гунив агакьнава.

Идалайни гъейри, ципицӀарин бегьерлувал артухарунин, куьгне хъанвай тарар жегъил хъувунин, къуранвайбурун чкадал цийибуьр хцунин кваллахарни ийизва. Рикел хкин, 2015-йисуз республикада эхиримжи 30 йисан девирда виридалайни виниз тир бегьер - 147 агъзур тонн кватӀиз хъанай. 2016-йисуз лагъайтӀа уьзюьмчийрилай и рекорддилай элячӀиз ва бегьердин къадар тахминан 150 агъзур тонндив агакьариз алакьнава. Са гектардин бегьерлувал, юкъван гъисабдалди, 84,4 центнер яз, ципицӀар 17,6 агъзур гектардай кватӀнава. И хилен кӀвенкӀвечийрин арада Дербент (45 агъзур тонн), Къаякент (30,5 агъзур тонн), Мегъарамдхуьруьн (13 агъзур тонн) ва Къарабудахкент (9,3 агъзур тонн) районра ава.

АЛАФАР

Дагъустандин майишатра векъи алафар гъазурунин кваллах аквалтӀарнава, хабар гузва РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай суьрсетдин министерстводи. Санлай къачурла алуькьнавай куьд патал тахминан 1 миллионни 558 агъзур тонн алафар гъазурнава, им алатай куьд патал хъайи къадардилай 80 агъзур тонндин гзаф тир делил я.

Гъазурнавай алафрин чӀехи пай векъери тешкилзава. Абур республикадин вири жуьре майишатра 1 миллионни 414 агъзур тонндилай гзаф гъазурнава. ГъакӀни 98 агъзур тонндилай гзаф самар кватӀ хъувунва ва 45 агъзур тонн сенаж кутунва.

Миже квай алафар - силос- гъазурунин кваллахни куьтягънава. Вири жуьре майишатра санлай къачурла 15 агъзур тонндилай артух силос ава.

Къейдна кӀанда хъи, эхиримжи йисара Дагъустанда малдарвилин хилез еке фикир гузва. Идахъ галаз сад хъиз, алафар бес къадарда аваз гъазурунин кардиз гузвай дикъетни артух хъанва, вучиз лагъайтӀа, малар фад чӀехи хъунин, арадал атунын сифтегъан шартӀ абуроз кфетлу тӀуьн хъун я, къейдзава министерстводи.

Критика ва библиография Рагарай рехъ тухузвайди

(Седакъет Керимовадин “Квахъай йикъарган” романдикай)

Мегъамед ИБРАГЪИМОВ

(Эвел 51,52-нумрайра. Эхир)

Игитрин образар ва абурун кылихара арадал гьидайла, писателди абурун психология, умуьрдин философия ачухарун патал, гъар йикъан яшайишда кыле физвай ва кыайрикай, халкъдикай, адетрикай суьгъбетнава. И делилди романдин жуьреба-жуьре сегънеяр итижлу, таъсирлу хъуниз къуват ганва.

Романдин лайихлувилерикай сад адан члал я. Сифте нубатда адаз халкълувал хас я. Седакъет Керимовадин романдин члал фасагъатлу такъатралди (гекъинуралди, эпитеатралди, метафорайралди) фольклордин элементралди девлетлу я. Писателди халкъдин, манийрикай, мисалрикай, дерин метлеб авай ибарайрикай (къеешуьмьгъ сад хъайила, керец арадай акъудда; хар тлуьрда хур га-тада...) менфят къачузва. Члалан устадди таза, мад санани гьалт тийизвай хуси образарни арадал гъизва: “Къецеел къайни жив алай яргъи йифер куьруь ийидай къуват авай бубадин махарихъни къисайрихъ...” (84-чин); “ялгъуз къвале шумуд йисар рекъе туна къариди” (111-чин) ва масабур.

Гъа са вахтунда романдин члалан къешенгвал, успагъивал члурзавай бязи нукъсанарни гьалтзава. Мисал яз: “веклегдай къван вуч тир а члавуз къарви аялрин” (80-чин); “ахътин варз авачир хъи, элди санал къватл хъана, манийрални къуьлерал илиг тавурай” (86-чин)... Стилдин жигъетдай тамам тахъанвай предложенияр эсерда мадни гьалтзава. Седакъет Керимова къуба нугъатдин векил я. Гъавилвай адан къелемдикай хъатнавай романда гъа и нугъатдин гафарни гзаф гъатнава: *шуьтленкбил, суьлуьквал, ресте, силе, мархула, чидар, пелемурд, уфтан хъун, финдикъ ва ик мад.* Зун художественный яратмишунра нугъатдин гафар ишлемишунин терефдар я. Маса члаларай атанвай лексемайрикай менфят къачудалди, нугъатдин жебеханада авай гафариз куь дунья къалурун анжах тарифдин кар я. И делилди эсердин члални девлетлу ийида. Амма са кар рикелай алудна виже къведач: келзавайбур гъавурда гъатун патал нугъатдин гафариз баянар гана кланда. “Квахъай йикъарганда” и кардиз фикир ганайтла, мадни хъсан жедай.

Романда рехъ ганвай куьлуьшуьлуьрикай рахадайла мад са делил къейд ийиз кланзава: бязи агъвалатар гъа са къайдада башламишзава. Мисал яз, къачун чна “Цангу” новелладин эвел кыл: “Селми халадин къвалер Кцлара вурдаз сейли тир. И сейливили кылин себебни ам тир хъи, вич кесиб яз Селми халади пуд гъавадин зурба дарамат хъажнавай...”. Гекъинг “Гъалимат” новелла башламишнавай теъердив: “Кцлариз, гъаклини къуниши районриз хъсан чатухъан хъиз сейли тир Тимиралидин гъевечи хва, совхоздин багъдин къаравул тир...”. Винидихъ къейд авунвай кимивилери, санлай

къачурла, романдин метлеблублилиз, къетленвиллиз таъсирнавач. Къуродахъ галаз цидини куда лугъудайвал, абур келзавайдан фикир кылин темадивай къерехарзавач.

Романдин эхир гьихътинди я? Писателдивай кылин идея тамамдиз ачухариз алакънавани? Азгаран риклин тлалдиз дава гъатзава ни? Эсердин кылин игитар романдин эвел кыле 7-синифдин сухтаяр тиртла, эхирда - юкван мектеб акъалтарнавай жаванар я. Эпилогда кыле физвай вакъиани мектеб акъалтаруниз талуькъарнавай межлис я. Писателди Клампулазни Мутлаз чпиз-чеп хуш тирди ачухдиз лугъувачтлани, романдин саки эвел кылерилай и кардиз айгъам ийизва. Клампулан йикъарган чуьнуьхайдиди Мутл я лагъана, белки садани фикирдичир жеде. Амма гъакъикъат гъахътинди хъана. Межлисда вирида эхиримжи куьл ийидайла, Клампула Мутла вичиз къулуьник теклифун гуьзетзава. Бирдан ада гада межлисда амачирди къатлузва. И карди рушан вилерал накъвар гъизва. Ада Мутла вичин гьиссер къабулда, абурун жаваб гуда лагъана умудар куьрунвай. Вичин вилел атанвай накъвар масабуроз такурай лагъана, ам мектебдин вилик квай муьткъвердин тарцин клиник ацукъзава. Са арадилай адаз къвалав гъай чинардин тарцик квай Мутл аквазва. Ам Клампулаз мукъва хъана ва са гафни талгъана, газетдин арадай шуьтрузь рангунин яцлу дафтар акъудна рушав вахкана. Им пуд йис идалай вилик квахъай Клампулан йикъарган тир. Рушавай вилин накъвар акъвазариз жезвачир. Йикъарган квахъай члавуз белки ам икван пашман тушир жеде. Мутла адан рикел сагъ тежер хер авунвай. Ийида лагъана ваъ, хатадай. Амма Клампулаз гила и кар са акъван важиблу тушир. Адавай Мутлаз и кар багъшиш хъанач...

Седакъет Керимовадин “Квахъай йикъарган” роман лезги литературада лишанлу вакъиа хъиз къабулиз жеда. Им, са шакни алачиз, авторди яратмишунрин рекъе къазанмишнавай еке агалкъун я. Шаир Азиз АЛЕМАХЪИхътин са бейт ава: “Рагарай рехъ тухузвайди мецеел жеда элперин, Жеда юкъва гъибетрин ваъ, алхишринни гуьлперин”. Седакъет Керимовадин “Квахъай йикъарган” романи келзавайбурун алхишринни цуькверин юкъва жедай руьгъдин имарат я.

И кардин гъакъиндай дуньядин литературадин классик Адам МИЦКЕВИЧА вижеваз лагъанва: “литература халкъдин руьгъдин дерин къатарара арадал къевезва”. “Квахъай йикъарган” романи лезги халкъдин руьгъдин деринрай акъатнавай таъсирлу эсер тирдал са шакни алач. И кар адан къурулушди, ачухарнавай сегънейри, игитри, тебиатдин суьретри, образри... успатзава. Седакъет Керимовадин роман лезги прозадин дестекар тир Межид ГЪАЖИЕВАН “Им къван, имни терез”, Расим ГЪАЖИДИН “Яргъал йисарин мани” эсеррихъ галаз са жергеда эцигуниз лайихлу я.

Куьгъне бюрократдин цийи йис...

Фельетон

Мерд АЛИ

Лацу пенжерар рангунин пердейралди кевнавай члехи кабинетда (мертебадай кыл акъатзавач) къамни кыл сад хъиз хъханвай кас ацукънава. Яргъалай ам сев яни, инсан яни чир хъунни мумкин туш. Анжах ми хъидаказ члар фенвай кылелай чиледин дасмал алтаддайла гьил аквазва. Гъа-ан! Инсан я. Члехи къуллугъчи я...

Факъир, йиф-югъди ина таза креслодик кклуьнавайди хъиз, ерли къарагъдич. Къарагъатлани, хъархъу кларасин шкафдив къван фена, ричал цив пел кьезирина, жкеда. Мада ахцукъда, хиялрик акатда. Хияларни, завалар хъиз, сад алатиз, муькуьди агатзава. Бюрократдиз саки вахт амуькъзавач, атанвай чариз – элперин дердийриз килигдай. Жуван дердиярни кылиз акъудайла, масабурин дердийриз килигдай вахт?..

Хияллу я бюрократ, тама сев хъиз, кабинетда вердиш хъанвайди...

- Куьгъне йис алатна, цийиди алуькъзава. За вуч авуна, вуч авунач лагъайтла, вуч жаваб гуда? Пагъ, чан зи виликан вахтар! Я суал гудачир, я жаваб... Гъална гъа за девран! Клуь гана гъа дуньядиз! Хуьруьз-кваллиз, райондиз за клур яна... Вун гъинай фена, гъинай хтана лугъудай къуьрни зал гьалтдайди тушир. Жуванбур тир эхир вирибур. Кавхаяр - зибур, депутаттар - зибур, къаравулар - зибур...

Яваш-яваш зи клунар бушариз алахънава гила. Арзаяр тефизвай клакл амайди хъиз туш. Интернет лугъудай шайтанрин къабни хъанва...

Я кас, бюджет арадал гъидай са кархана, са майишат зи районда авач. Мектеб эциг лугъуз алахънава зал. Гъинай къеда а пул? Республикадиз фидани? Московдиз фидани? Виринра вири кьенят ая лугъузвайла, за пул гьикл тлалабда?

Дингълийрилай чешне къачурай залумри! Аквазва хъи, чпин харжийрихъ гьихътин мискинар эцигиз, ачухзаватла... Гъа муаллимар лугъудай буьндугуьрарни гъанриз физвайбур я. Мектеб эциг лугъузва заз...

Креслода са живи юзана хъиз, маса къвалахъ агалтна бюрократ. За алатай йисуз район газдалди таъминарна куьтягда лагъайди тир. Сечкийрин вахтунда хиве такъадай кар жедали? Зани хиве къурди я. Турба центрадай яна фена. Хуьрерин сагъибар ксанва. За ахварай авудна кланзава. Гьикл? Газ кланзавайди зун яни? Зи къвале ам фадлай кузва!

Пул кланзавайди я гъа кардизни. Зи бюджет буш я. Пенсийринни аялрин пособийрин пулар гъанриз харждани? Админстрациядин мажибар тагана тадани? Акл авуртла, зи гьил, кыл атлун мумкин я. Гъа жуван муртадри... Газ гьелелиг акъваз-

рай. Хъайила жеда ам. Низ кланзаватла, гъам алахърай...

Мада са живи юзана креслода авайди. Дасмалдив кыл ми хъна хъиз, къулайдиз ахгалтна къакъан далудихъ. Гъилин са тлуб япалай виниз алатна. Са гьихътин ятла план туклуьрзавай хъиз я бюрократди.

- Агъ, са кар мада хиве къурди тир: хуьрериз къван райондай рекъера, абур чахъ авайдини сад-къвед я, къир цада лагъанай. Динжарда за куьн и чи къван квай рекъера. Мада пул бес хъанач. Рекъерин управление кесибвилини кланел ала. Къир ваъ, къумни гъана вегъез жезвач. Авай машинар маса гана, амай са бульдозер цепер къатл хъана алама... Ни хъийида? Квехъ къачуда?.. Я кас, члиз клан хъайитла, гъа къирни чи бизнесчийривай цаз жезвайди я. Кланзавай! Бегъем налугъ тагуьзвайбуру рекъе къир цада?.. Зи кваллиз къван за цайиди я! Дугъри я, аник чи бюджетдин пулни квай. Хуьрай ман! Са члехидан квалел къванни къир цаз тежер район жедали?..

Еке крар гъиле къуна кланзавайди я. Девирдилай чешне къачуна. Месела, чахъ чкадал гъасилзавай хаммал тлимил авани? Мал-лапаг хуьзма, салан майваяр цазма... Тебиатди вичи ганвай векъер-къалар, цуьквер, херхемар... Са хъсан завод эцигайтла, къвалахдай чкаярни жеда, налугъарни къеда... Векъер-цуьквер къватлдайбурун жагъизмач... Мада гъа пул лугъудай зегъримардихъ къвач галклизва. Шумудра проектар, планар туклуьрбайди я! Пул гъиле гъатдалди абур куьгъне хъана. Завай жуван салан майвайрин иесивал жезвач... Ибуруз вуч кланзава?..

Лапагрин къадар, чинра хийирар тагуьзвайвилей, тлимиларнава. Ни хуьда абур, чубанар амачирла?.. Чуларни ама, никлерни. Чубанар амач... Лежберар амач...

Ни хъада ник? Квелди цада? Ник къарагъариз тракторар герек я. Чахъ виликан яцар къванни амач... Чатар амач, макъар, дергесар гатадай устларар амач... Девир масад я. Цийикла факъум-фикирна, цийи крарик кыл кутуна кланзава. Месела, и чи вири мулк сад-къе вилекъг касдив кирида вугайтла, гъабурозни жеда къазанжи, жувазни. Яни-райондизни... Жемятди къал къачуртла вучда? А къвалах прокурордихъ галаз веревирдна кланда. Къал акъуддайбур секинардай рекъер авайди я. Ахпа...

Акъваз! Са кар мада рикел хтана. Чахъ фадлай къвалах тийизмай гамар храдай са шумуд фабрика авайди тир. Абур ни арадал хкида? Дараматар хъсанбур я. Абурин иесивал хъуьвуна кланда. Сана йифен клуб, духан ачухна, муькуьди тукъвендиз элкьуьрайтла, зи велдериз санихъни тефена, чкадал къазанмишдай мумкинвал жедали?.. Муниципалитетдин хуссият я, заз кланивал ишлеми-

шиз жезвайди. Чарар-цларар гъазурна кланда.

Базардин майданни авайди я чахъ. Анаг къакъан мертебайрин са шумуд квалер эцигайтдаз маса гуз хъайитла?.. Имни пул къведай рехъ тушни?..

Аялрин бахча ахгална кланда, адазни ийизвай харжийар гзаф жезва. Пул тагудай затни туна виже къведач... Больница цийи хъувуникайни рахазвай. Адакай хийир ни къачузва? Агъалийрин къадар гъаклини тлимил хъанва. Аялар хазни яргъал шегъерриз физвайди я. Гила цийи больница?.. Ваъ! Герек харжийар туш. Цийи духтурарни жагъурна клан жеда. Абур гъинай къеда?.. За рекъе тур жуван къе хтулни (сад - вахан, сад - стхадин веледар) институт гадарна, тамара сиягъ хъана. Маса, патан ксари ина яргъалди давамдач. Я гьикл абур чна хуьда?..

Амма азарар... Пагъ, зегъримарар! Хъанвай къван азарар вуч я? Иллаки ивидихъ, мефтлери хъ, кьенерихъ галаз алакълубур... Вилериз таквазмайбур гьикъван хъанва? Хъач, ички язава угъраши. Дарманрин чкадал ишлемиш тийизвай зат амач. Ички хъанва хъавзвай некли... За къуна кланзава абурин вилик пад... Гьикл? Хъач, ички гъизвайбур зибур я эхир?.. Гьикл авуртлани, кларцин са кыл жувахъ галуькъзава! Вуч няс девирдал ачалтначни зи бахт?..

Гъа и арада идарадиз къуьнерал яру чинер алайди гъахъна:

- Борис Бюрократович! Уях хуьх! Фад къарагъа! Чиниз меркездай вун ахтармишдайбур атанвай!..

- Зун?! Гьикл?! Вучиз?!

- А кар гъабуроз чиди! Уях хуьх! Жув алдатмишиз тамир... Ви тереф зани хуьда... Чарар чахъ вирибурулай хъсанбур ава, са синихни кутаз тежедайбур. Чарар хъайила, крарин сиягъ туклуьдайди я. Кланзавайди и арада арзачийрин сивер агалун, вахтуналди жувни, кефияр авачиз, къвале ксун я...

Бюрократ, са живи кис хъана, къежей пелелай чиледин дасмал алтадна, къам тухклуьрна, креслодай къарагъиз алахъна. Хъанач. Менгенайри къурди хъиз ахцукъна.

- Аку, дуст кас, кресло захъ галаз гьикъван къувачтла! Ахъайиз кланзавач зун... Зи чкадал-маса кас?..

- Акъван крар жеч, я кас... Машин атанва, жуваз ял ягъ... Атанвайбур, гъамиша хъиз, за рази ийида. Кресло хуьда!..

Чи дамахарни чи даяхар

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Спортдин рекьяй еке важиблуквал авай - Олимпиададин кьугьунрин 2016-йис тарихда гьатна. Россиядин хкянавай команда тIалрани-хьугIалра тунатIани, вири чи риклери кIандайвал хьаначтIани, гьар гьикI ятIани гьахь винел акьалтна - Россиядин хкянавай командадик квай спортсменри 56 медаль кьазанмишуналди официальный тушир зачётда 4-чкадиз лайихлу хьана. Дагьустандин спортдин уьмуьрдани йис, санлай кьачурла, спортдин гзаф мярекатривни серенжемрив ацIанвайди тир. Чи спортсменри Олимпиададин, дуньядин, Европададин кесерлу майданра, республикада, уьлкведа киле феи спортдин акьажунрин майданра чпин гьунавар кьалурна. Спортдин мярекатрални серенжемрал гьалтайла, санлай 2016-йис чи республикадин уьмуьрда итижлуди ва хьсан нетижаяр кьазанмишиз алакьайди хьайидал шак алач. Кьейд авун лазим я хьи, санлай массовый спорт, ГТО комплекс вилик тухунал, республикада спортдин объектриз фикир гунал гьалтайлани йис писди хьанач. Алатай йисан лап эхирриз спортдин са шумуд объект ишлемишиз вахкуну шагьидвалзава. Республикадин дережада аваз тешкилай серенжемрин кьадарни тIимил тушир.

Адет хьанвайвал, чна гьар са йис алатайла, анжах чи халкьдин векилрикай, виридалайни хьсан 10 спортсмендин тIварар кьазва. Санлай кьачурла, чи ватандаши алатай йисуз пис нетижаяр кьазанмишнач. Абурукай чна газетдин гьар са нумрада хабарарни, муштулухарни ганай. ИкI, алатай йисан февралдиз чун **Икрам АЛИСКЕРОВА** (90 кг) Карелиядин Петрозаводск шегьерда "Карелиядин самбодин йикьар" тIвар алаз женгинин самбодай киле феи Россиядин чемпионатда 1-чка кьуналди шадарнай. Чна а чIавуз и акьажунра 1-чкадиз лайихлу хьайи спортсменри гуьгьунлай Болгариядин София шегьерда киле фидай дуньядин чемпионатда иштиракдайдакани хабар ганай. Чи кьегьал хци дуньядин майданрани вичин устадвал вини дережада аваз кьалурна. Икрам Алискерова дуньядин чемпионвилин тIвар кьазанмишна.

Алатай йисуз чав Белоруссиядин Минск шегьердайни шад хабар агакьнай. Ана грекнин римлуьрин жуьреда кьуршахар кьунай киле феи уьлкведин чемпионатда **Жавид Гьамзатов** 85 кг-дин заланвал авайбурун арада 1-чка кьунай. Гуьгьунлай Монголияда киле феи пешекарвилин турнирда иштиракуналди ва гьалибвал кьазанмишуналди ада Олимпиададин кьугьунра иштиракдай лицензия кьазанмишна. Августдиз чав Ж.Гьамзатова Олимпиадада буьруьнждин медаль кьазанмишнавай шад хабар агакьнай.

Радик (Абдурагьим) ИСАЕВАКАЙ, адан агалкьунрикай, кьилди кьачуртIа, ам Дагьустандин, Россиядин, Европададин ва дуньядин чемпионатрин призёр тирдакай гайи гьевечли макьалада, ада 2016-йисуз Азербайжандин хкянавай командадик кваз Бразилияда киле фидай Олимпиададин кьугьунра иштиракдайдини хабар авай. Рио-де-Жанейрода тхэквондодай 80 кг-длай артух заланвал авай спортсменрин арада ада кьизилдин медаль, Олимпиададин чемпионвилин тIвар кьазанмишуни неинки са чи халкь цаварик хIлурна. ИкI, Радик Исаев Дагьустандин ва Азербайжандин тхэквондодин тарихда Олимпиададин чемпионвилин тIвар кьазанмишнавай сад лагьай спортсмен я. Чи ватандашди кьазанмишнавай виниз тир тIварцIи кьунши кьве республикадин халкьар шадарна. Идахь галаз сад хьиз, Радик Исаев хайи маканда, Кьасумхуьрел, Махачкьалада... еке гуьрметдивди кьаршиламишун, адан агалкьун щад гьалара

кьейд авун риклел аламукьдай вакьийариз элкьвена.

Олимпиададин кьугьунрикай рахадайла, азаддаказ кьуршахар кьунай гимидин медалдиз лайихлу хьайи "лезги дувулар авай" руш **Наталья ВОРОБЬЕВАДИН** агалкьунрални чна дамахзава.

Олимпиададин кьугьунрилай кьулухь киле физвай Паралимпиадада Азербайжандин хкянавай командадик кваз вичин устадвал кьалурай чи ватандаш, вичин ерибине Кьурагь райондин Гельхенай тир (Азербайжанда хана, ана чехи хьанвай) **Камил АЛИЕВА** вилер зайифбурун арада кьезил атлетикадай гимидин медаль кьазанмишунни еке агалкьун тирди кьейд ийиз кIанзава.

Чун шадарай спортсменрин жергеда дзюдодай, самбодай ва универсальный женгерай вичин устадвал кьалурзавай **Аслан КЪУРБАНОВНИ** ава. Ада спортдин рекье кьазанмишнавай агалкьунрай алатай йисуз адаз Сулейман-Стальский райондин администрациядин, Собранидин депутатрин ва агьалийрин тIварунихьай пишкеш яз автомашин ганай, адан агалкьунри чун мадни шадардайдак умудар кьайди лагьанай. Са акьван вахт арадай тефенмаз чи руьгь ада мад хкажна: Румыниядин Плоешти шегьерда универсальный женгерай киле феи Европададин чемпионатда 2 - сеферда чемпионвилин тIвар кьазанмишна. Ноябрьдиз Аслана чун мад сеферда шадарна-Калужский областдин Медынь шегьерда универсальный женгерай киле феи дуньядин чемпионатда 90 кг-дин заланвал авайбурун арада чи ватандаш кьизилдин медалдиз (гила кьве сеферда дуньядин чемпион) лайихлу хьана. ИкI, ада тренерар-стхяар тир Кьурбановрин рехь уьзьягдаказ давамарзавайди субутна.

Чи руьгьдин лувар хкажайбурук Словениядин Марибор шегьерда кикбоксингдай 100-лай виниз заланвал авайбурун арада Европададин чемпионвилин тIвар кьазанмишай (и тIвар ада 2014-йисузни кьазанмишна) **Рагьим АЛИЕВНИ** ква. Инал риклел хкиз кIанзава, чи ватандаш Россиядин хкянавай командадик квай тек са дагьустанви тир.

Ноябрдин вацра Болгариядин София шегьерда самбодай киле феи дуньядин чемпионатда чухь дуньядин кьве чемпион хьанвайдакай хабар агакьна: Икрам Алискеровани (90 кг-дилай артух заланвал) **Велимурад АЛХАСОВА** (57 кг-дин заланвал авайбурун арада) кьизилдин медалар кьазанмишна. Икьван чIавалдини спортдин майданра инанмишвилелди чпикай хабар ганвай кьве кьегьалди нубатдин сеферда чун шадарнай.

Испаниядин Мадрид шегьерда дзюдодай Европададин ачух турнирда Россиядин хкянавай командадик кваз иштиракдай 14 спортсмендикай 5 спортсменди кьизилдин медалар кьазанмишна. Абурун арада **Ренат САИДОВНИ** (100 кг-дилай гзаф заланвал) авай.

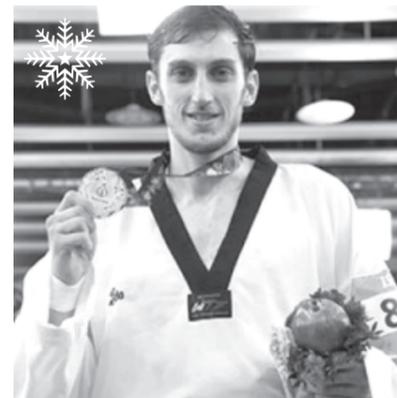
Каспийскда, Али Алиеван тIварунихь галай Спортдин дворецда, А.Алиеван экуь кьамат риклел хкунин лишан яз азаддаказ кьуршахар кьунай, гьакIни Бурятиядин меркез Улан-Удэ шегьерда и республикадин Кьилин призар патал киле феи международный турнирда **Даурен КУРУГЬЛИЕВА** 1-чкаяр кьуна. Гуьгьунлай чун ада мадни шадар хьувуна: Буйнакский райондин Буглен хуьре Хизри Шихсаидован призар патал азаддаказ кьуршахар кьунай Вирироссиядин ачух турнирда Даурен Куругьлиева гьалибвал кьазанмишна, галаз-галаз пуд йисуз кьилин пишкешдин - цIийи иномаркадин - сагьиб чи кьегьал хцикай хьана.

Чи гьевечли ва чехи Ватанар машгьурзавай спортсменрихь чаз ЦIийи йисуз чандин сагьвал, кьилел ислягь цав, агалкьунар хьана кIанзава. Куй гуьндурар мадни виниз акьатрай!

2016-йисуз спортда кьазанмишнавай агалкьунриз килигна "Лезги газетдин" редакцияди лезгийрикай виридалайни хьсан 10 спортсмен яз хкянава:

Наталья Воробьева

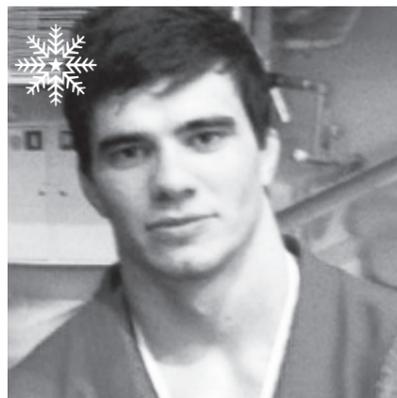
Радик Исаев

Жавид Гамзатов

Камил Алиев

Аслан Кьурбанов

Рагьим Алиев

Ренат Саидов

Даурен Куругьлиев

Икрам Алискеров

Велимурад Алхасов

понедельник, 9 января

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан.
17:40 «Мы». Российское движение школьников
18.15 Акценты. Аналитическая программа Ильмана Алипулатова
18.45 Реклама
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

07.45 **Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» Народный герой РД Алик Эфендиев**
08.30 Мультфильм
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.20 Музыкальный спектакль театра на Таганке «Я, Владимир Высоцкий»
12.05 Д/ф «Возвращение Паранга»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 Х/ф «Загадка кубачинского браслета»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 «Человек и право»
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя семейного кино на РГВК. Х/ф «Большая семья»

РГВК

07.00 Время новостей. Итоги

18.45 Передача на табасаранском языке «Мил» Новогодний концерт
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.15 Х/ф «Берегите женщин»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Моноспектакль «Медный всадник»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на табасаранском языке «Мил» Новогодний концерт
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
02.20 Х/ф «Бродяга»
05.00 Фильмы – призеры видеоконкурса о народном творчестве «Радуга». Д/ф «Возвращение Паранга»
05.15 Неделя семейного кино на РГВК. Х/ф «Большая семья»

ПЕРВЫЙ

5.00 Телеканал «Доброе утро»
9.00,12.00,15.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 «Жить здорово!»
10.55 Модный приговор.
12.20 «Сегодня вечером» с Андреем Малаховым
14.10 «Угадай мелодию»
15.10 «Мужское / Женское»
17.00 «Наедине со всеми». Программа Юлии Миньшовой
18.00 Вечерние новости
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым
21.00 «Время».
21.35 «Гречанка». Многосерийный фильм
23.15 Ночные новости.
23.30 Премьера. Владимир Познер и Иван Ургант в проекте «В поисках Дон Кихота»
0.30 «Наедине со всеми»
1.25 «Мужское / Женское»
3.00 Новости.
3.05 «Мужское / Женское»
3.20 Модный приговор.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00,11.00,14.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 «О самом главном». Ток-шоу. (12+).
11.40 Вести. Местное время
11.55 «ВАСИЛИСА», 1-я и 2-я серия (12+).
14.40 Вести. Местное время
14.55 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-4». «Истинные ценности» (12+).
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время
17.40 «Прямой эфир». (16+).
18.50 «60 Минут». Ток-шоу с Ольгой Скабеевой и Евгением Поповым.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время
21.00 «Русская серия». «СКЛИФОВСКИЙ», 4-й сезон, 1-я серия
21.55 «Русская серия». «СКЛИФОВСКИЙ», 4-й сезон, 2-я серия
22.55 «Русская серия». «СКЛИФОВСКИЙ», 4-й сезон, 3-я серия

НТВ

5.00 Детектив «АДВОКАТ»
6.00,7.00,8.00 Сегодня.
6.05 Детектив «АДВОКАТ»
7.05 Детектив «АДВОКАТ»
8.05 Сериал «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА-2»
10.00,13.00,16.00 Сегодня.
10.20 Алексей Кравченко и Сергей Селин в боевике «БРАТАНЫ-2»
12.00 Суд присяжных
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие.
14.00 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-4»
18.00 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским
19.00 Сегодня.
19.35 Детективный сериал «ПАУТИНА-8»
23.30 Андрей Панин, Михаил Пореченков, Мария Звонарева в боевике «ТРИО»
1.35 Сериал «2, 5 ЧЕЛОВЕКА-11» (США)
3.15 Детективный сериал «ШЕРИФ»

ДОМАШНИЙ

6.30 «Джейми: обед за 30 минут».
7.30 «Домашняя кухня».
8.00 «По делам несовершеннолетних».
11.00 «Давай разведемся!».
14.00 «НОВОГОДНИЙ БРАК».
15.50 «ЗА БОРТОМ».
18.00 «Свидание для мамы».
19.00 «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР».
20.50 «ЛИСТ ОЖИДАНИЯ».
23.00 «Рублево-Бирюлево».
0.00 «6 кадров».
0.30 «ЗАБЫТАЯ МЕЛОДИЯ ДЛЯ ФЛЕЙТЫ».
3.10 «По делам несовершеннолетних».
4.10 «Давай разведемся!».
5.10 «6 кадров».
5.15 «Тайны еды».
5.30 «Джейми: обед за 30 минут».

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.05 Детектив «По данным уголовного розыска».
9.35 Х/ф «Берегись автомобиля».
11.30,14.30 События.
11.50 Х/ф «Последний ход королевы».
14.50 Город новостей.
15.15 Х/ф «Последний ход королевы».
16.20 Естественный отбор.
17.25 Т/с «Однолюб».
19.30 События.
19.55 Детектив «Женская логика 2».
22.00 События.
22.30 Донбасс. Новый год. Спецрепортаж.
23.05 Без обмана. «Смертельный банкет».
23.55 Петровка, 38.
0.15 Т/с «Между двух огней».
3.55 Хроники московского быта. Советские миллионеры.
4.40 Д/ф «Будущее не для всех»

вторник, 10 января

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Алшан» (на цахурском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Светофор. Новолаский район
17.55 Моноспектакль. Расул Гамзатов «Мой Дагестан»
18.15 Итоги года -2016!
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на табасаранском языке «Мил» Новогодний концерт
08.00 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Х/ф «Берегите женщин»
11.05 Моноспектакль «Медный всадник»
12.20 Д/ф «Моя малая Родина» с. Унцукуль
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 Концерт джазовой музыки
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
16.00 Мультфильмы
16.30 Время новостей Дагестана

РГВК

16.50 Неделя семейного кино на РГВК. Х/ф «Чужая родня»
18.45 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу» «Новогодние поздравления»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «Подробности»
20.45 Х/ф «Первая ласточка»
21.55 «Правовое поле»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Угол зрения»
23.20 Концерт оркестра Республики Азербайджан
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу» «Новогодние поздравления»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
02.20 Х/ф «Капитан»
04.00 Концерт джазовой музыки

ПЕРВЫЙ

5.00 Телеканал «Доброе утро»
9.00,12.00,15.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 «Жить здорово!»
10.55 Модный приговор.
12.20 «Гречанка». Многосерийный фильм
14.10 «Угадай мелодию»
15.10 «Мужское/Женское»
17.00 «Наедине со всеми». Программа Юлии Миньшовой
18.00 Вечерние новости
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым
21.00 «Время».
21.35 «Гречанка». Многосерийный фильм
23.15 Ночные новости.
23.30 Премьера. Владимир Познер и Иван Ургант в проекте «В поисках Дон Кихота»
0.30 «Наедине со всеми»
1.25 «Мужское / Женское»
3.00 Новости.
3.05 «Мужское / Женское»
3.20 Модный приговор.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00,11.00,14.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 «О самом главном». Ток-шоу.
11.40 Вести. Местное время
11.55 «ВАСИЛИСА», 3-я серия (12+).
13.00 «ВАСИЛИСА», 4-я серия (12+).
14.40 Вести. Местное время
14.55 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-4». «Операция Доктор»
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время
17.40 «Прямой эфир». (16+).
18.50 «60 Минут».
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время
21.00 «Русская серия». «СКЛИФОВСКИЙ», 4-й сезон, 4, 5, 6 серия
23.55 Премьера. «САША ДОБРЫЙ, САША ЗЛОЙ», 4-я серия (12+).
0.50 Премьера. «САША ДОБРЫЙ, САША ЗЛОЙ», 5-я серия (12+).

НТВ

5.00 Детектив «АДВОКАТ»
6.00,7.00,8.00 Сегодня.
6.05 Детектив «АДВОКАТ»
7.05 Детектив «АДВОКАТ»
8.05 Сериал «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА-2»
10.00,13.00,16.00 Сегодня.
10.20 Боевик «БРАТАНЫ-2»
12.00 Суд присяжных
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие.
14.00 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
16.00 Сегодня.
16.25 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
18.00 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским
19.00 Сегодня.
19.35 Детективный сериал «ПАУТИНА-9»
23.30 Константин Хабенский, Владимир Машков, Чулпан Хаматова в фильме «ДОМОВОЙ»
1.35 Сериал «2, 5 ЧЕЛОВЕКА-11» (США)
3.15 Детективный сериал «ШЕРИФ»

ДОМАШНИЙ

6.30 «Джейми: обед за 30 минут».
7.30 «Домашняя кухня».
8.00 «По делам несовершеннолетних».
11.00 «Давай разведемся!».
14.00 «ЛИСТ ОЖИДАНИЯ».
16.10 «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР».
18.00 «Свидание для мамы».
19.00 «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР».
20.50 «ЛИСТ ОЖИДАНИЯ».
23.00 «Рублево-Бирюлево».
0.00 «6 кадров».
0.30 «ЕЩЕ РАЗ ПРО ЛЮБОВЬ».
2.25 «По делам несовершеннолетних».
3.25 «Давай разведемся!».
5.25 «6 кадров». (16+). Скetch-шоу.
5.30 «Джейми: обед за 30 минут».

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Х/ф «Вас вызывает Таймыр».
9.45 Х/ф «Без права на ошибку».
11.30,14.30 События.
11.50 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи».
13.40 Мой герой.
14.50 Город новостей.
15.15 Без обмана. «Смертельный банкет».
16.00 Смех с доставкой на дом
17.30 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Однолюб».
19.30 События.
19.55 Детектив «Женская логика 3».
22.00 События.
22.30 Осторожно, мошенники!
23.05 Прощание. Людмила Гурченко.
23.55 Петровка, 38.
0.15 Т/с «Между двух огней».
3.50 Хроники московского быта. Любовь продлевает жизнь.
4.40 Д/ф «Страна, которую не жалко».

среда, 11 января

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Шалбуздаг» (на лезгинском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Планета Культура
18.45 Реклама
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

07.10 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
07.50 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.20 Х/ф «Собачье сердце»
11.40 РДНТ представляет: д/ф «Культура народов Дагестана разных конфессий»
12.05 «Угол зрения»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Правовое поле»
13.30 «Дагестан туристический» Аксайские платки
14.05 «Подробности»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
16.00 Мультфильмы
16.30 Время новостей Дагестана

РГВК

16.50 Неделя семейного кино на РГВК. Х/ф «Дом, в котором я живу»
18.45 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.15 Х/ф «Горянка»
21.35 Д/ф «Обряд «Выбор жениха» в Ахвахском районе»
21.55 «Жилой мир»
22.30 Время новостей Дагестана
00.00 Д/ф «Моя малая родина. Хнов»
01.00 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
02.20 Д/ф «Обряд «Выбор жениха» в Ахвахском районе»
02.40 Х/ф «Александр Великий»

ПЕРВЫЙ

5.00 Телеканал «Доброе утро»
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 «Жить здорово!»
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости
12.20 «Гречанка». Многосерийный фильм
14.10 «Угадай мелодию»
15.10 «Мужское/Женское»
17.00 «Наедине со всеми». Программа Юлии Миньшовой
18.00 Вечерние новости
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым
21.00 «Время».
21.35 «Гречанка». Многосерийный фильм
23.15 Ночные новости.
23.30 Премьера. Владимир Познер и Иван Ургант в проекте «В поисках Дон Кихота»
0.30 «Наедине со всеми»
1.25 «Мужское / Женское»
3.00 Новости.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00,11.00,14.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 «О самом главном». Ток-шоу. (12+).
11.40 Вести. Местное время
11.55 Премьера. «ВАСИЛИСА», 5, 6 серия (12+).
14.40 Вести. Местное время
14.55 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-4». «Работа над ошибками» (12+).
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время
17.40 «Прямой эфир». (16+).
18.50 «60 Минут».
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время
21.00 «Русская серия». «СКЛИФОВСКИЙ», 4-й сезон, 7, 8, 9-я серия
23.55 Премьера. «САША ДОБРЫЙ, САША ЗЛОЙ», 7-я серия (12+).
0.50 Премьера. «САША ДОБРЫЙ, САША ЗЛОЙ», 8-я серия (12+).
1.45 Премьера. «САША ДОБРЫЙ, САША ЗЛОЙ», 9-я серия (12+).

НТВ

5.00 Детектив «АДВОКАТ»
6.00,7.00,8.00 Сегодня.
6.05 Детектив «АДВОКАТ»
7.05 Детектив «АДВОКАТ»
8.05 Сериал «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА-2»
10.00,13.00,16.00 Сегодня.
10.20 Боевик «БРАТАНЫ-2»
12.00 Суд присяжных
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие.
14.00 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
16.25 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
18.00 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским
19.00 Сегодня.
19.35 Детективный сериал «ПАУТИНА-9»
23.30 Гоша Куценко и Владимир Вдовиченков в боевике «ПАРАГРАФ 78»
1.10 «Королев. Обратный отсчет»
2.10 Сериал «2, 5 ЧЕЛОВЕКА-11» (США)
3.25 Детективный сериал «ШЕРИФ»

ДОМАШНИЙ

6.30 «Джейми: обед за 30 минут».
7.30 «Домашняя кухня». Кулинарное шоу.
8.00 «По делам несовершеннолетних».
11.00 «Давай разведемся!». Судебное шоу.
14.00 «ЛИСТ ОЖИДАНИЯ». Драма.
16.10 «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР». Мелодрама. 3-я и 4-я серии.
18.00 «Свидание для мамы». Шоу знакомств.
19.00 «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР». Мелодрама. 5-я и 6-я серии.
20.50 «ЛИСТ ОЖИДАНИЯ». (16+). Драма. 5-я и 6-я серии.
23.00 «Рублево-Бирюлево».
0.00 «6 кадров». (16+).
0.30 «РОЗЫГРЫШ». (16+). Мелодрама. «Мосфильм», 1977 г.
2.25 «По делам несовершеннолетних». (16+). Судебное шоу.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.05 Х/ф «Салон красоты».
9.55 Х/ф «Поезд вне расписания».
11.30 События.
11.50 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи».
13.40 Мой герой.
14.30 События.
14.50 Город новостей.
15.15 Прощание. Людмила Гурченко.
16.00 Смех с доставкой на дом.
16.35 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Однолюб».
19.30 События.
19.55 Детектив «Женская логика 4».
22.00 События.
22.30 Линия защиты.
23.05 Советские мафии. Дело мясников.
23.55 Петровка, 38.
0.15 Т/с «Между двух огней».
3.55 Хроники московского быта. Поздний ребенок
4.40 Осторожно, мошенники!
5.10 Мой герой.

четверг, 12 января

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Маданият»
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Мир Вашему дому
18.00 «Моя малая Родина». Селение Мекеги
18.20 Дагестан спортивный
18.35 Альма матер
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
08.00 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.20 Х/ф «Горянка»
10.50 «Вернисаж»
11.20 Д/ф «Обряд «Выбор жениха» в Ахвахском районе»
11.40 «Аутодафе»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 Х/ф «Чук и Гек»
13.55 «Жилой мир»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
16.00 Мультфильм

РГВК

16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя семейного кино на РГВК. Х/ф «Когда деревья были большими»
18.30 Обзор газеты «Хакьикьат»
18.45 Передача на аварском языке «Паданги паланги заманги»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «На виду. Спорт»
21.00 «История Дагестана в лицах. Дома на Кавказе»
21.50 «Агросектор»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Разумный взгляд»
00.00 Д/ф «Моя маленькая Родина. Цовкра»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на аварском языке «Паданги паланги заманги»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1

ПЕРВЫЙ

5.00 Телеканал «Доброе утро»
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 «Жить здорово!»
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости
12.20 «Гречанка». Многосерийный фильм
14.10 «Угадай мелодию»
15.10 «Мужское/Женское»
17.00 «Наедине со всеми». Программа Юлии Миньшовой
18.00 Вечерние новости
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым
21.00 «Время».
21.35 «Гречанка». Многосерийный фильм
23.15 Ночные новости.
23.30 Премьера. Владимир Познер и Иван Ургант в проекте «В поисках Дон Кихота»
0.30 «Наедине со всеми»
1.25 «Мужское / Женское»
3.00 Новости.
3.05 «Мужское / Женское»

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00,11.00,14.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 «О самом главном». Ток-шоу.
11.40 Вести. Местное время
11.55 Премьера. «ВАСИЛИСА», 7, 8-я серия
14.40 Вести. Местное время
14.55 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-4». «Поедем, красотка, катайся!» (12+).
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время
17.40 «Прямой эфир». (16+).
18.50 «60 Минут».
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время
21.00 «Русская серия». «СКЛИФОВСКИЙ», 4-й сезон, 10, 11, 12 с
23.55 Премьера. «САША ДОБРЫЙ, САША ЗЛОЙ», 10-я серия (12+).
0.50 Премьера. «САША ДОБРЫЙ, САША ЗЛОЙ», 11, 12-я серия (12+).

НТВ

5.00 Детектив «АДВОКАТ»
6.00,7.00,8.00 Сегодня.
6.05 Детектив «АДВОКАТ»
7.05 Детектив «АДВОКАТ»
8.05 Сериал «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА-2»
10.00,13.00,16.00 Сегодня.
10.20 Боевик «БРАТАНЫ-2»
12.00 Суд присяжных
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие.
14.00 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
16.25 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
18.00 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским
19.00 Сегодня.
19.35 Детективный сериал «ПАУТИНА-9»
23.30 Боевик «ПАРАГРАФ 78. Фильм 2-й».
1.15 «Большие родители»
1.55 Сериал «2, 5 ЧЕЛОВЕКА-11» (США)
3.15 Детективный сериал «ШЕРИФ»

ДОМАШНИЙ

6.30 «Джейми: обед за 30 минут».
7.30 «Домашняя кухня».
8.00 «По делам несовершеннолетних». Судебное шоу.
11.00 «Давай разведемся!». Судебное шоу.
14.00 «ЛИСТ ОЖИДАНИЯ». Драма. 5-я и 6-я серии.
16.10 «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР».
18.00 «Свидание для мамы». Шоу знакомств.
19.00 «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР». (16+). Мелодрама. 7-я и 8-я серии.
20.50 «ЛИСТ ОЖИДАНИЯ». Драма. 5-я и 8-я серии.
23.00 «Рублево-Бирюлево».
0.00 «6 кадров». (16+).
0.30 «НЕ БЫЛО ПЕЧАЛИ». (16+). Лирическая комедия. «Мосфильм», 1982 г.
1.55 «По делам несовершеннолетних». (16+). Судебное шоу.
2.55 «Давай разведемся!».

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Х/ф «Рано утром».
9.55 Х/ф «Бармен из Золотого якоря».
11.30 События.
11.50 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи».
13.40 Мой герой.
14.30 События.
14.50 Город новостей.
15.15 Советские мафии. Дело мясников.
16.00 Смех с доставкой на дом
16.35 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Однолюб».
19.30 События.
19.55 Детектив «Женская логика 5».
22.00 События.
22.30 Обложка. Гольф Гарри
23.05 Д/ф «Королевы красоты. Проклятие короны»
23.55 Петровка, 38.
0.15 Т/с «Между двух огней».
3.55 Хроники московского быта. Мелодия судьбы.
4.40 Линия защиты.
5.10 Мой герой.

пятница, 13 января

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Новогодний огонек
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

08.10 Мультфильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Х/ф «Великолепная семерка»
11.20 Пятничная проповедь. Прямая трансляция из Центральной Джума-мечети г. Махачкала
11.50 «Разумный взгляд»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Агросектор»
13.20 Д/ф «Моя маленькая Родина. Цовкра»
13.50 «На виду. Спорт»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
16.00 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана
16.55 Неделя семейного кино на РГВК. Х/ф «Женит и невеста»

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на аварском языке «Паданги памалги заманги»
08.00 Обзор газеты «Хлакькьат»

18.10 «Наши дети»
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «Подробности»
20.45 «Здоровье»
21.15 Д/ф «Двойной портрет»
22.15 Обзор дагестанских СМИ
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Время молодых»
23.45 Д/ф «Букет мелодий»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
02.20 Х/ф «Господин 420»
05.00 Д/ф «Двойной портрет»
05.50 Неделя семейного кино на РГВК. Х/ф «Женит и невеста»

ПЕРВЫЙ

5.00 Телеканал «Доброе утро»
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 «Жить здорово!»
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости (с субтитрами).
12.20 «Гречанка». Многосерийный фильм
14.10 «Угадай мелодию»
15.00 Новости (с субтитрами).
15.10 «Мужское / Женское»
17.00 «Жди меня».
18.00 Вечерние новости
18.45 «Человек и закон» с Алексеем Пимановым
19.50 «Поле чудес»
21.00 «Время».
21.30 Новый год на Первом
0.55 Комедия «Маленькая мисс Счастье»
2.50 Роберт Редфорд в комедии «Горячий камешек»
4.45 «Мужское / Женское»

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00, 11.00, 14.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 «О самом главном». Ток-шоу.
11.40 Вести. Местное время
11.55 Премьера. «ВАСИЛИСА», 9-я серия (12+).
13.00 Премьера «ВАСИЛИСА», 10-я серия (12+).
14.40 Вести. Местное время
14.55 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-4». «История болезни» (12+).
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время
17.40 «Прямой эфир». (16+).
18.50 «60 Минут».
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время
21.00 Премьера. «Аншлаг. Старый Новый год»
015 «НОВОГОДНЯЯ ЖЕНА». 2012 г. (12+).
2.15 «ДЕД МОРОЗ ВСЕГДА ЗВОНИТ ТРИЖДЫ». 2011 г.

НТВ

5.00 Детектив «АДВОКАТ»
6.00, 7.00, 8.00 Сегодня.
6.05 Детектив «АДВОКАТ»
7.05 Детектив «АДВОКАТ»
8.05 Сериал «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА-2»
10.00 Сегодня.
10.20 Боевик «БРАТАНЫ-2»
12.00 Суд присяжных
13.00 Сегодня.
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие.
14.00 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
16.00 Сегодня.
16.25 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-6»
18.00 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Захаровым
19.00 Сегодня.
19.35 Детективный сериал «ПАУТИНА-9»
23.35 «Фестиваль Автарадио «Дискотека 80-х»
3.15 Детективный сериал «ШЕРИФ»

ДОМАШНИЙ

6.30 «Джейми: обед за 30 минут». (16+).
7.30 «6 кадров».
7.45 «По делам несовершеннолетних». (16+). Судебное шоу.
9.45 «СТЕРВЫ, ИЛИ СТРАНОСТИ ЛЮБВИ». (16+). Комедия. Россия, 2004 г. 1-я - 8-я серии.
18.00 «Свидание для мамы». (16+). Шоу знакомств.
19.00 «САЛЯМИ». (16+). Комедия. Россия, 2011 г. 1-я - 4-я серии.
22.35 «Рублево-Бирюлево». 23.35 «6 кадров».
0.30 «ЛОВУШКА ДЛЯ ОДИНОКОГО МУЖЧИНЫ». (16+). Иронический детектив. СССР
2.20 «По делам несовершеннолетних». (16+). Судебное шоу.
4.20 «Рублево-Бирюлево». 5.20 «6 кадров». (16+).
5.30 «Джейми: обед за 30 минут»

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Тайны нашего кино. «Сердца трех».
8.25 Х/ф «Сердца трех 2».
10.35 Х/ф «Сердца трех 2».
11.30, 14.30 События.
11.50 Х/ф «Сердца трех 2».
13.40 Мой герой.
14.50 Город новостей.
15.15 10 самых... Подвижные звезды.
15.50 Х/ф «Взрослая дочь, или Тест на...»
17.40 Х/ф «Спешите любить»
19.30 В центре событий.
20.40 Новый год на Красной площади.
23.00 Х/ф «На Дерибасовской хорошая погода, или На Брайтон-Бич опять идут дожди».
0.50 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи».
2.35 Петровка, 38.
2.55 Д/ф «Признание нелегала»
3.50 Д/ф «Адреналин».
5.25 Д/ф «Мистер Икс российской истории».

суббота, 14 января

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

08.25 «Мир сквозь танец» Лезгинка+Донбасс
09.16 Реклама
11:30 Местное время. Вести-Дагестан

12.00 «Время молодых»
12.30 Премьера детского мюзикла «Дед Мороз и все, все, все»
13.30 Спектакль Лезгинского музыкально-драматического театра им. Сулеймана Стальского «Гомер из Дагестана»
15.30 «Ретро-концерт»
16.00 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Золотая коллекция фильмов о родном крае. Д/ф «Годжиевы»
17.20 Дагестанское кино. Х/ф «Адам и Хева»
18.50 Д/ф «Искусство без границ. Наследие Расула Гамзатова»
19.30 Время новостей Дагестана
19.50 «Чистое сердце»
20.10 «Здравствуй, мир!»
20.40 «Приключения в Мадагаскаре»

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес»
07.55 Обзор дагестанских СМИ
08.10 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 «Здоровье»
09.20 Х/ф «Ига, Ангел, Снежок и другие»
10.20 Д/ф «Двойной портрет»
11.20 «Мой малыш»

21.05 «Глянец»
21.40 Привет и поздравления в программе «Полифония»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Х/ф «Вратарь»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 «Мой малыш»
01.30 Спектакль Лезгинского музыкально-драматического театра им. Сулеймана Стальского «Гомер из Дагестана»
03.00 Х/ф «Ромео и Джульетта» 1
05.45 Дагестанское кино. Х/ф «Адам и Хева»

ПЕРВЫЙ

9.45 «Слово пастыря».
10.00 Новости
10.15 Премьера. «Сергей Шакуров. «Влюбляться надо чаще»»
11.20 Смак
12.00 Новости
12.15 «Идеальный ремонт».
13.15 Надежда Румянцева в комедии «Королева бенколонки».
14.45 К 110-летию Сергея Королева. Премьера. «Главный»
16.55 Премьера. «Марсианская тетрадь Сергея Королева»
18.00 Вечерние новости
18.10 Премьера. Большой праздничный концерт к Дню работника прокуратуры
20.00 «Кто хочет стать миллионером?» с Дмитрием Дибровым.
21.00 «Время».
21.20 «Сегодня вечером» с Андреем Малаховым
23.00 Премьера. «Большая игра». Концерт
0.30 Орландо Блум, Ева Грин в фильме Ридли Скотта «Царство небесное»

РОССИЯ 1

5.10 «СНЕГУРОЧКА ДЛЯ ВЗРОСЛОГО СЫНА». 2007 г. (12+).
7.05 Диалоги о животных.
8.00 Вести. Местное время
8.20 Россия. Местное время. (12+).
9.20 «Сто к одному».
10.10 Премьера. «Семейный альбом». (12+).
11.00 Вести.
11.30 Вести. Местное время
11.50 «Петросан-шоу». (12+).
14.00 Вести.
14.20 Премьера. «ПРИНЦЕССА С СЕВЕРА». 2016 г. (12+).
18.00 Премьера. «НеГолубой огоньк-2017». (16+).
20.00 Вести в субботу.
21.00 Сделано в России. «ПОДМЕНА». 2016 г. (12+).
0.50 Глафира Тарханова и Алексей Барабаш в фильме «ЭТА ЖЕНЩИНА КО МНЕ». 2011 г.
3.05 «МАРШ ТУРЕЦКОГО».

НТВ

5.05 Х.фильм «Зигзаг удачи»
6.55 НТВ-видение. «Новогодняя сказка для взрослых».
8.00, 10.00 Сегодня.
8.20 «Устами младенца»
9.00 «Новогоднее путешествие Деда Мороза»
10.20 Главная дорога
11.05 «Еда живая и мертвая»
12.00 Квартирный вопрос
13.00 «Двойные стандарты»
14.00 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-7»
16.00 Сегодня.
16.20 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-7»
18.00 Следствие вели...
19.00 Сегодня.
19.20 Детективный сериал «ПАУТИНА-9»
23.15 Комедия «СТАРЫЙ НОВЫЙ ГОД»
1.55 Сериал «2, 5 ЧЕЛОВЕКА-11» (США)
3.15 Детективный сериал «ШЕРИФ»

ДОМАШНИЙ

6.30 «Джейми: обед за 30 минут». (16+).
7.30 «РОДНОЙ РЕБЕНОК». Мелодрама. Индия
10.25 «ПАРТИЯ ДЛЯ ЧЕМПИОНКИ». (16+). Мелодрама. Россия, 2013 г. 1-я - 4-я серии.
13.55 «ЛЕКАРСТВО ДЛЯ БАБУШКИ». (16+). Мелодрама. Россия, 2011 г. 1-я - 4-я серии.
17.30 «Домашняя кухня». (16+). Кулинарное шоу.
18.00 «2017: Предсказание». (16+). Документальный цикл.
19.00 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. ИМПЕРИЯ КУСЕМ». (16+). Историческая мелодрама. 3-я и 4-я серии.
22.55 «Восточные жинны». Документальный цикл.
23.55 «6 кадров». (16+).
0.30 «ВАНЕЧКА». (16+). Мелодрама. Россия
2.35 «Свадебный размер». (16+). Реалити-шоу.

ТВ-ЦЕНТР

6.10 Марш-бросок.
6.45 Х/ф «Госпожа Метелица»
7.45 Д/ф «Михаил Кожнев. Простота обманчива»
8.35 АБВГДейка.
9.05 Православная энциклопедия.
9.30 Х/ф «На Дерибасовской хорошая погода, или На Брайтон-Бич опять идут дожди».
11.30 События.
11.45 Х/ф «Улица полна неожиданностей».
13.10 Х/ф «Назад в СССР».
14.30 События.
14.45 Х/ф «Назад в СССР».
17.15 Х/ф «Все к лучшему».
21.00 Постскриптум.
22.10 Удар властью. Михаил Саакашвили.
23.00 Удар властью. Юлия Тимошенко.
23.55 Донбасс. Новый год. Спецрепортаж.
0.25 Х/ф «Бармен из Золотого якоря».
1.55 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи».
3.40 Т/с «Вера».
5.30 Петровка, 38.

воскресенье, 15 января

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

10:20 Местное время. Вести-Дагестан. События недели. Информационно-аналитическая программа

11.45 Балет «Гамлет»
12.30 «Наши дети»
13.00 «Глянец»
13.30 «Новогодний концерт в Дербенте»
15.50 Х/ф «Небесные ласточки»
18.20 «Спортивный уик-энд»
18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» Чемпион мира по боевому самбо Икрам Алискеров
19.30 Время новостей Дагестана. Итоги
20.10 «Служу Родине»
20.30 «Вдохновенная Дагестаном» Художник Клара Власова
20.50 Проект «Театр поэзии Михаил Морозов «Я прозы не писал совсем...»

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 «Мой малыш»
07.45 Мультфильмы
08.00 «Здравствуй, мир!»
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Х/ф «Вратарь»
10.10 Привет и поздравления в программе «Полифония» 6+
11.30 «Чистое сердце»

22.30 Время новостей Дагестана. Итоги
23.10 Х/ф «Неоконченная повесть»
01.00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» Чемпион мира по боевому самбо Икрам Алискеров
01.35 Х/ф «Хондо»
03.00 «Новогодний концерт в Дербенте»
04.45 Х/ф «Небесные ласточки»

ПЕРВЫЙ

8.25 «Часовой»
8.55 «Здоровье»
10.00 Новости
10.15 «Непутевые заметки» с Дм. Крыловым
10.35 «Пока все дома».
11.25 Фазенда.
12.00 Новости
12.15 Юозас Будрайтис, Ада Роговцева в фильме «Зимний роман»
13.50 «Теория заговора»
14.45 Х.фильм «Женщины».
16.45 Премьера. Эдвард Радзинский. «Царство женщин».
19.00 «Точь-в-точь». Новогодний выпуск
21.00 Воскресное «Время».
22.30 «Точь-в-точь». Новогодний выпуск. Продолжение
0.01 Мировая премьера. Фильм «Шерлок Холмс: Последнее дело»
1.50 Комедия «Нянь»
3.20 Модный приговор.
4.20 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.00 «ОДНАЖДЫ В НОВЫЙ ГОД». 2011 г.
7.00 Мульт-утро. «Маша и Медведь».
7.30 «Сам себе режиссер».
8.20 «Смехопанорама» Евгения Петросяна.
8.50 Утренняя почта.
9.30 «Сто к одному».
10.20 Местное время. Вести-Москва. Неделя в городе.
11.00, 14.00 Вести.
11.20 Премьера. «Смеяться разрешается в Новый год!» Юмористическая программа.
14.20 Премьера. «ЛЮБОВЬ И МОРЕ». 2016 г. (12+).
18.00 «САМОЕ ГЛАВНОЕ». 2015 г. (12+).
20.00 Вести недели.
22.00 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым». (12+).

НТВ

5.00 Их нравы
5.20 Комедия «Кин-дзадза»
8.00, 10.00 Сегодня.
8.20 Потеря «Счастливые утро»
9.25 Едим дома
10.20 «Первая передача»
11.05 «Чудо техники»
11.55 «Дачный ответ»
12.55 «Наш ПотребНадзор»
14.00 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-7»
16.00 Сегодня.
16.20 Сериал «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ-7»
18.00 Следствие вели...
19.00 Сегодня.
19.20 Детективный сериал «ПАУТИНА-9»
23.10 Елена Яковлева в фильме «ИНТЕРДЕВЧКА» (СССР - Швеция)
2.10 Сериал «2, 5 ЧЕЛОВЕКА-11» (США)
3.05 Детективный сериал «ШЕРИФ-2»

ДОМАШНИЙ

6.30 «Джейми: обед за 30 минут».
7.30 «6 кадров». (16+).
7.50 «МАТЕРИНСКАЯ ЛЮБОВЬ». (16+). Мелодрама. Индия, 1970 г.
10.55 «ЛЕКАРСТВО ДЛЯ БАБУШКИ». Мелодрама. 1-я - 4-я серии.
14.25 «САЛЯМИ». (16+). Комедия. 1-я - 4-я серии.
18.00 «2017: Предсказание».
19.00 «ТРАВА ПОД СНЕГОМ». (16+). Мелодрама. Россия - Украина, 2010 г. 1-я - 4-я серии.
22.50 «Замуж за рубеж». Документальный цикл.
23.50 «6 кадров».
0.30 «ПАРТИЯ ДЛЯ ЧЕМПИОНКИ». (16+). Мелодрама. 1-я - 4-я серии.
4.00 «Свадебный размер». (16+). Реалити-шоу.

ТВ-ЦЕНТР

5.50 Х/ф «Рано утром».
7.40 Фактор жизни.
8.15 Х/ф «Спешите любить».
10.05 Короли эпизода. Готтлиб Ронинсон.
10.55 Барышня и кулинар.
11.30 События.
11.45 Х/ф «Туз». (Италия).
13.35 Смех с доставкой на дом.
14.30 Московская неделя.
15.00 Х/ф «Охламон».
16.50 Х/ф «Гражданка Катерина».
20.25 Х/ф «Взгляд из прошлого».
0.10 События.
0.25 Петровка, 38.
0.35 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи». (Великобритания).
2.25 Д/ф «Юрий Андропов. Последняя надежда режима».
4.00 Д/ф «С понтом по жизни»

МАТЧ ТВ С 9 ПО 15 ЯНВАРЯ

ПОНЕДЕЛЬНИК

6.30 Реалити-шоу «Бой в большом городе»
7.10, 7.35, 8.55, 10.30 Новости.
7.15 «Детский вопрос»
7.40 Все на Матч!
9.00 Биатлон с Дмитрием Губерниевым
9.30 Биатлон. Кубок мира. Масс-старт. Мужчины.
10.35 Биатлон. Кубок мира. Масс-старт. Женщины.
11.35 Все на Матч!
11.55 «СТРИТРЕЙСЕРЫ». Х.фильм.
14.05 Формула-1. Лучшие моменты сезона 2016
15.05 Новости.
15.10 Все на Матч!
15.35 Смешанные единоборства.
16.30 Новости.
16.35 Все на футбол! Лучший русский футболист.
17.15 «Точка». Специальный репортаж
17.45 Новости.
17.50 Все на Матч!
18.20 «Хоккей в Поднебесной». Документальный фильм
18.50 Континентальный вечер.
19.10 Хоккей. КХЛ. ЦСКА - СКА (Санкт-Петербург).
22.00 Смешанные единоборства.
23.00 Все на Матч!
23.45 «ИП МАН-2». Художественный фильм. Гонконг, 2010

ВТОРНИК

6.30 Безумный спорт с Александром Пушным
7.10, 7.35, 8.55, 12.00 Новости.
7.05 «Высшая лига». Документальный цикл
7.40, 12.05, 14.55 Все на Матч!
9.00 «Дакар-2017»
9.30 Все на футбол! Кубок конфедераций: лучшие голы
10.00 «ВОЛЕВОЙ ПРИЦЕЛ». Телевизионный фильм. Россия, 2016
12.35 Профессиональный бокс.
14.10 «Дакар-2017»
14.20 «Высшая лига». Документальный цикл
14.50 Новости.
15.25 Смешанные единоборства.
16.20 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Мужчины.
18.05 Новости.
18.10, 23.00 Все на Матч!
18.35 «Десятка!»
19.55 Континентальный вечер.
19.85 Хоккей. КХЛ. СКА (Санкт-Петербург) - «Авангард» (Омская область).
21.55 Новости.
22.00 Смешанные единоборства.
23.45 «БОЙ БЕЗ ПРАВИЛ». Художественный фильм. США, 2009
1.35 Волейбол. Лига чемпионов. Женщины. «Альба Блох» (Румыния) - «Динамо» (Краснодар, Россия)

СРЕДА

6.30 Безумный спорт с Александром Пушным
7.10, 7.35, 8.55, 12.00 Новости.
7.05 «Высшая лига». Документальный цикл
7.40, 12.05, 14.55 Все на Матч!
9.00 «Дакар-2017»
9.30 Все на футбол! Главные герои 2016 года
10.05 «Хулиган». Документальный фильм
11.35 Реальный спорт. Фанаты
12.10 Новости.
12.55 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Мужчины.
14.40 «Дакар-2017»
14.50 Новости.
15.25 Смешанные единоборства.
16.20 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Женщины.
18.00 Новости.
18.05 Все на Матч!
19.10 Новости.
19.15 Реальный спорт. Гандбол. Документальный фильм
19.40 Гандбол. Чемпионат мира. Мужчины. Россия - Япония.
21.35 «Мой бой. Поветкин vs Стиверн». Документальный фильм
22.00 Профессиональный бокс.
23.00 Все на Матч!
23.45 «УЛИЧНЫЙ БОЕЦ». Х.фильм.
1.45 Баскетбол. Евролига. Мужчины. УНИКС (Россия) - «Брозе Бамберг» (Германия)

ПЯТНИЦА

6.30 «Спортшкола». Документальный цикл
7.10, 7.35, 8.55, 12.00 Новости.
7.05 «Высшая лига». Документальный цикл
7.40, 12.05, 15.00 Все на Матч!
9.00 «Дакар-2017»
9.30 «Точка». Специальный репортаж
10.00 «УЛИЧНЫЙ БОЕЦ». Х.фильм.
12.35 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Женщины.
14.20 «Дакар-2017»
14.30 «Высшая лига». Документальный цикл
15.00, 16.30, 18.15 Новости.
15.05, 18.50, Все на Матч!
15.35 Смешанные единоборства.
16.35 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины.
18.20 «Драмы большого спорта». Документальный цикл
19.20 «Лучшая игра с мячом». Специальный репортаж
19.40 Баскетбол. Евролига. Мужчины. ЦСКА (Россия) - «Милан» (Италия). Прямая трансляция.
22.00 Все на футбол! Афиша
23.00 Все на Матч!
23.45 «АЛИ». Художественный фильм. США, 2001
2.40 «1+1». Документальный цикл
3.15 «Мой бой. Поветкин vs Стиверн». Документальный фильм
3.45 Профессиональный бокс.

СУББОТА

6.30 «500 лучших голов». Документальный цикл
7.10, 8.05, 11.25, 13.30 Новости
7.05 Все на Матч! События недели
7.35 «Диалоги о рыбалке»
8.10 «Дакар-2017»
8.40 Все на футбол! Афиша
9.40 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины.
11.30 Смешанные единоборства. Bellator
13.35 «Покорители пустыни». Документальный фильм
14.45 «Дакар-2017»
15.00 Новости.
15.05, 23.00, Все на Матч!
15.50 Биатлон с Дмитрием Губерниевым
16.20 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины.
18.00 Лыжный спорт. Кубок мира. Спринт. Трансляция из Италии
20.05 Все на футбол!
20.25 Футбол. Чемпионат Англии. «Лестер» - «Челси». Прямая трансляция.
22.25 Все на футбол! Афиша. Англия
23.45 Гандбол. Чемпионат мира. Мужчины. Россия - Норвегия. Трансляция из Франции
1.35 Шорт-трек. Чемпионат Европы. Трансляция из Италии

ВОСКРЕСЕНЬЕ

6.30 «500 лучших голов». Документальный цикл
7.00, 8.20, 10.25, 13.15 Новости
7.05 Все на Матч! События недели
7.50 «Диалоги о рыбалке»
8.25 «ТРЕНЕР». Телевизионный фильм. Россия, 2016
10.30 «Дакар-2017»
11.00 Биатлон с Д.Губерниевым
11.30 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины.
13.20 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Мужчины.
14.10 «Высшая лига». Док. цикл
14.40 «Дакар-2017»
14.50, 16.30, 20.55 Новости.
14.55, 21.00 Все на Матч!
15.30 «Спортивный детектив». Документальное расследование
16.35 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Женщины.
17.25 Лыжный спорт. Кубок мира. Командный спринт.
18.25 Все на футбол!
18.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Манчестер Юнайтед» - «Ливерпуль». Прямая трансляция.
21.30 «Английский футбол». Специальный репортаж
22.10 Все на футбол!
22.40 Футбол. Чемпионат Италии. «Фиорентина» - «Ювентус».

РАДИО

ИСЛЕН, 9-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.35 «Хважамжам».
САЛАСА, 10-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Карчи Дагустан».
АРБЕ, 11-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Девирар».
ХЕМИС, 12-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
Газетин обзор
12.30 «Вахт ва жегилар».
ЖУМЬЯ, 13-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».
КИШ, 14-ЯНВАРЬ
10.43 «Гяфтедин нетижар»
10.50 Концерт.
ГЯД, 15-ЯНВАРЬ
10.43 «Кард». Аялар патал программа

ЯНУАРИЙ

ислен		2	9	16	23	30
саласа		3	10	17	24	31
арбе		4	11	18	25	
хемис		5	12	19	26	
жуьмя		6	13	20	27	
киш		7	14	21	28	
гьяд	1	8	15	22	29	

ФЕВРАЛЬ

ислен		6	13	20	27	
саласа		7	14	21	28	
арбе	1	8	15	22		
хемис	2	9	16	23		
жуьмя	3	10	17	24		
киш	4	11	18	25		
гьяд	5	12	19	26		

МАРТИ

ислен		6	13	20	27	
саласа		7	14	21	28	
арбе	1	8	15	22	29	
хемис	2	9	16	23	30	
жуьмя	3	10	17	24	31	
киш	4	11	18	25		
гьяд	5	12	19	26		

АПРЕЛЬ

ислен		3	10	17	24	
саласа		4	11	18	25	
арбе		5	12	19	26	
хемис		6	13	20	27	
жуьмя		7	14	21	28	
киш	1	8	15	22	29	
гьяд	2	9	16	23	30	

МАЙ

ислен	1	8	15	22	29	
саласа	2	9	16	23	30	
арбе	3	10	17	24	31	
хемис	4	11	18	25		
жуьмя	5	12	19	26		
киш	6	13	20	27		
гьяд	7	14	21	28		

ИЮНЬ

ислен		5	12	19	26	
саласа		6	13	20	27	
арбе		7	14	21	28	
хемис	1	8	15	22	29	
жуьмя	2	9	16	23	30	
киш	3	10	17	24		
гьяд	4	11	18	25		

ИЮЛЬ

ислен		3	10	17	24	
саласа		4	11	18	25	
арбе		5	12	19	26	
хемис		6	13	20	27	
жуьмя		7	14	21	28	
киш	1	8	15	22	29	
гьяд	2	9	16	23	30/31	

АВГУСТ

ислен		7	14	21	28	
саласа	1	8	15	22	29	
арбе	2	9	16	23	30	
хемис	3	10	17	24	31	
жуьмя	4	11	18	25		
киш	5	12	19	26		
гьяд	6	13	20	27		

СЕНТЯБРЬ

ислен		4	11	18	25	
саласа		5	12	19	26	
арбе		6	13	20	27	
хемис		7	14	21	28	
жуьмя	1	8	15	22	29	
киш	2	9	16	23	30	
гьяд	3	10	17	24		

ОКТАБРИЙ

ислен		2	9	16	23	30
саласа		3	10	17	24	31
арбе		4	11	18	25	
хемис		5	12	19	26	
жуьмя		6	13	20	27	
киш		7	14	21	28	
гьяд	1	8	15	22	29	

НОВАМБРИЙ

ислен		6	13	20	27	
саласа		7	14	21	28	
арбе	1	8	15	22	29	
хемис	2	9	16	23	30	
жуьмя	3	10	17	24		
киш	4	11	18	25		
гьяд	5	12	19	26		

ДЕКАБРИЙ

ислен		4	11	18	25	
саласа		5	12	19	26	
арбе		6	13	20	27	
хемис		7	14	21	28	
жуьмя	1	8	15	22	29	
киш	2	9	16	23	30	
гьяд	3	10	17	24	31	

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан республикадин печатдин ва информациядин министерство

367018, Махачкала, Насрутдинован пр., 1 "а"

КЪИЛИН РЕДАКТОР
А.У. САИДОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

НУМРАДИН РЕДАКТОР
З. БАБАЕВА

Газет алакадин, информационный технологичирин ва массовый коммуникацийрин хиле гуьзчивал авунин рекъяй Федеральный кьуллугъдин Дагъустан Республикада авай Управлениди 2016 йисан 12 декабрдиз регистрация авуна.

Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358

Макъалаяр редакцияди туьклубур хъийизва.

Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкъвена вахузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкала, Насрутдинован проспекта, 1 "а". Печатдин квал

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН ЗАМЕСТИТЕЛЬ

Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ

65-13-55

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН ЗАМЕСТИТЕЛЬ -

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ

Д. Б. БЕЙБАЛАЕВ

65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН

Н. М. ИБРАГЪИМОВ

65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН

Ж. М. САИДОВА

65-00-59

КУЛЬТУРАДИН

Э. Д. ШЕРИФАЛИЕВ

65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН

М. А. ЖАЛИЛОВ

65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН

А. Х. ГЪАМИДОВ

65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ

65-00-62

КАССА

65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР

М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ

Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

Газет йиса 52 сеферда акъатзава

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249

Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз вахкана - 15.20

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкала, Пушкинан куьче, 6.

Тираж 8963

И - И лишандик квай материалар гъакъидихъ чапзавайбуру я.

И - Икъван яшар хъанвайбуру келрай

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты "Лезги газет"

УФК по РД

Отделение - НБ РД г.Махачкала

БИК - 048209001

ИНН - 0561051314/КПП - 057101001

Р/Сч - 40601810100001000001

Л/Сч - 20036 Ш60090

Гь

Мубаракрай!

Мегъарамдхуьруьн райондин Къуйсунрин хуьре бине хуьзвай

Миграгъ-Гарагъ Жалилан хва Жамалдина (Валериказ):

Хайи югъ ваз тебрик ийиз,
Къвез-хъфиз, халкъ гара хуьрай.

Багъа-ужсуз лугъун тийиз,
Савкъатарни пара хуьрай.

Сефилвилер, нахувилер
Бинедилай чара хуьрай.

Ширинлухар, къизилгуьллер
Ви къаршида хара хуьрай.

Халкъдин хва яз,
къуллугъчи яз,
Сих алакъа - ара хуьрай!

Аватла терс шулугъчияр,
Эвич тежер цара хуьрай!
Ви туб, ви кыл уьзгъдиз,
Гостар лугъуз, цава хуьрай!

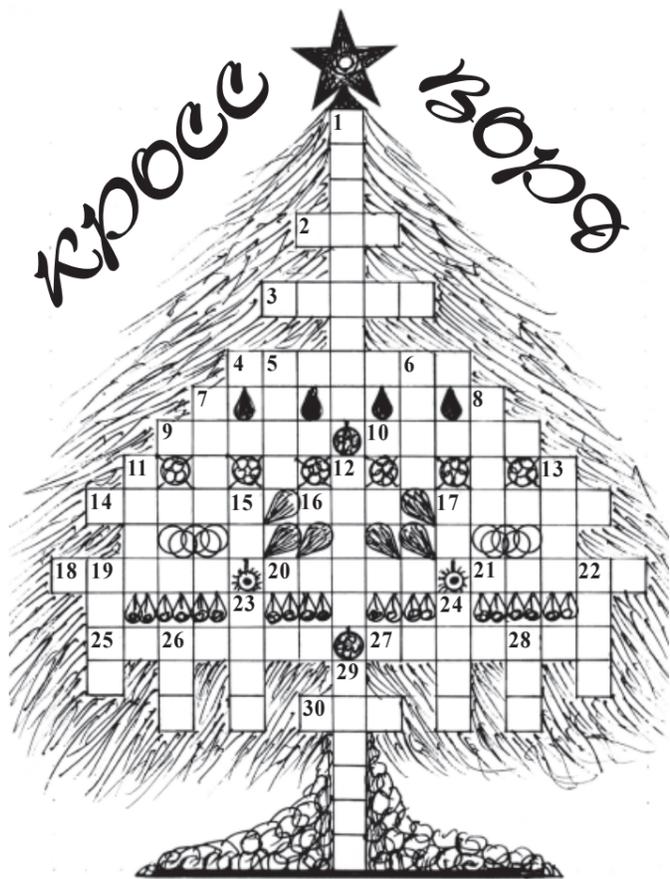

ВУН ХАЙИ ЮГЪ ВА ЦИЙИ ЙИСНИ МУБАРАКЗАВАЙ ИМИ МЕРД АЛИ, АДАН ХИЗАНАР, ЯРАР-ДУСТАР

Ял ядай йикъарикай

2017-йисуз Цийи йисан каникулар са йикъан куьруь жеда. Абур 31-декабрдилай 8-январдалди (9 юкъуз) давам жеда.

Минтрудди 2017-йисуз ял ядай йикъар маса йикъарал хкунин график тестикъардай гъукуматдин махсус къарардин проект гъазурнава. Ял ядай йикъар гъяд югъ тир 1-январдилай жуьмя югъ тир 24-февралдал, 7-январдин киш йикъалай 8-майдин ислен йикъал хкизва. Нетихада 2016-йисан 31-декабрдилай 2017-йисан 8-январдалди ял яда. Ватан хуьзвайбурун югъ 23-февралдилай 26-февралдалди (4 юкъуз) давам жеда. 8-март арбе йикъал гъалтзава, сувар маса йикъал хутахзавач. Зегъметдин сувариз 29-апрелдилай 1-майдалди (3 юкъуз) ял яда. Гъалибвилер суварихъ галаз алакълу яз 6-майдилай 9-майдалди (4 юкъуз) ял яда. Россиядин йикъахъ ва Халкъдин садвилер суварихъ галаз алакълу яз 10-июлдилай 12-июлдалди (3 юкъуз) ва, талукъ тирвал, 4-ноябрдилай 6-ноябрдалди (3 юкъуз) ял яда.

Туьклубурайди - Салигъ ИБРАГЪИМОВ

ДУЪЗ ЦАРАРА: 2. Цийи йисан къвалар. 3. Атай нек. 4. Авур харжидилай артухан хийир. 9. Йифиз цава аквада. 10. Елка эцигдай чка. 14. Са жуьредин ва уртах лишанар авай затларин десте. 16. Цийи йис къаршиламишзавай йисан вяде. 17. Дугъудин са жуьре. 18. Лацу кард. 20. Аяз Бубадин куьмекчи руш. 21. Скандинаврин аяз буба, Санто... 25. Цийи йисуз аялриз пишкешар гудай лацу чуру квай кас. 27. Цийи йисуз тукъвазвай кваллин къуш. 30. Лезги календарда хуьтлуьн са вяде.

ТИК ЦАРАРА: 1. Цийи йисан школьникрин "отпуск". 5. "Къайда" гафунин синоним. 6. Цийи йисуз хайидан зодиакдин лишан. 7. Елка безетмишзавай игрушка, чуьлдин майва. 8. Исятда дяве физвай са гъукумат. 11. Кваллин къуш. 12. Музыкадин алат. 13. Цийи йисан тар. 15. Лезгийрин Цийи йис. 17 ва 19. Цийи йисан лезги хуьрекар. 22. Аялрин чалалди куьче, гъаят. 23. Салан майва. 24. Марифат. 26. Йисан са вахт. 28. Елкадал элкъведайла аялрин гъиле жеда. 29. Тамун тарцел жедай хъипи гзаф чуру емишар.

Насруллагъ НУРИ

Цийи йис

Гъар атайла, лацу лиф хъиз, умунвилел илифдай,
Чун руьгъламиш жеда вун ик! акуналди, Цийи йис.
Вун авадан, къени йис хуьй, эллерини тарифдай,
Асиррилай туб туьклубуриз къалуналди, Цийи йис.

Лазим гъалда къайда тирвал къалин живер галаз вун,
Мугъман хуьх ман чи хуьрериз лацу либас алаз вун.
Тебиатдив югъ-йиф талгъуз, милайимдиз рахаз вун
Чешне хуьх и дунья гуьрчег авуналди, Цийи йис.

Гъайванривай векин гъилля тежедайвал еримеш,
Чуьллер ацлай бул магъсулар, багълар, салар, яр-емиш
Гудайвал хуьй тебиатди, инсанриз шад асайиш
Гъавалу хуьй гъар сад вичин бахтуналди, Цийи йис.

Фидайвал хуьй инсаният мергъяматдин гелеваз,
Сада-садаз муьгъуббатдив гъурмет авун риклеваз,
Ислягъвилер рекъяй патаз элячдайдаз жаза гъаз
Вун алаз хуьй адалатдин тахтуналди, Цийи йис.

Гъар багъридин суфрадик фу булвилелди жедайвал,
Гъар са хуьрай, гъар са къвалляй манидин ван къведайвал,
Ислягъвилер пайдахдик кваз гъалалдин фу недайвал
Илиф, ша вун, чун шад я хъи вун атунал, Цийи йис.

Хатадик квай дигай дунья яшайишдин гъайифдай,
Вун къудратдин иеси хуьх къизгъинвилер зайифдай,
Вун секин са океан хуьй рагъул ятар элцифдай
Кхъидайвал ви твар къизил хатлуналди, Цийи йис!

Лезги литературадин 2017-йисан календарь

2017-йисуз агъадихъ галай авторрин юбилеяр жезва:

Муьшкур Ибрагъим (1527-11590) - 490 йис.

Къуьхуьр Саид (1767-1812) - 250 йис.

Гъажиев Агъалар (1907-1943) - 110 йис.

Къуруш Мегъамед (1907-1990) - 110 йис.

Шерифов Иззет (1927-2002) - 90 йис.

Герейханов Шафиддин (1937-2013) - 80 йис.

Миграгъ Салахъ (1937) - 80 йис.

Мусаев Кичибег (1937) - 80 йис.

Пашаев Нияз-Али (1937-2000) - 80 йис.

Шагъэмирова Алуван (1937-2011) - 80 йис.

Юсуфов Шихзада (1937-2013) - 80 йис.

Акимова Зуьгъре (1947) - 70 йис.

Исмаилов Абдуселим (1947) - 70 йис.

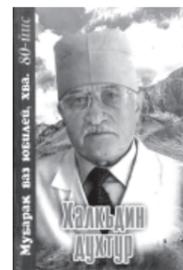
Шихнебиев Нажмудин (1947) - 70 йис.

Къафланов Зулфикъар (1957) - 60 йис.

Лезги писателдин Союздин правление

Цийи ктабар

Мегъамед ИБРАГЪИМОВ

"Халкъдин духтур"

Ихътин твар алаз алаатай йисан эхирра "Мавел" издательствода лезгийрин бажарагълу шаир ва публицист Мердали ЖАЛИЛОВАН нубатдин ктаб чапдай акъатнава. Авторди ам Дагъустандин халкъдин духтур Азедин Мурадovich ЭСЕТОВАН 80 йисан юбилейдихъ галаз алакълу яз гъазурнава.

Ктабда Мердали Жалилова Эсетоврин хизандин векилкай вичи кхъенвай очеркхъ, макъалайрихъ, шиирхъ галаз санал, Азедин Эсетован "Дафтаррай", маса ксарин кхъинрай къачунвай материалар - телер, тебрикар, чарар-ишлемишнава. И карди келзавайбуру неинки чехи духтурдин ва гъунарлу суьгъбетчидин, гъак! адан хизандин ирсиниз, инсан тербияла-мишунин хъсан адетриз мукъва ийизва.

"Женгчи"

Са шумуд ктабдин автор Нурудин НАСРУЛЛАЕВ лезги келзавайдаз хъсан гъикаятчи яз чиди. Гъикаятдин куьруь жанрайра бегъерлудаказ зегъмет чулгъазвай писателдин эсерар милли литературадал рик! алайбуру хушдиз къабулзава. Алаатай йисуз Дагъустандин ктабрин издательстводи Нурудин Насруллаеван 75 йис тамам хуьнихъ галаз алакълу яз, адан "Женгчи" твар алай ктаб чапдай акъуднава.

Заридин нубатдин ктабда цудралди цийи гъикаяяр гъатнава. Абурин арада сатирадин лишанар хас эсерри къетлен чка къазва. Автордин итижрин дунья геьеншиди я: ада алай аямдин жуьреба-жуьре гъерекатрикай, вакъайрикай, дуьшуьшрикай кхъизва, девирдик квай пехирар, нукъсанар винел акъудзава, инсанрин пис къилихар русвагъзава.

